

uponor

Tilinpäätös 2015

Tärkeitä päivämääriä vuonna 2016

Yhtiökokous

Uponor Oyj:n yhtiökokous pidetään torstaina 10.3.2016 klo 15.00 alkaen Helsingin Messukeskuksessa osoitteessa Messuaukio 1, Helsinki.

Tilinpäätöstiedote vuodesta 2015	12.2.	klo 14.00
Vuoden 2015 tilinpäätös	12.2.	-
Yhtiökokous	10.3.	klo 15.00
Osingonmaksun täsmäytyspäivä	14.3.*	-
Osingonmaksupäivä	22.3.*	-
Osavuosikatsaus tammi-maaliskuu	29.4.	klo 8.00
Osavuosikatsaus tammi-kesäkuu	26.7.	klo 8.00
Osavuosikatsaus tammi-syyskuu	28.10.	klo 8.00

*hallituksen ehdotus

Uponorin sijoittajasuhteet

Tiedustelut

Sähköposti: ir@uponor.com

Tapaamispyynnöt

Päivi Dahlqvist,
johdon assistentti
Puh. 020 129 2823
paivi.dahlqvist@uponor.com

Muut yhteydenotot

Riitta Palomäki, talousjohtaja
Puh. 020 129 2822
riitta.palomaki@uponor.com

Tarmo Anttila, viestintäjohtaja
Puh. 020 129 2852
tarmo.anttila@uponor.com

Osakkeenomistajien tiedustelut

Sähköposti: legal@uponor.com

Reetta Härkki, päälakimies
Puh. 020 129 2835
reetta.harkki@uponor.com

Carita Etelämäki,
lakiasian assistentti
Puh. 020 129 2837
carita.etelamaki@uponor.com

Osoitteenmuutokset

Osakkeenomistajan pitää ilmoittaa muuttuneet osoitetietonsa siihen pankkiin, jossa osakkeenomistajalla on arvo-osuustili, tai muussa tapauksessa Suomen Arvopaperikeskuksen ylläpitämään yhtiön osakasluetteloon.

Tiedonantopolitiikka

Uponorin tiedonantopolitiikasta löydät lisätietoja verkkosivuiltamme osoitteesta <http://sijoittajat.uponor.fi> > IR-politiikka.

Julkaisut

Yhtiön tilinpäätös julkaistaan verkossa suomen- ja englanninkielisenä. Sitä ei postiteta tilaajille vaan se on saatavana yhtiön sijoittajasivuilla osoitteessa <http://sijoittajat.uponor.fi> > IR-aineisto ja uutiset > Raportit ja esitykset.

Myös osavuositiedot julkaistaan yhtiön sijoittajasivuilla suomen- ja englanninkielisinä.

Voit tilata Uponorin

sijoittajatiedotteet verkosta osoitteesta <http://sijoittajat.uponor.fi> > IR-aineisto ja uutiset > Tilauspalvelu. Samassa paikassa voit myös muuttaa yhteystietojasi tai peruuttaa tilauksesi.

Uponorin IR-viestintää voit vastaanottaa myös Twitterissä (@UponorIR), LinkedInissä sekä Android- ja iOS-mobiililaitteisiin ladattavalla Uponor IRapp-sovelluksella.

Viestintäosaston yhteystiedot
Uponor Oyj, Viestintä
PL 37, Äyritie 20, 01511 Vantaa
Puh. 020 129 2854
Fax 020 129 2841
Sähköposti: tiedotus@uponor.com

Sisäpiirirekisteri

Uponor Oyj:n julkinen sisäpiirirekisteri on nähtävissä yhtiön pääkonttorin lakiasianosastolla osoitteessa Äyritie 20, 01511 Vantaa, puh. 020 129 2837. Lakiasianosaston sähköpostiosoite on legal@uponor.com. Yhtiön sisäpiiriläisten omistukset näkyvät myös Uponorin kotisivuilla osoitteessa <http://sijoittajat.uponor.fi> > Osakkaat.

Uponor lyhyesti

Uponor on johtava kansainvälinen yhtiö, joka tarjoaa tuotteita ja ratkaisuja turvalliseen veden jakeluun, energiatehokkaaseen lämmitykseen ja viilennykseen sekä luotettavaan yhdyskuntatekniikkaan. Yhtiö palvelee asunto-, teollisuus-, liike- ja julkisrakentamisen sekä kunnallistekniikan ja ympäristörakentamisen segmenttejä.

Uponorin palveluksessa on noin 3 700 henkeä 30 maassa, etupäässä Euroopassa ja Pohjois-Amerikassa. Uponorin tuotteita myydään noin sadassa maassa paikallisten liikekumppanien välityksellä.

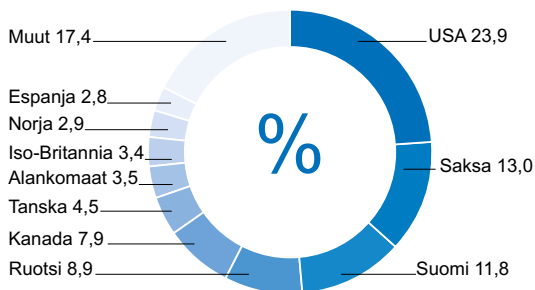
Uponorin liiketoiminta

Uponorin liiketoiminta on jaettu kolmeen segmenttiin: Talotekniikka – Eurooppa, Talotekniikka – Pohjois-Amerikka ja Uponor Infra. Liiketoimintasegmenttien toiminta- ja kilpailuympäristöt poikkeavat toisistaan ja niiden asiakkaiden on eriäviä tarpeita. Uponorin strategia on sopeuttaa toiminnot vastaamaan asiakkaiden kehittyviä ja vaihtelevia tarpeita ja hyödyntää mahdollisuudet kannattavaan kasvuun.

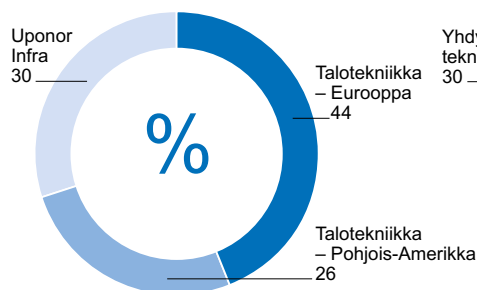
Yhteinen perusta

Uponorin brändi, arvot ja ihmiset sekä visio ja missio muodostavat Uponorin maailmanlaajuisen toiminnan perustan. Liiketoimintasegmenttien kohtaamat haasteet muistuttavat enenevässä määrin toisiaan, ja tähän Uponor on vastannut vahvistamalla segmenttien synergiatoimintoja, joita ovat esimerkiksi yhteiset teknologiat ja avainasiakashallinta.

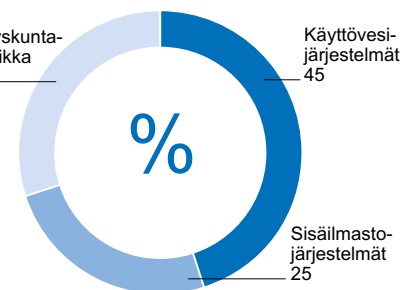
Liikevaihdon jakauma maittain

Liikevaihto segmentteittäin

Liikevaihto tuoteryhmittäin

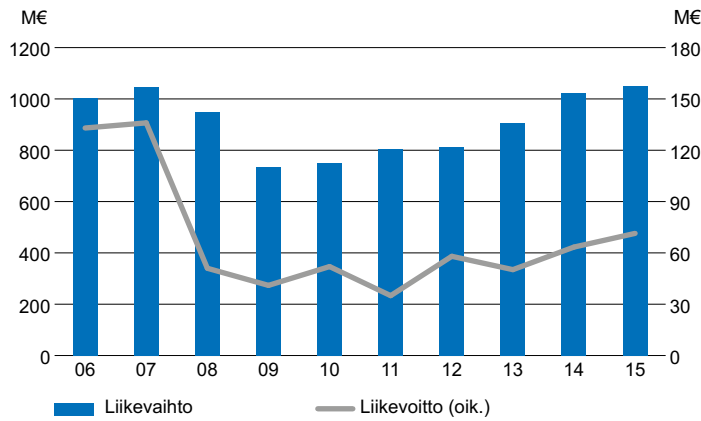

Sisällys

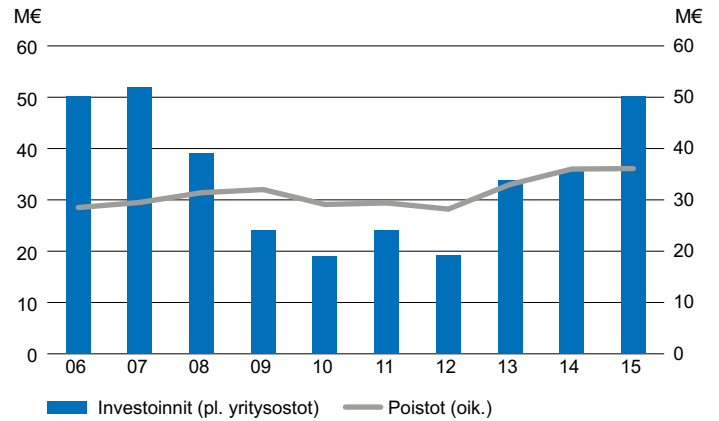
■ Uponor lyhyesti			3
■ Kehitys vuosina 2006–2015			5
■ Vuosi 2015 lyhyesti			6
■ Toimitusjohtajan puheenvuoro sijoittajille			12
■ Konsernin rakenne 1.1.2016			14
■ Hallitus ja johtoryhmä 1.1.2016			15
Hallituksen toimintakertomus			16
Hallituksen ehdotus yhtiökokoukselle			24
Konsernin taloudelliset tunnusluvut			25
Osakekohtaiset tunnusluvut			26
Osakkeet ja osakkeenomistajat			27
Hallinto- ja ohjausjärjestelmä			29
Konsernin laaja tuloslaskelma			37
Konsernitase			38
Konsernin rahavirtalaskelma			40
Laskelma oman pääoman muutoksista			41
Tunnuslukujen laskentakaavat			42
Konsernitilinpäätöksen liitetiedot			43
1. Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet	43	19. Myyntisaamiset ja muut saamiset	59
2. Toimintasegmentit	49	20. Rahavarat	59
3. Lopetetut toiminnot	51	21. Oma pääoma	59
4. Liiketoimintojen yhdistäminen	51	22. Laskennalliset verot	60
5. Tytäryhtiöiden ja liiketoimintojen myynnit	51	23. Työsuhde-etuuksiin liittyvät veloitteet	60
6. Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut	52	24. Varaukset	61
7. Työsuhde-etuuksista aiheutuneet kulut	52	25. Korolliset velat	62
8. Poistot ja arvonalentumiset	52	26. Osto- ja muut velat	63
9. Rahoitustuotot ja -kulut sekä valuuttakurssimuutokset	53	27. Vastuositoumukset, ehdolliset varat ja velat	63
10. Tuloverot	53	28. Muut vuokrasopimukset	63
11. Osakekohtainen tulos	54	29. Rahoitusriskien hallinta	64
12. Aineettomat hyödykkeet	54	30. Johdannaisopimukset ja suojauslaskenta	66
13. Aineelliset hyödykkeet	56	31. Pääoman hallinta	67
14. Rahoitusvarat ja -velat arvostusryhmittäin	57	32. Johdon kannustinjärjestelmä ja osakeperusteiset maksut	67
15. Osuudet osakkuusyhtiöissä	59	33. Osuudet tytäryrityksissä ja määräysvallattomien omistajien osuudet	67
16. Muut osakkeet ja osuudet	59	34. Lähipiiritiedot	68
17. Pitkäaikaiset saamiset	59	35. Tilikauden jälkeiset tapahtumat	69
18. Vaihto-omaisuus	59		
■ Emoyhtiön tilinpäätös (FAS)			70
■ Emoyhtiön tilinpäätöksen liitetiedot			73
■ Tilintarkastuskertomus			77
■ Vuosineljännestitiedot			78

Kehitys vuosina 2006–2015

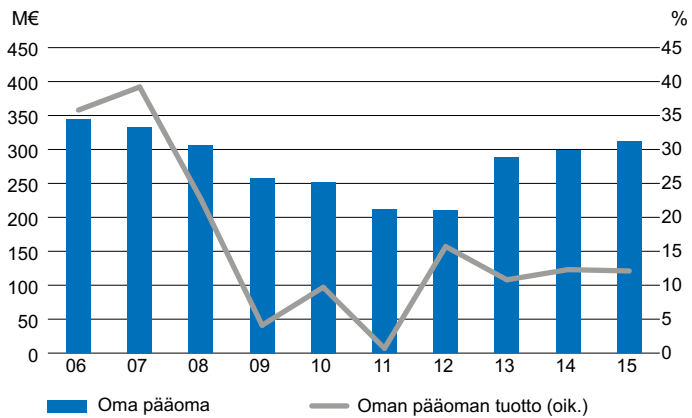
Liikevaihto ja liikevoitto 2006–2015

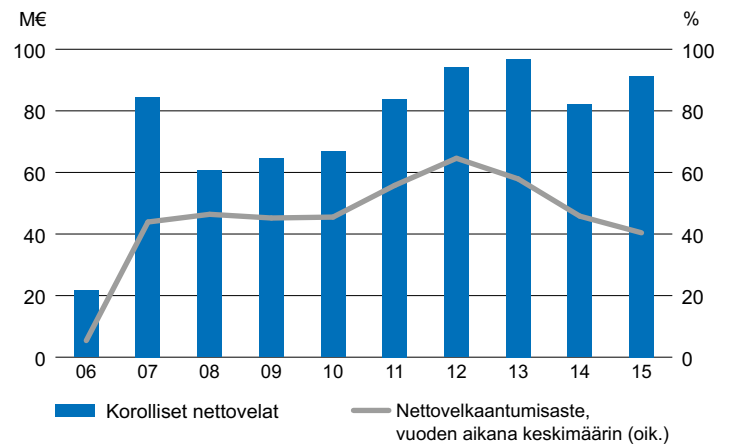
Investoinnit ja poistot 2006–2015

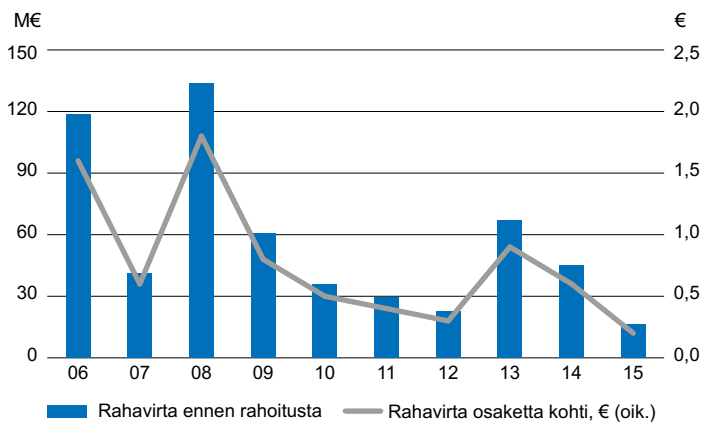
Oma pääoma ja tuotto 2006–2015

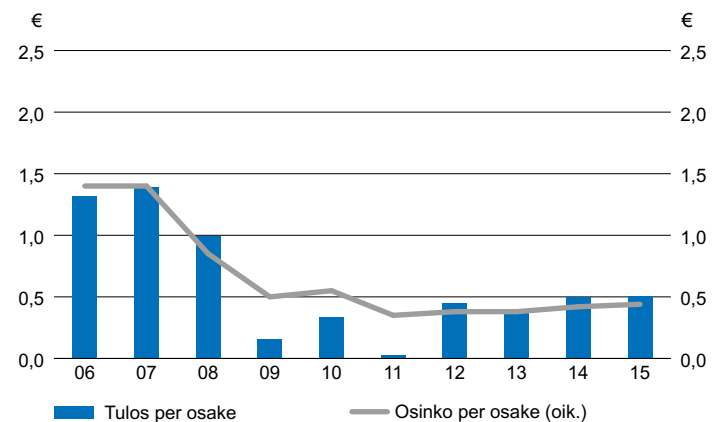
Korolliset nettovelat ja velkaantumisaste 2006–2015

Rahavirta ennen rahoitusta 2006–2015

Osakekohtainen tulos ja osinko 2006–2015

Vuosi 2015 lyhyesti

Talotekniikka – Eurooppa

Suuressa osassa Eurooppaa vuosi 2015 pysyi vaisuna. Merkittävimmät poikkeukset tähän yleiseen suuntaukseen muodostivat Alankomaat, Ruotsi ja Espanja. Nopeaa kasvua oli huomattavissa myös Puolassa ja joillakin Kaakkois-Euroopan markkinoilla.

Hassfurtin uusi jakelukeskus avattiin maaliskuussa Saksassa. Yhtiön muiden toimintojen yhteyteen rakennettu jakelukeskus palvelee liiketoimintatarpeita ja tuo kustannussäästöjä.

Smatrix, yksi Uponorin tärkeimmistä innovaatioista tuotiin markkinoille keväällä. Smatrix on uusi lattialämmitys- ja viilennysjärjestelmiin suunniteltu älykäs ohjausjärjestelmä, joka takaa miellyttävän sisäilmaston ja säättää lämmitystä energiatehokkaasti.

Syyskuussa otettiin käyttöön Talotekniikka – Euroopan uusi organisaatorakenne. Segmentin johtamismalli uudistettiin ja ylin johto vaihtui. Suunnitelmissa on käynnistää toimia kannattavan kasvun lisäämiseksi.

Uponor laajensi tarjontaansa investoimalla uudenlaiseen osaamiseen käyttö- ja juomavesijärjestelmämarkkinoilla. Saksalaisyrietykset Delta Systemtechnik GmbH ja KaMo-ryhmä laajentavat Uponorin tarjontaa ja osaamista markkinoilla, joilla hygieniatekijöiden merkitys kasvaa koko ajan. Hankittujen yritysten käyttö- ja juomavesitekniikka täydentää Uponorin nykyistä tarjontaa erityisesti Uponorille tärkeillä pientalomarkkinoilla.

Venäjän Annovoloon, joka sijaitsee lähellä Pietaria, avattiin uusi eristettyjä Ecoflex-putkia valmistava tehdas. Tehdas tuottaa putkia Venäjän ja IVY-maiden markkinoille, missä energiatehokkaiden tuotteiden kysyntä kasvaa.

Marraskuussa käynnistettiin muutosohjelma, jonka tavoitteena on vahvistaa kannattavaa kasvua. Yksinkertaisemman ja joustavamman organisaatorakenteen avulla pyritään puuttumaan segmentin heikkoon tuloskehitykseen, kasvattamaan myyntiä ja pienentämään kustannuksia. Keskeisessä osassa uudelleenjärjestelyissä on tuotanto-, varasto- ja jakeluverkoston keskittäminen ja erikoistuminen. Tavoitteena on ottaa käyttöön suoraviivainen keskusyksiköihin perustuva toimintamalli keskeisille tukitoiminoille niin, että organisaatio madaltuu ja päätöksenteko nopeutuu. Tällä hetkellä arvioidaan hajautettujen hallinto- ja tukitoimien kokonaisuutta, minkä uskotaan johtavan joidenkin pienempien toimistojen sulkemiseen.

Talotekniikka – Pohjois-Amerikka

Pohjois-Amerikan vahvana lähes koko vuoden 2015 jatkunut taloustilanne vaikutti suotuisasti myös Uponorin kehitykseen. Markkinaosuuksia onnistuttiin kasvattamaan kaikissa markkinasegmenteissä niin Yhdysvalloissa kuin Kanadassakin. Kasvuun vaikuttivat keskitetty myynti- ja markkinointityö, alan johtavien tuotteiden tuominen markkinoille, innovatiivisen tuotantoteknologian kaupallistaminen ja viimeisimmän tehdaslaajennuksen

Uponor laajensi tarjontaansa investoimalla uudenlaiseen osaamiseen käyttö- ja juomavesijärjestelmämarkkinoilla.

täysimääräinen hyödyntäminen. Loppuvuodesta Minnesotan Apple Valleyhin valmistui 16 milj. euroa maksanut PEX-ekstruusiotehtaan laajennusosa.

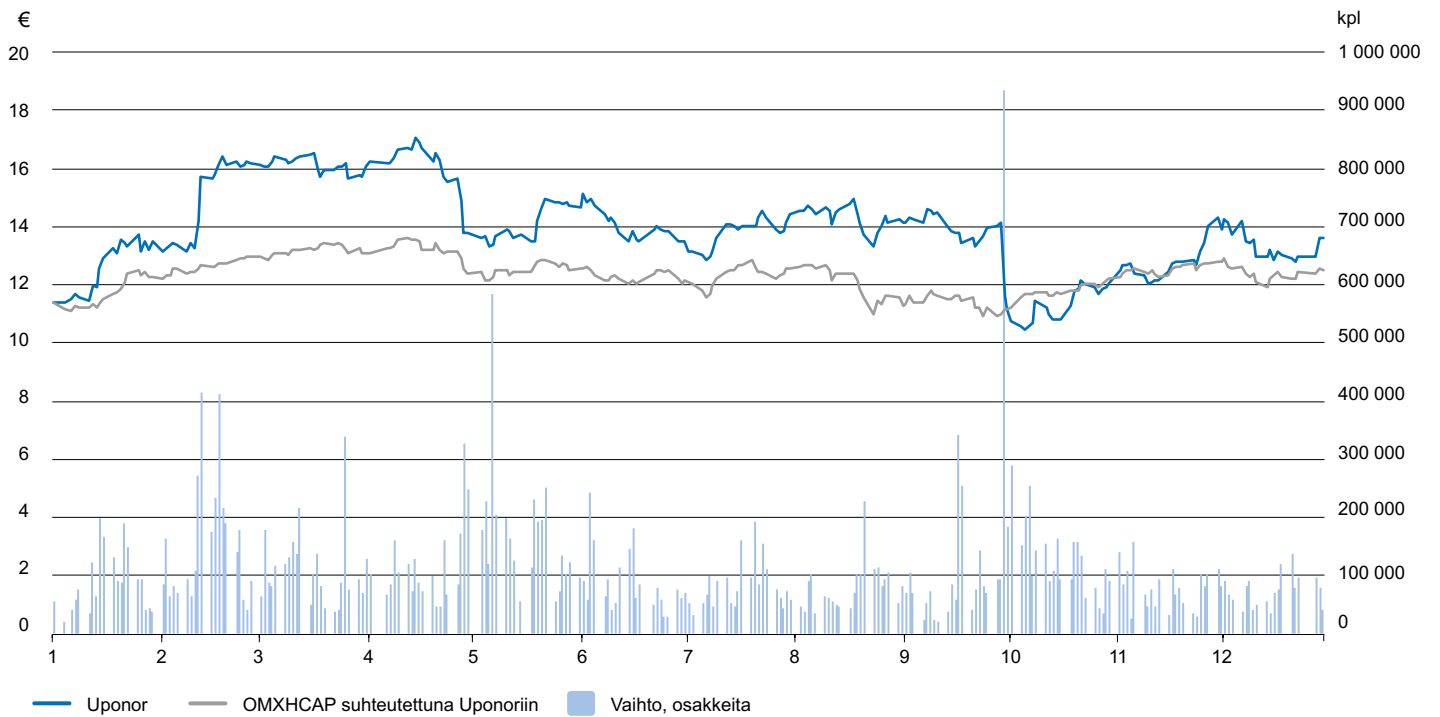
Suuri osa vuoden 2015 kasvusta oli seurausta Uponorin käyttövesiratkaisujen lisääntyneestä käytöstä asuin-, liike- ja julkisrakentamisen sektoreilla. Useimmat Yhdysvaltain ja monet Kanadan johtavista rakennusurakoitsijoista asentavat uusiin asuinrakennuksiinsa AquaPEX®-putkia ja ProPEX®-liittimiä. Urakoitsijat suosivat Uponorin PEX-käyttövesiratkaisuja, koska ne ovat paitsi erittäin luotettavia myös perinteisiä metalliputkia edullisempia.

Kaupallisella sektorilla PEX-putket eivät vielä ole nousseet yleisimmäksi vaihtoehdoksi, mutta merkittävää kasvua on kuitenkin saavutettu tekemällä yhteistyötä sektorilla toimivien insinöörien, suunnittelijoiden ja asentajien kanssa. Kuparin hinnan laskeminen vuonna 2015 heikensi taloudellisia perusteita käyttää PEX-putkia, mutta onnistuimme kasvattamaan kaupallisten käyttövesiratkaisuiden myyntiä valistamalla käyttäjiä Uponorin järjestelmien luotettavuudesta ja paremmasta suorituskyvystä. Suotuisaan kehitykseen kaupallisella sektorilla vaikutti myös tarjonnan täydentäminen suurikokoisilla putkilla ja liittimillä.

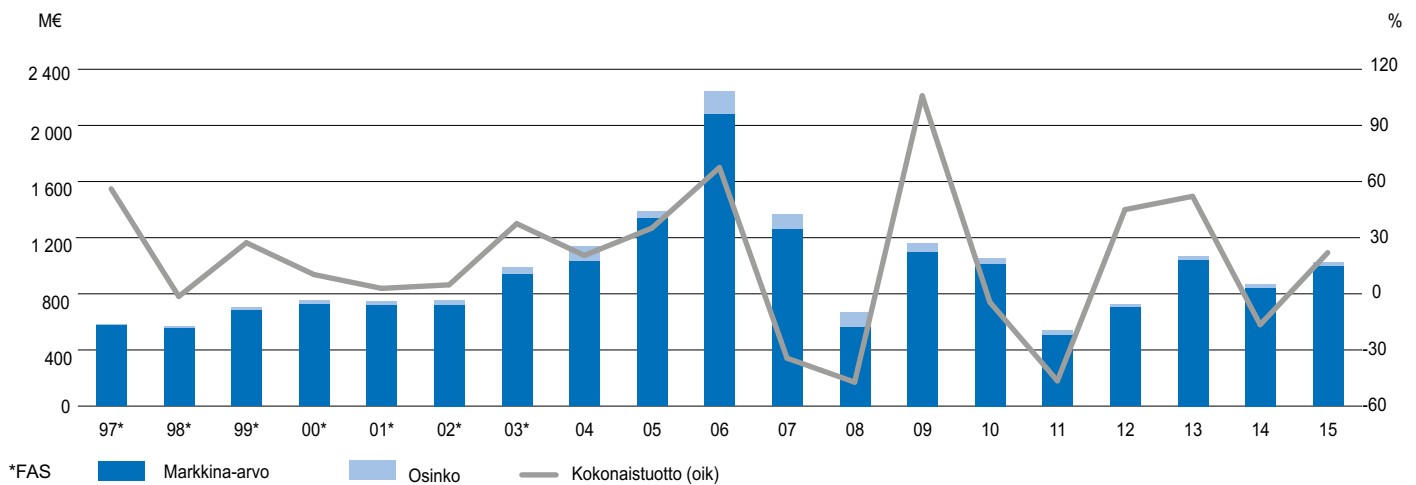
Sisäilmastoratkaisuissa liiketoiminnan kasvu oli vuonna 2015 vaatimatonta. Luksuskodit ovat sisäilmastoratkaisuiden suurimmat yksittäiset markkinat eikä kyseinen segmentti ole vielä elpynyt samaan tahtiin muun asuinrakentamisen kanssa. Kanadan pientalomarkkinoiden sisäilmastoratkaisusektorilla vahvistimme Uponorin kilpailuasemaa tuomalla markkinoille Uponorin kehittämällä innovatiivisella ekstruusiotekniikalla valmistetut PEX-putket. Suorituskykyisille ja energiatehokkaille rakennuksille, joissa sisäilman laatu on hyvä ja lämpötila miellyttävä, on kysyntää, mikä on suurin syy myös Uponorin lämmitys- ja viilennysjärjestelmien kysynnän kasvuun liike- ja julkisrakentamisen sektoreilla.

Vuoden loppupuoliskolla koettu vakava raaka-ainepula vaikutti käyttövesijärjestelmissä tarvittavien erikoismuovisten liittinten valmistukseen. Olemme jo ryhtyneet korjaaviin toimenpiteisiin ja jatkamme vaihtoehtojen kartoitusta. Pohjois-Amerikassa on nopeasti voimistuvan talouden seurauksena kehittynyt myös työvoimapula, mikä on vaikeuttanut kykyämme palkata työntekijöitä tuotantoon ja jakeluun riittävän nopeasti. Sama työvoimapula on

Osakekurssi ja -vaihto 2015

Omistaja-arvon kehitys 1997–2015

Uponorin sijoittajasivut löytyvät os. <http://sijoittajat.uponor.fi>

vaikuttanut myös asiakkaidemme mahdollisuuteen palkata päteviä rakennusalan ammattilaisia.

Uponor Infra

Uponorin ja KWH Pipen yhdyskuntateknisten liiketoimintojen yhdistäminen saatiin päätökseen vuonna 2015. Uponorin ja KWH Pipen yhteisyritys, Uponor Infra, perustettiin 1.7.2013. Liiketoimintojen yhdistäminen ja kahden tehostamisohjelman luomat säästöt toteutuivat alkuperäisen suunnitelman mukaisesti.

Vuoden 2015 alkupuoliskolla Uponor Infra päätti vetäytyä Thaimaan ja sen lähialueiden markkinoilta ja myi lisäksi omistamansa Extron Engineering Oy:n osana strategista tavoitetta keskittyä liiketoimintaan ja markkinoihin, joissa sillä on vahva asema ja mahdollisuus saavuttaa yhteistoimintaetuja.

Kun edellä mainitut uudelleenjärjestelyt saatiin päätökseen ja yhteinen toiminnanohjausjärjestelmä otettiin käyttöön Pohjoismaissa ja Baltian maissa, Uponor Infran tärkeimpänä tavoitteena oli luoda yhteinen toimintamalli sen päämarkkina-alueille. Kun organisaatorakenne on kunnossa, prosessit toimivat tehokkaasti ja tarjoamme innovatiivisia ja korkealatuista tuotteita, voimme lisätä asiakkaille tarjottavia etuja ja tehostaa toimintaamme.

Julkisten investointien väheneminen ja kireä, ylitarjontaan johtanut kilpailutilanne ovat määrittäneet yhdyskuntatekniikan putkimarkkinoita jo usean vuoden ajan. Muutosta ei tapahtunut vuonna 2015, ja useimmilla markkinoilla kehitys oli tasaista tai laskusuuntaista. Kannattavuutta heikensi kysynnän supistuminen erityisesti Suomessa, joka on Uponor Infran suurin yksittäinen markkina-alue.

Marraskuussa osana uutta muutosohjelmaa toteutettiin pitkään heikkona jatkuneen kysynnän seurauksena tuotantoverkoston kokonaisselvitys ja laadittiin suunnitelma tuotannon tehostamisesta Suomessa ja ylikapasiteetin purkamisesta Pohjoismaissa.

Suunnitelmissa on keskittää muoviputkien ja osa kaivojen valmistuksesta Nastolaan vuoden 2016 loppuun mennessä. Suunniteltujen toimenpiteiden tavoitteena on taata Uponor Infran kilpailukyky kireässä markkinatilanteessa.

Samaan aikaan pyrimme kehittämään liiketoimintaamme asiakkaidemme tarpeita vastaavasti ja keskitymme kappalevaran sijasta lisäarvoa tuottavien kokonaisratkaisuiden myyntiin. Keskittyminen asiakkaidemme tarpeisiin ja Suomessa toteutettava tuotannon tehostaminen luovat vankan perustan tavoitteidemme saavuttamiselle tulevana vuosina.

Kestävä kehitys ja yritysvastuu

Henkilöstö

Vuonna 2015 keskityimme kehittämään toimintaamme ja erityisesti johtamistaitoja. Uponorin vuosi sitten uudistetut arvot: Connect, Build ja Inspire olivat tärkeässä roolissa tässä työssä.

Uusimme koulutustarjontaa ja valitsimme painopistealueeksi johtamistaitojen kehittämisen yrityksen kaikissa toiminnoissa. Tavoitteenamme on vahvistaa osaamistamme, jotta pystymme johtamaan liiketoimia ja organisaatiota tulevaisuuden liiketoimintaympäristössä ja tarjota esimiesasemassa oleville työntekijöillemme uusia työkaluja ja taitoja, jotta he pystyvät menestyksekkäästi johtamaan itseään ja tiimiään. Koulutustarjontamme on jaettu neljään ohjelmaan: Business Boot Camp on suunnattu nuorille ammattilaisille, Mirror on itsensä johtamiseen keskittyvä ohjelma, Navigator on tarkoitettu keskijohdolle ja Panorama Uponorin ylimmälle johdolle. Tähän mennessä osallistujilta saatu palaute on ollut erittäin rohkaisevaa.

Uudistimme henkilöstökyselyämme, jonka avulla keskityimme mittaamaan työntekijöidemme sitoutumista, tekemisen samansuuntaisuutta sekä ketteryyttä. Kysely sisälsi myös muutamia, yhtiön kannalta olennaisiin tekijöihin eli asiakaskeskeisyyteen ja innovointiin liittyviä kysymyksiä. Menestyminen edellyttää, että

Osakekohtaisia tunnuslukuja

	2015	2014	2013	2012	2011
Osakekannan markkina-arvo, M€	995,6	841,1	1 041,0	702,8	502,2
Tulos osaketta kohti (laim.), €	0,51	0,50	0,38	0,45	0,03
Osinko, M€	¹⁾ 32,2	30,7	27,8	27,8	25,6
Osakekohtainen osinko, €	¹⁾ 0,44	0,42	0,38	0,38	0,35
Efektiiivinen osinkotuotto, %	3,2	3,7	2,7	4,0	5,1
Osakkeen vaihtokurssit (antikorjattu), €					
- korkein, €	17,30	14,94	15,85	10,00	14,25
- alin, €	10,42	9,11	9,65	6,77	6,03
Osakkeenomistajien määrä	14 539	15 846	15 480	17 788	19 828

¹⁾ hallituksen ehdotus

Tunnuslukujen laskentakaavat on esitetty tilinpäätöksessä.

Vuoden 2015 loppuun mennessä
onnistuimme vähentämään
hiilidioksidipäästöjämme 36 prosentilla
vuodesta 2009. Uponorin kaikkien
työntekijöiden yhteisten ponnistelujen
ansiosta onnistuimme ylittämään
15 prosentin parannustavoittemme reilusti.

nämä kaikki osa-alueet ovat kunnossa. Kyselyn avulla saamme arvokasta tietoa kunkin alueen tilanteesta ja mahdollisuuksista. Vuoden 2015 kesäkuussa yli 2 600 työntekijää osoitti sitoutumisen ja vastasi kyselyyn.

Ensimmäisessä kyselyssä ketteryys nousi selkeästi tärkeimmäksi kehityskohteeksi. Prosesseja ja työtapoja on parannettu luomalla koko yhtiön kattavia ja myös yksittäiseen segmenttiin liittyviä toimintasuunnitelmia. Ketteryys oli tärkeä elementti myös kaikkiin segmentteihin suunnatuissa strategiaviesteissä.

Uudistimme johtamismallia Talotekniikka – Euroopan segmentissä. Uusi malli selkeyttää rooleja ja yksinkertaistaa organisaatiorakennetta ja prosesseja mahdollistaen siten asiakaskeksyyden paremman toteutumisen ja suuremman ketteryyden.

Kestävä kehitys

Uponorin tulevan menestyksen perusedellytyksiä ovat yhtenäisyys ja jatkuva kehitys, kuten jokaisella menestyvällä yrityksellä.

Uponorissa liiketoiminnan perustan muodostaa kestävän kehityksen periaatteiden noudattaminen. Huomioimme kestävän kehityksen periaatteet strategisissa suunnitelmissamme ja sovellamme yhteiskuntavastuuta johdonmukaisesti.

Yhteiskuntavastuuta ja kestävää kehitystä ohjaamaan on laadittu neljä peruspilaria:

- Kestävä kehitys on keskeisellä sijalla konsernin kaikissa toiminnoissa
- Vähennämme ympäristövaikutuksia
- Innovatiivisilla ratkaisuilla parannamme elinympäristöä
- Sitoutamme yhteistyökumppanimme kestävään kehitykseen.

Jokaista peruseriaatetta kohden on lisäksi määritetty yksityiskohdaisempia tavoitteita ja indikaattoreita, joilla onnistumista voidaan mitata ja edistymistä seurata.

Yrityskulttuuri: kestävä kehitys on keskeisellä sijalla konsernin kaikissa toiminnoissa

Viime vuonna kehitimme toimintojamme kestävää kehitystä vahvistaen. Kansainvälinen OurVoice-henkilöstökyselymme sisälsi myös kestävään kehitykseen liittyviä kysymyksiä. Vastauksen perusteella on ilmeistä, että Uponorin työntekijöiden mielestä kestävä kehitys ei ole vain vallalla oleva suuntaus, vaan välttämättömyys, mikäli tahtoo menestyä liikemaailmassa nyt ja tulevaisuudessa.

WWF:n Green Office –hanke laajeni pääkonttorin kokeilun jälkeen Latvian Riikan toimistoomme, ja vuonna 2016 hanketta on tarkoitus ruveta soveltamaan lisäksi viidessä muussa toimistossa. Pääkonttorin kokemusten mukaan WWF:n Green Office –hanke on tehokas keino vähentää toimistossa syntyvää jätettä ja parantaa toimiston energiatehokkuutta.

Vuoden 2015 loppuun mennessä onnistuimme vähentämään hiilidioksidipäästöjämme 36 prosentilla vuodesta 2009. Uponorin

Pitkän ajan taloudelliset tavoitteet (12.2.2013 lähtien)

	Tavoite	2015	2014	2013	2012	2011
Orgaaninen liikevaihdon kasvu*	2015E: 4,8 %	5,2 %	2,0 %	-1,5 %	3,2 %	4,9 %
Liikevoittomarginaali	>10 %	6,8 %	6,2 %	5,5 %	7,1 %	4,4 %
Sijoitetun pääoman tuotto (ROI)	> 20 %	15,5 %	14,2 %	12,5 %	16,7 %	11,0 %
Velkaantuneisuus (vuosineljänneksen keskiarvo)	30–70	40,4	45,8	57,9	64,6	55,8
Osingonjako	> 50 % tuloksesta	86,3 %	84,0 %	100,0 %	84,4 %	1 018,5 %

* > BKT+3 %-yksikköä

kaikkien työntekijöiden yhteisten ponnistelujen ansiosta onnistuimme ylittämään 15 prosentin parannustavoittemme reilusti. Uusi tavoittemme vuodelle 2020 on vielä aikaisempaa haastavampi: vähentää hiilidioksidipäästöjä 20 prosenttia suhteessa liikevaihtoon vuoteen 2015 verrattuna.

Uponorin toimintaohje (Code of Conduct) kuvastaa hyvin työntekijöidemme ammattimaista toimintatapaa. Toimintaohje päivitettiin vuonna 2014, ja työntekijät voivat tutustua siihen yrityksen intranetissä. Lisäksi johtajia rohkaistaan keskustelemaan työntöön tavoista oman tiiminsä jäsenten kanssa.

Huolenpito: Vähennämme ympäristövaikutuksia

Etsimme aktiivisesti mahdollisuuksia pienentää toimintamme ympäristövaikutuksia koko vuoden ajan. Tavoitteenamme on saavuttaa sataprosenttinen ”vihreän energian” käyttö kaikissa toiminnoissa, mikäli se on paikallisilla energiamarkkinoilla mahdollista, vuoteen 2020 mennessä. Euroopassa olemme jo edistyneet hienosti: Saksassa kaikki toiminnoissa käytetty sähkö on sataprosenttisesti vihreää sähköä.

Uponor on onnistunut säästämään miljoonia kilowattitunteja sähköä hyödyntämällä Pohjois-Amerikan energiatehokkuustekniikoiden tuloksia ja soveltamalla oman ympäristöohjelmamme energiatehokkuuteen tähtääviä toimenpiteitä. Esimerkiksi Nastolan tehtaan lämmityksessä säästettiin 1 300 MWh korvaamalla kaukolämmitys lämpöpumpputeknologialla. Ruotsissa Fristadin tehtaan onnistuttiin vähentämään energiankulutusta 300 megawattitunnilla asentamalla tehtaalte uusi paineilmakompressori, jonka tuottamaa lämpöä voidaan uusiokäyttää kuumen veden muodossa. Hassfurtin liitintehtaalte Saksaan hankitut uudet sorvit kuluttavat aikaisempaa puolet vähemmän maakaasua ja vähensivät myös materiaalihävikkiä, mistä syntyi säästöä yhteensä 250 MWh.

Saksassa alettiin soveltaa ISO 50001 -standardin mukaista energianhallintajärjestelmää kahdessa tuotantolaitoksessa, joista molemmat on nyt ISO 50001 -sertifioitu. Päätös soveltaa energianhallintajärjestelmää osoittaa, että Uponor on sitoutunut parantamaan toimintojensa energiatehokkuutta.

Me uskomme, että kestävä kehitys perustuu jatkuvalla parantamiselle, ja tavoittemme onkin saada kaikille tuotantolaitoksillemme ISO 50001 -sertifiointi vuoteen 2017 mennessä. Kaikki kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseen tähtäävät toimenpiteemme olemme raportoineet osana Carbon Disclosure Project -hanketta.

Asiakas: Innovatiivisilla ratkaisuilla parannamme elinympäristöä

Vuonna 2015 esittelimme markkinoille Smatrix-tuoteperehen. Smatrix on uusi, älykäs sisäilmaston ohjausjärjestelmä. Lattia-lämmitys- ja viilennysjärjestelmiin suunniteltu ohjausjärjestelmä

auttaa säästämään energiaa ja takaa miellyttävän sisäilmaston. Dynaamisen lämmönsäädön ansiosta se lisää energiatehokkuutta ja pienentää lämmityskustannuksia. Smatrix voidaan myös yhdistää moniin lämpöpumppuihin. Lämpöpumppuun liitettävä moduuli kertoo lämpöpumpulle, kun lämmöntuotantoa voi vähentää, koska huoneenlämpötila on jo sopiva. Myös viilennystä tuottava lämpöpumppu voi näin säästää energiaa ja pienentää kustannuksia.

Uponor osallistui tänäkin vuonna kansallisten Green Building Council -neuvostojen ja niiden paikallisyksiköiden toimintaan. Eri-tyisen aktiivisesti osallistuimme maailman liike-elämän kestävä kehityksen neuvoston toimintaan. Painopiste on siirtynyt toimisto- ympäristöistä WGBC:n Healthy Buildings -kampanjaan sekä jälleenmyyntisektorille suunnatun ohjelman lanseeraamiseen. Ohjelma tarjoaa Uponorille tilaisuuden verkostoitua jälleenmyyntisektorin tärkeimpien toimijoiden kanssa ja muodostaa kumppanuussuhteita sellaisten avainorganisaatioiden kanssa, joille Uponor voi tarjota terveellisiin rakennuksiin soveltuvia ratkaisuja.

Sitoutamme yhteistyökumppanimme kestäväan kehitykseen

Euroopan muoviputkivalmistajien järjestön, TEPPFA:n (The European Plastic Pipes and Fittings Association), jäsenenä Uponor on osallistunut aktiivisesti PEF-pilottihankkeeseen (PEF, Product Environment Footprint), jossa kehitetään rakennuksen käyttövesiputkien elinkaarianalyysiä. EU:n komission johtaman hankkeen tavoitteena on luoda tuotteen koko elinkaaren aikaisen ympäristövaikutuksen laskemis- ja raportointiohjeet.

Ympäristöarvioita ja kestävä kehityksen raportointia jatkettiin vuonna 2015. Tulokset on julkaistu osana CDP-organisaation (Carbon Disclosure Project) kansainvälistä raportointia (lisätietoja oheisessa taulukossa).

Tehokkaiden tuotantomenetelmien arvioiminen ja niihin investoiminen on vähentänyt Uponorin energiankulutusta ja siihen liittyviä hiilidioksidipäästöjä. Muutamia esimerkkejä vuoden 2015 aikaansaannoksista on Saksassa messinkiliitinten valmistuksessa käytetty uusi sorvausjärjestelmä, prosessilämmön talteenotto ja käyttö Suomessa ja Ruotsissa, Puolassa käytössä oleva tehokas ekstruusioteknikka ja muoviputkien ekstruusionopeuden kasvattaminen energiankulutusta lisäämättä Pohjois-Amerikassa.

Lisätietoja on osoitteessa <https://www.uponor.com/company/sustainability.aspx>.

Kestävän kehityksen mittarit

Mittari	Yksikkö	2015	2014	2013	2012	2011
Ympäristömittarit						
Kokonaisenergian kulutus	1 000 MWh	188,4	185,7	149,6	143,6	159,3
- Ostettu sähkö	1 000 MWh	138,8	130,6	101,7	97,5	107,0
- josta sertifioitua vihreää sähköä	1 000 MWh	12,1	11,1	2,2	n/a	n/a
- Itse tuotettu sähkö	1 000 MWh	1,1	1,0	1,2	1,8	2,1
- Fossiilisten polttoaineiden käyttö	1 000 MWh	49,6	55,1	47,9	46,1	52,4
- Lämmitys	1 000 MWh	35,2	37,4	33,4	31,5	36,9
- josta uusiutuvia, %	%	12,6	16,2	3,3	n/a	n/a
- Omat ajoneuvot (ml. leasing)	1 000 MWh	14,3	17,7	14,5	14,6	15,5
Raaka-aineiden käyttö	1 000 tonnia	140,4	132,5	84,3	82,3	82,7
Veden kulutus	1 000 m ³	190,7	190,0	111,4	117,2	129,4
Kasvihuonekaasupäästöt (scope 1)	1 000 tonnia	9,1	9,7	9,4	9,2	18,8
Kasvihuonekaasupäästöt (scope 2)	1 000 tonnia	35,0	31,1	24,3	23,2	27,8
Jätettä yhteensä	1 000 tonnia	16,4	15,1	11,1	11,5	11,1
- Kierrätetyn jätteen määrä %	%	97,5	95,3	95,9	94,6	93,1
- Kaatopaikkajätettä, %	%	2,5	4,7	2,6	2,5	4,1
Vaarallista jätettä, % kokonaismäärästä	%	1,1	1,1	1,5	2,9	2,7
Tuotantolaitosten määrä		14	14	10	9	10
ISO 14001 -hyväksytyt tuotantoyksiköt		10	12	8	7	8
%-osuus kaikista tuotantoyksiköistä	%	71	86	0	78	80
Sosiaaliset mittarit						
Henkilökunnan määrä (kokopäiv.)		3 735	3 982	4 141	3 052	3 228
Henkilöstön vaihtuvuus	%	5,0	3,3	7,8	6,7	5,4
Työperäisiä tapaturmia		86	74	45	75	67
Menetetty työaika tapaturmien vuoksi	tuntia	6 874	5 925	4 470	5 773	6 731
Menetetty työaika (suht.)	%	0,4	0,1	0,3	0,1	0,1

Liiketoiminnan kasvun myötä kokonaisenergian kulutus ja raaka-aineiden käyttö kasvoivat. Erityisesti sähkön kulutus nousi, mutta sitä kompensoi muiden mittareiden lasku, kuten esimerkiksi fossiilisten polttoaineiden käytön väheneminen. Uponor saavutti tavoitteensa vähentää hiilidioksidipäästöjään (scope 1 ja 2) 15 prosentilla vuodesta 2009 vuoteen 2015, ja vähensi näin päästöjä tuotettua yksikköä kohti. Suunnitteilla olevat uudet kehitystoimet, kuten meneillään oleva ISO 50001 -energiajohtamisjärjestelmän käyttöönotto, parantaa entisestään yhtiön energiatehokkuutta. Sen lisäksi tavoitteemme ostaa yhä enemmän ns. vihreää eli uusiutuvaa sähköä vähentää edelleen hiilijalanjälkeämme. Tähän liittyvä hanke on esimerkiksi siirtyminen käyttämään tuulivoimalla tuotettua energiaa Pohjois-Amerikassa. Oheisessa taulukossa jotkut aiempien vuosien lukemat ovat muuttuneet, koska mittaamis- käytäntöjä on muutettu ja tiedon tarkkuus on parantunut.

Toimitusjohtajan puheenvuoro sijoittajille

Saimme aikaan lupaavaa edistystä useimmilla rintamilla vuoden 2015 aikana, vaikka kokonaisuutena emme yhtiönä saavuttaneetkaan kaikkia asettamiemme tavoitteita. Silti uskon, että jo toteuttamiemme ja piakkoin toteutuvien muutosten myötä meistä tulee ketterämpi ja vahvempi yhtiö. Se auttaa meitä paremmin kohtaamaan epävarmaa ja epävarmana pysyvän ympäristön, jossa nykyään toimimme.

Viime vuonna liiketoimintoihimme tehdyt muutokset ovat merkittäviä mutta eivät ehkä mullistavia: ensimmäisen neljänneksen aikana päätimme luopua kahdesta yhdyskuntateknisestä liiketoimintayksiköstä, jotka eivät käytännön tasolla juurikaan yhdistyneet muuhun toimintaamme. Nämä olivat Thaimaan yksikkö ja Suomessa toimiva konevalmistaja Extron Engineering. Viimeisellä vuosineljänneksellä ilmoitimme lisäksi kahdesta yritysostosta, Delta ja KaMo Saksassa. Kyseiset yhtiöt ovat erikoistuneet käyttövesi- ja lämmitysjärjestelmien esiasennettuihin komponentteihin, jotka täydentävät erinomaisesti Uponorin putkijärjestelmien tarjontaa näissä kahdessa tärkeässä käyttökohteessa. Yritysostot saatettiin päätökseen vuoden 2016 alussa ja vaikuttavat tuloksiimme kuluva vuodesta lähtien.

Suurimman segmenttimme eli Talotekniikka – Euroopan liiketoimintaympäristö on alkaneena vuonna varsin vaihteleva: jotkut markkinat kutistuvat ja toiset kasvavat hieman. Vuonna 2015 siirryimme tässä segmentissä uuteen aikakauteen, kun uudistimme sen johtajuusmallin samankaltaiseksi muiden segmenttiemme kanssa. Samassa yhteydessä nimitimme segmentille uuden johtajan. Luotamme siihen, että uuden rakenteen myötä olemme ketterämpiä, lähempänä asiakkaita ja pystymme kehittämään tehokkuuttamme ja kilpailukykyämme käynnistämiemme toimenpiteiden pohjalta. Tämä on historiallinen muutos, sillä se on ensimmäinen kerta – sen jälkeen, kun nämä liiketoiminnat ostettiin 1980- ja 1990-luvuilla – kun segmentin johtamistapaa uudistetaan Euroopan laajuisesti ja otetaan käyttöön läpi organisaation ja liiketoimintayksiköiden. Muutos tuo selkeitä hyötyjä niin asiakkaille kuin osakkeenomistajillekin.

Vuonna 2015 siirryimme Talotekniikka – Euroopassa uuteen aikakauteen, kun uusimme sen johtajuusmallin. Tämä on historiallinen muutos: segmentin johtamistapaa uudistetaan Euroopan laajuisesti läpi organisaation. Muutos tuo selkeitä hyötyjä niin asiakkaille kuin osakkeenomistajillekin.

Uponor Infra, yhteisyrityksemme KWH-yhtymän kanssa, keskittyi vuonna 2015 kuluja alentamiseen, jotta ne saadaan sopeutettua tuleviksi vuosiksi ennustettuihin alhaisempiin markkinavolyymeihin. Vuonna 2014 julkistettujen tehostamisohjelmien toteutus saatettiin onnistuneeseen päätökseen. Vuoden 2015 viimeisellä neljänneksellä ilmoitimme uusista, strategiamme mukaisista toimintojen yhdistämisistä ja kapasiteetin sopeuttamisista, jotka auttavat meitä keskittymään korkeamman lisäarvon tarjontaan kappaleittain sijasta. Uponor Infran suurin kansallinen markkina on Suomessa, ja täällä vuoden 2016 aikana toteutettava tuotannon tehostaminen luo uudenlaisen yritysraakteen ja parantaa kykyämme kilpailla kannattavasti tiukassakin markkinatilanteessa.

Pohjois-Amerikan taloteknisten ratkaisujen hyvä kehitys jatkuu edelleen, ja sitä tukivat suotuisa kehitys markkinoilla sekä tarkoin kohdistetut markkinointitoimet, joilla pyrimme vahvistamaan asemiamme liikerakentamisen sektorilla. Vuonna 2015 otimme käyttöön nykyisten tuotantotilojen uusimman laajennuksen Minnesotan Apple Valleyssa samalla, kun uudisrakennushanke viereiselle tontille saatettiin valmiiksi. Tähän uuteen lisärakennukseen asennetaan tuotannon koneet ja laitteet kuluvaan vuodenaikaan, jolloin ne lisäävät tuotantokapasiteettiamme vuoden jälkipuoliskolla. Lisäksi uskomme tuoreimpien asumis- ja liikerakentamisen sektoreille tekemiemme tuotelanseerausten vahvistavan entisestään Uponorin tarjonnan erilaistumista Pohjois-Amerikassa ja edistävän erityisesti aluevaltauksia liikerakentamisessa, jota edelleen hallitsevat metalliset putkijärjestelmät.

Uponor on harjoittanut vientiä Euroopasta Aasiaan jo vuosien ajan. Olemme keskittyneet etenkin korkeamman laatutason hankkeisiin. Toimitusmäärät ovat olleet pienehköjä ja palveleet niche-markkinoita. Rakentamisen volyymit Aasiassa ja erityisesti Kiinassa ovat valtavat verrattuna esimerkiksi Eurooppaan. Kun lisäksi laatua, energiatehokkuutta ja mukavuustasoa koskevat vaatimukset ovat nousseet, päätimme lähteä rakentamaan omaa tuotantoa Kiinaan, jotta voimme paremmin palvella Kiinan ja lähialueiden markkinoita. Koska tehtaan odotetaan olevan toiminnassa vasta vuoden 2016 loppuun mennessä, se ei vielä vaikuta olennaisesti kuluvaan vuoden tulokseemme.

Kaikilla Uponorin liiketoimintasegmenteillä on yhteisiä toimintoja, joita kehitämme yhteistuumiin. Kaksi vuotta sitten ryhdyimme tehostamaan konsernitason henkilöstöhallintoa, ja toimet alkavat jo kantaa hedelmää. Yksi ensimmäisiä kehitysaskelaita, joka koskee isoa osaa konsernista, on uuden henkilöstöhallintojärjestelmän käyttöönotto alkuvuodesta 2016. Sen avulla esimiehet voivat tehdä strategisempia henkilöstöä koskevia päätöksiä ja saavat reaaliaikaisen näkymän omaan organisaatioonsa sekä sen ulkopuolelle. Järjestelmä tarjoaa myös apua tavoitteiden asetannassa ja suorituskyvyn arvioinnissa. Muiden henkilöstöhallintoon liittyvien muutosten ohella voimme järjestelmän tuella yhtenäistää organisaatiotamme ja

---

Tärkein jo toteutettu muutos korostaa konsernin teknologisen kehittämisen tärkeyttä. Tämä toiminto palvelee kaikkia segmenttejämme ja hyödyntää konserninlaajuisesti niissä olevaa osaamista ja resursseja tavalla, joka vastaa konsernimme painoarvoa maailmanlaajuisella toimialallamme.

---

kehittää johtamiskäytäntöjämme yli kansallisten rajojen. Kaikki tämä nopeuttaa konsernimme strategista kehitystä.

Samaan teemaan liittyen toteutimme vuonna 2015 uudistetun, konserninlaajuisen sitoutumista mittaavan kyselyn, joka auttaa meitä suuntaamaan kehittämistoimia sellaisille alueille, joiden katsomme olevan tärkeitä työntekijöiden sitoutumisen ja siten yhtiömme menestyksen kannalta. Tärkein jo toteutettu muutos oli se, että nimitimme johtoryhmätasolle teknologiasta ja konsernin kehityksestä vastaavan henkilön, mikä osaltaan korostaa konsernin teknologisen kehittämisen tärkeyttä. Tämä toiminto palvelee yrityksen kaikkia segmenttejä sekä hyödyntää konserninlaajuisesti niissä olevaa osaamista ja resursseja tavalla, joka vastaa konsernimme painoarvoa maailmanlaajuisella toimialallamme. Vuonna 2015 Uponor kirjasi 18,5 miljoonaa euroa tutkimus- ja kehityskuluiksi. Uuden johtamismallin myötä pyrimme saavuttamaan entistä paremman tuoton tästä tärkeästä sijoituksesta.

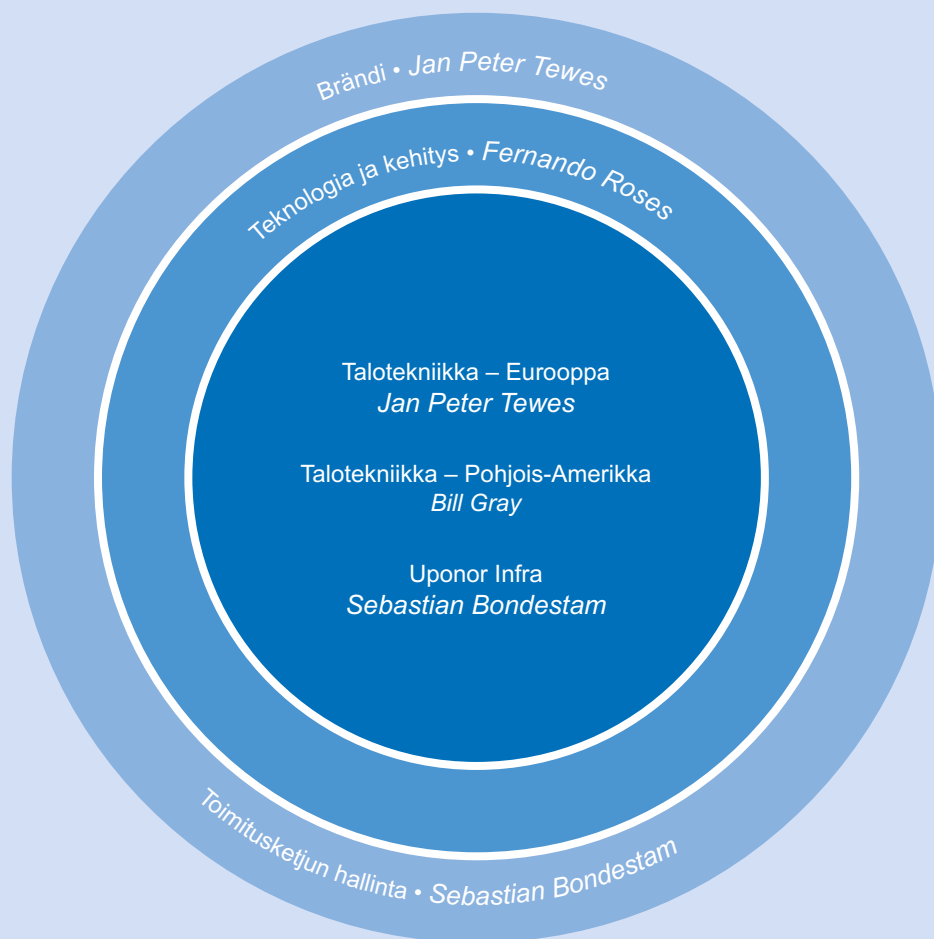
Liiketoimintaympäristön epävakaus jatkuu myös vuonna 2016. Euroopassa nähdään todennäköisesti muutamia valopilkkuja mutta jotkin alueet jäävät edelleen varjoon. Pohjois-Amerikan markkinanäkymät ovat myönteiset. Kokonaisuutena näen, että vuoden 2015 aikana käynnistämämme lukuisten hankkeiden ympärillä on positiivista innostusta niin yhtiön sisällä kuin sen ulkopuolella. Uskon, että Uponor on hyvissä lähtökohdissa jatkaa kannattavaa kasvua myös vuonna 2016.

Jyri Luomakoski
Toimitusjohtaja

Konsernin rakenne 1.1.2016

Toimitusjohtaja
Jyri Luomakoski

Konsernitoiminnot

Talous ja hallinto
Riitta Palomäki

Henkilöstö
Minna Schrey-Hyppänen

Lakipalvelut
Jyri Luomakoski

Kaaviossa on kuvattuna johtoryhmän jäsenten vastuualueet.

Hallitus ja johtoryhmä 1.1.2016

Hallitus

Jorma Eloranta

s. 1951, Suomen kansalainen, DI, tekniikan tohtori h.c., vuorineuvos

- Uponor Oyj:n hallituksen puheenjohtaja 19.3.2014–
- Uponor Oyj:n hallituksen jäsen 15.3.2005–
- Henkilöstö- ja palkitsemisvaliokunnan puheenjohtaja
- Omistaa Uponorin osakkeita 33 020 kappaletta

Timo Ihamuotila

s. 1966, Suomen kansalainen, KTL, talous- ja rahoitusjohtaja, Nokia Oyj

- Uponor Oyj:n hallituksen jäsen 18.3.2013–
- Tarkastusvaliokunnan puheenjohtaja
- Omistaa Uponorin osakkeita 3 992 kappaletta

Markus Lengauer

s. 1965, Itävallan kansalainen, DI (Master of Engineering), tekniikan tohtori (Doctorate in Mechanical Engineering)

- Uponor Oyj:n hallituksen jäsen 17.3.2015–
- Tarkastusvaliokunnan jäsen
- Omistaa Uponorin osakkeita 1 188 kappaletta

Eva Nygren

s. 1955, Ruotsin kansalainen, arkkitehti, johtaja, investoinnit, Swedish Transport Administration

- Uponor Oyj:n hallituksen jäsen 15.3.2011–
- Omistaa Uponorin osakkeita 7 160 kappaletta

Annika Paasikivi

s. 1975, Suomen kansalainen, B.A., M.Sc. (valt.maist.), operatiivisen liiketoiminnan johtaja, Oras Invest Oy ja toimitusjohtaja, Finow Oy

- Uponor Oyj:n hallituksen varapuheenjohtaja 19.3.2014–
- Uponor Oyj:n hallituksen jäsen 19.3.2014–
- Tarkastusvaliokunnan jäsen
- Henkilöstö- ja palkitsemisvaliokunnan jäsen
- Omistaa Uponorin osakkeita 36 899 kappaletta

Jari Rosendal

s. 1965, Suomen kansalainen, DI, toimitusjohtaja, Kemira Oyj

- Uponor Oyj:n hallituksen jäsen 15.3.2012–
- Tarkastusvaliokunnan jäsen
- Omistaa Uponorin osakkeita 5 829 kappaletta

Johtoryhmä

Jyri Luomakoski

s. 1967, Suomen kansalainen, MBA, toimitusjohtaja

- Konsernin palveluksessa vuodesta 1996
- Johtoryhmän jäsen 1.10.1999 alkaen
- Toimitusjohtaja, Uponor Oyj, 27.10.2008 alkaen
- Omistaa Uponorin osakkeita 36 828 kappaletta

Sebastian Bondestam

s. 1962, Suomen kansalainen, DI, toimitusjohtaja, Uponor Infra

- Konsernin palveluksessa vuodesta 2007
- Johtoryhmän jäsen 1.4.2007 alkaen
- Omistaa Uponorin osakkeita 12 356 kappaletta

Bill Gray

s. 1965, Kanadan ja Ison-Britannian kansalainen, KTM, VTM [B. Com. (Finance and marketing) & B.A.], johtaja, Pohjois-Amerikka

- Konsernin palveluksessa vuodesta 2008
- Johtoryhmän jäsen 15.2.2012 alkaen
- Omistaa Uponorin osakkeita 13 554 kappaletta

Riitta Palomäki

s. 1957, Suomen kansalainen, KTM, talousjohtaja

- Konsernin palveluksessa vuodesta 2009
- Johtoryhmän jäsen 1.6.2009 alkaen
- Omistaa Uponorin osakkeita 11 553 kappaletta

Fernando Roses

s. 1970, Espanjan kansalainen, eMBA, KTM, insinööri (Ingeniero Técnico en Química Industrial), johtaja, Teknologia ja kehitys

- Konsernin palveluksessa vuodesta 1994
- Johtoryhmän jäsen 26.10.2007 alkaen
- Omistaa Uponorin osakkeita 12 730 kappaletta

Minna Schrey-Hyppänen

s. 1966, Suomen kansalainen, DI, KTM, henkilöstöjohtaja

- Konsernin palveluksessa vuodesta 2013
- Johtoryhmän jäsen 23.9.2013 alkaen
- Omistaa Uponorin osakkeita 2 500 kappaletta

Jan Peter Tewes

s. 1967, Saksan kansalainen, KTM (Diplom-Kaufmann), MBA, johtaja, Talotekniikka – Eurooppa

- Konsernin palveluksessa vuodesta 2015
- Johtoryhmän jäsen 1.9.2015 alkaen
- Omistaa Uponorin osakkeita 3 773 kappaletta

Tarkemmat ja ajantasaiset tiedot löytyvät verkkosivuilta osoitteesta <http://sijoittajat.uponor.fi>.

Hallituksen toimintakertomus

Markkinat

Rakentamisaktiivisuus pysyi Uponorin markkina-alueilla pääsääntöisesti vaimeana vuonna 2015 eikä merkittävää kasvua edellisvuoteen verrattuna ollut havaittavissa. Vaikka rakentaminen kiihtyi selvästi muutamilla tärkeillä markkina-alueilla, kuten Yhdysvalloissa, Alankomaissa ja Ruotsissa, useimmilla markkinoilla jo ennestään heikossa taloustilanteessa ei ollut havaittavissa juurikaan elpymisen merkkejä.

Pohjoismaissa markkinoiden kehitys vaihteli suuresti. Ruotsissa uusia asuinrakennushankkeita käynnistettiin tiiviiseen tahtiin ja kehitys oli jokseenkin myönteistä myös Tanskassa ja Norjassa. Suomessa markkinat sen sijaan jatkoivat supistumistaan. Uusien liike- ja julkisrakentamishankkeiden määrä supistui vuoteen 2014 verrattuna kaikissa muissa maissa paitsi Tanskassa. Laskusuuntainen kehitys ei kuitenkaan koske korjausrakentamista, joka kasvaa tasaisesti asuin-, liike- ja julkisrakentamisen segmenteissä. Kunnallistekniikkaan investoitiin aikaisempaa enemmän vain Norjassa, jossa investoinnit tie- ja vesirakentamiseen auttoivat tasapainottamaan energiahankkeiden supistumista.

Myös Keski-Euroopan markkinoiden kehitys oli vaihtelevaa. Saksassa uusien asuinrakennushankkeiden määrä kasvoi hienokseltaan edellisvuoteen verrattuna, mikä ei kuitenkaan tasapainottanut huomattavasti mittavamman asuinrakennusten korjausrakentamisen alavireisenä jatkunutta kehitystä. Vähäinen piristyminen asuinrakentamisen markkinoilla ei riittänyt tasapainottamaan julkis- ja liikerakentamisen matalasuhdannetta ja siksi markkinoiden kehitys oli kokonaisuudessaan alavireistä. Alankomaissa markkinoiden elpyminen kuitenkin jatkui ja useimmissa rakentamisen segmenteissä todettiin merkille pantavaa kasvua.

Lounais-Euroopan markkina-alueista Isossa-Britanniassa uusien asuinrakennushankkeiden määrä supistui merkittävästi vuoteen 2014 verrattuna. Heikko tilanne jatkui myös Ranskassa ja Italiassa, mutta hienoista piristymistä oli havaittavissa Espanjassa ja Portugalissa. Kehitys asuinrakennusten remontointimarkkinoilla oli suurelta osin tasaista. Korjausrakentaminen julkis- ja liikerakentamisen segmenteissä tasapainotti jonkin verran uudisrakentamisen tasaista kehitystä.

Itäisessä Euroopassa Venäjän taloudellinen ja poliittinen epävarmuus on saanut kuluttajat ja yritykset varuilleen, mikä rasitti sekä asuinrakentamisen että liike- ja julkisrakentamisen segmenttejä. Myös Baltian maissa rakentamisen ja kunnallistekniikan segmentteihin investoitiin yleisesti ottaen aikaisempaa vähemmän. Sitä vastoin eräät itäisen Keski-Euroopan suuret maat, kuten Puola ja Tšekin tasavalta, raportoivat kasvua edellisvuoteen verrattuna.

Taloukskasvun hidastuminen erityisesti kehittyvissä maissa heijastui Uponorin vientimarkkinoihin, missä investoinnit asuin-, liike- ja julkisrakentamiseen supistuivat.

Pohjois-Amerikassa kasvu jatkui lähes kaikissa rakentamisen segmenteissä Yhdysvaltain markkinoilla. Uudisrakentamisen markkinat ovat kehittyneet vahvasti jo kolme vuotta ja nyt kasvuvauhti alkoi hieman hidastua. Samaan aikaan yritysten ja kuluttajien luottamus vahvistui, minkä seurauksena investoinnit liike- ja julkisrakentamiseen lisääntyivät merkittävästi. Vastoin odotuksia asuinrakentamisen segmentin kehitys myös Kanadassa oli vuoden aikana suotuisaa. Energian hintojen lasku kuitenkin hillitsi aktiivisuutta eräissä julkis- ja liikerakentamisen sekä kunnallistekniikan segmenteissä.

Liikevaihto

Uponorin jatkuvien liiketoimintojen liikevaihto vuonna 2015 oli 1 050,8 (2014: 1 023,9) milj. euroa, mikä on 2,6 prosenttia enemmän kuin edellisvuonna. Konsernin liikevaihdon orgaaninen kasvu oli 5,2 %, kun vuoden 2014 luvuissa jätetään huomioimatta Uponor Infran Thaimaan ja Extronin myydyt yksiköt. Kiinteillä valuuttakursseilla laskettuna koko vuoden liikevaihto kasvoi 35,0 milj. euroa. Suotuisa kehitys johtui lähinnä Yhdysvaltain dollarin vaikutuksesta, mutta myös ja Kanadan dollari ja Englannin punta vaikuttivat liikevaihtoa kohottavasti. Suurin yksittäinen negatiivinen vaikutus oli Venäjän ruplalla.

Talotekniikka – Euroopan liikevaihto laski 2,5 % heijastelun vuoden kolmen ensimmäisen neljänneksen heikkoa tulosta. Vuoden viimeisten kahden kuukauden aikana tapahtunutta lyhytaikaista kysynnän piristymistä lukuun ottamatta Euroopan markkinoiden kehitys jatkui yleisesti ottaen vaisuna. Pieninä valopilkkuina tässä yleisessä ympäristössä loistivat Ruotsi ja Alanko-

Liikevaihdon jakautuminen segmenteittäin 1.1.–31.12.2015:

M€	1–12/2015	1–12/2014	Raportoitu muutos (%)
Talotekniikka – Eurooppa	467,1	479,1	-2,5 %
Talotekniikka – Pohjois-Amerikka	275,8	200,8	37,4 %
(Talotekniikka – Pohjois-Amerikka (M\$))	304,6	265,2	14,8 %
Uponor Infra	312,0	351,3	-11,2 %
Eliminoinnit	-4,1	-7,3	
Yhteensä	1 050,8	1 023,9	2,6 %

maat. Vuoden 2015 viimeisen neljänneksen suotuisan kehityksen taustalla vaikuttivat erityisesti pohjoisen Euroopan leuto talvi, asiakkaiden suorittamat varaston täydennykset sekä Saksassa käynnistyneiden liikerakentamishankkeiden ajoitus.

Talotekniikka – Pohjois-Amerikan tuotantokapasiteettia on viime vuosina laajennettu useampaan otteeseen, mikä on mahdollistanut liikevaihdon pitkään kestäneen vahvan kasvun, joka jatkui odotusten mukaisesti vuonna 2015. Valuuttakurssimuutosten vaikutuksesta euromääräisenä raportoitu liikevaihdon kasvu oli erityisen voimakasta. Yhdysvalloissa liikevaihdon kehitys oli terveellä pohjalla. Suotuisaan kehitykseen vaikutti erityisesti käyttövesiratkaisujen liiketoiminta. Myös Kanadassa raportoitiin kasvua lähinnä vahvan viimeisen neljänneksen ansiosta ja erityisesti sisäilmastoratkaisuiden segmentissä lanseerattujen, merkittävien uusien tuoteinnovaatioiden ansiosta.

Uponor Infran liikevaihto supistui selkeästi vuonna 2015. Hieman yli puolet liikevaihdon laskusta oli seurausta Thaimaan liiketoiminnan ja Extronin myynnistä. Näiden yhteenlaskettu liikevaihto vuonna 2014 oli 28,6 milj. euroa. Liikevaihdon jatkuvan supistumisen taustalla vaikutti vahvasti Puolan ja Kanadan heikko kehitys.

Liiketoimintaryhmittäin laskettuna käyttövesiratkaisuiden osuus koko konsernin liikevaihdosta oli 45 % (39 %), sisäilmastoratkaisuiden 25 % (27 %) ja yhdyskuntatekniikan 30 % (34 %).

Liikevaihdolla mitattuna kymmenen suurinta maata ja niiden osuudet konsernin liikevaihdosta (vuoden 2014 osuus sulkeissa): USA 23,9 % (17,6 %), Saksa 13,0 % (13,9 %), Suomi 11,8 % (13,2 %), Ruotsi 8,9 % (9,2 %), Kanada 7,9 % (8,2 %), Tanska 4,5 % (4,7 %), Alankomaat 3,5 % (3,1 %), Iso-Britannia 3,4 % (3,5 %), Norja 2,9 % (3,6 %) ja Espanja 2,8 % (2,8 %).

Tulos ja kannattavuus

Konsernin koko vuoden bruttokate oli 370,2 (340,1) milj. euroa, mikä on 30,1 milj. euroa tai 8,9 prosenttia enemmän kuin edellisvuonna. Bruttokatemarginaali oli 35,2 % (33,2 %). Suurin yksittäinen selitys tälle kehitykselle oli Pohjois-Amerikan talotekniikkasegmentin suhteellisesti suurempi osuus sekä Uponor Infran strategisesti merkittävien kokonaisratkaisujen liikevaihdon kasvu ja onnistunut hinnoittelu muoviraaka-aineen hintavaihteluista huolimatta.

Konsernin liikevoitto oli 71,4 (63,4) milj. euroa, mikä on 12,6 % edellisvuotta enemmän. Kannattavuutta kuvaava liikevoittomarginaali nousi hieman vertailukauden 6,2 prosentista 6,8 prosenttiin. Valuuttakurssien muuntovaikutus koko vuoden tulokseen oli positiivinen 7,5 milj. euroa.

Liikevoiton jakautuminen segmenteittäin 1.1.–31.12.2015:

M€	1–12/2015	1–12/2014	Raportoitu muutos (%)
Talotekniikka – Eurooppa	24,0	35,0	-31,4 %
Talotekniikka – Pohjois-Amerikka	51,0	31,5	61,9 %
(Talotekniikka – Pohjois-Amerikka (M\$))	56,3	41,6	35,4 %
Uponor Infra	0,2	-0,5	142,0 %
Muut	-3,8	-2,6	
Eliminoinnit	0,0	0,0	
Yhteensä	71,4	63,4	12,6 %

Yleiskustannusten kasvuun vaikutti lähinnä kaksi tekijää: Talotekniikka – Pohjois-Amerikan kasvu, jota valuuttakurssimuutokset vahvistivat, sekä Euroopan segmenteissä käynnistettyjen uudelleenjärjestelyiden aiheuttamat kertaluonteiset erät. Kustannuksia alentavat aikaisemmin toteutetut sekä vielä käynnissä olevat kustannussäästötoimet.

Liikevoittoa rasittivat 6,2 (5,9) milj. euron kertaluonteiset kustannukset, kertaluonteisten tulojen määrä oli 1,9 (1,7) milj. euroa ja kertaluonteisten erien yhteisvaikutus oli 4,3 (4,3) milj. euroa, josta Talotekniikka – Euroopan osuus oli 3,6 (3,7) milj. euroa ja Uponor Infran 0,7 (0,6) milj. euroa. Vuoden 2015 kertaluonteiset erät liittyivät lähinnä molempien segmenttien uudelleenjärjestelyihin liittyviin varauksiin ja arvonalentumisiin. Tämän lisäksi Uponor Infralla oli yritysmyynneistä syntyneitä tuloja. Talotekniikka – Eurooppaa koskevasta tehostamisohjelmasta tiedotettiin 21.7.2015 ja siihen liittyvät toimenpiteet on saatu suurelta osin päätökseen, paitsi Saksassa, jossa neuvottelut työntekijöiden edustajien kanssa ovat käynnissä. Saksan liiketoimintoja koskevat toimenpiteet raportoidaan vastedes osana 26.11.2015 julkaistua muutosohjelmaa.

Konsernin liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä oli 75,8 (67,7) milj. euroa, kasvua 11,9 %. Talotekniikka – Euroopan liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä oli 27,6 (38,7) milj. euroa ja Uponor Infran 0,9 (0,0) milj. euroa.

Raaka-aineiden ja erityisesti muoviraaka-aineiden hintaheilahtelut ovat pysyneet suurina ja keskihinnat korkeina pitkän aikavälin vertailuissa. Öljyn maailmanmarkkinahinnan romahduksesta huolimatta muoviraaka-aineiden hinnat ovat pysyneet korkeina erityisesti Euroopassa, johtuen pitkälti muoviraaka-ainevalmistajien rajallisesta toimituskapasiteetista, mikä on aiheuttanut myös toimituskeskeytyksiä.

Konsernin nettorahoituskulut olivat 8,9 (7,4) milj. euroa ja valuuttakurssierot -3,4 (-1,2) milj. euroa.

Tulos ennen veroja oli 62,8 (56,3) milj. euroa. Tuloverojen määrä oli 25,7 (20,0) milj. euroa, kun veroaste oli 40,9 % (35,5 %). Vuoden 2015 tuloveroihin sisältyy Virossa osingonjaon yhteydessä maksettuja veroja 1,6 milj. euroa sekä Viron tytäryhtiöissä voitonjakoon käytettävissä oleviin varoihin liittyvä 0,5 milj. euron laskennallinen verovelka, joka vastaa noin 3,3 prosenttiyksikön kertaluonteista vaikutusta veroasteeseen. Lisäksi Pohjois-Amerikan liiketoiminnan osuus on kasvanut ja siellä tuloveroaste on suhteellisen korkea.

Konsernin tilikauden tulos oli 36,9 (36,0) milj. euroa, josta jatkuvien liiketoimintojen osuus oli 37,1 (36,3) milj. euroa.

Oman pääoman tuotto laski 12,1 (12,3) prosenttiin. Sijoitetun pääoman tuotto oli 15,5 (14,2) prosenttia.

Konsernin osakekohtainen tulos oli 0,51 (0,50) euroa ja jatkuvien liiketoimintojen osalta 0,51 (0,50) euroa. Oma pääoma osaketta kohti oli 3,39 (3,16) euroa. Muut osakekohtaiset tiedot löytyvät taulukko-osasta.

Konsernin liiketoiminnan rahavirta oli 58,2 (75,7) milj. euroa ja rahavirta ennen rahoitusta 16,5 (45,1) milj. euroa. Muutos johtui lähinnä liikevaihdon kasvusta vuoden kahden viimeisen kuukauden aikana, minkä seurauksena myyntisaamisten määrä jäi suhteellisen korkeaksi, sekä maksettujen verojen 13 milj. euron kasvusta. Liikevoiton paranemisen myötä myös tulorahoitus parani 99,0 milj. eurosta 105,6 milj. euroon vuonna 2015.

Tunnusluvut löytyvät tilinpäätöksestä viiden vuoden ajalta.

Investoinnit, tutkimus ja kehitys sekä rahoitus

Uponorin suurin käyttöomaisuusinvestointi vuonna 2015 oli Talotekniikka – Pohjois-Amerikan Minnesotan Apple Valleyssä sijaitsevan tehtaan tuotantokapasiteetin kuudes laajennus. Laajennus valmistui vuoden 2015 viimeisellä neljänneksellä.

Investoinneissaan Uponorin tavoitteena on sijoittaa resursseja kannattaviin liiketoimintamahdollisuuksiin, mutta samalla hallita investointien kokonaismäärää tiukasti. Suuri osa investoinneista suunnataan tarkasti harkittuihin, tuottavuutta parantaviin uudistuksiin ja kunnossapitoon.

Vuonna 2015 bruttoinvestoinnit käyttöomaisuuteen olivat yhteensä 50,1 (35,7) milj. euroa eli 14,4 milj. euroa enemmän kuin edellisvuonna. Pohjois-Amerikassa käynnissä olevan tuotantokapasiteettilaajennuksen osuus on 18,6 milj. euroa. Yhdysvaltain dollarin vahvistumisen lisäksi myös muut valuuttakurssimuutokset vaikuttivat euroina raportoitavien investointien tunnuslukuihin. Nettoinvestointien määrä oli 49,2 (32,1) milj. euroa.

Panostukset tutkimukseen ja kehitykseen olivat yhteensä 18,5 (16,3) miljoonaa euroa eli 1,8 (1,6) prosenttia liikevaihdosta.

Tärkeimmät voimassa olevat rahoitusohjelmat 31. joulukuuta 2015 olivat vuonna 2018 erääntyvä 80 milj. euron joukkovelkakirjalaina ja vuonna 2016 erääntyvä 20 milj. euron joukkovelkakirjalaina. Joukkovelkakirjalainoilla Uponor on tasapainottanut maturiteettirakennetta ja mahdollisia rahoituslähteitä. Näiden lisäksi Uponor Infra Oy otti toimintojensa rahoittamiseksi 35 milj. euron lainan 1.7.2013. Vuoden 2015 lopussa lainaa oli nostettuna 11 milj. euroa.

Voimassa oli useampia kahdenvälisiä, 2019–2020 erääntyviä luottolimiittejä yhteensä 200 miljoonan euron arvosta. Vuoden 2015 aikana näistä varalla olevista rahoitusluotoista ei ollut nostettu yhtään.

Lyhytaikaisen rahoituksen tarpeeseen vastaa kotimainen 150 milj. euron yritystodistusohjelma, josta ei tilinpäätöshetkellä ollut käytössä yhtään. Rahavarat vuoden lopussa olivat yhteensä 49,2 (60,2) milj. euroa.

Konsernissa kiinnitetään erityistä huomiota myyntisaamiin ja luottoriskeihin. Luottotappioiden määrä pysyi alhaisena ollen 0,6 (0,7) milj. euroa.

Konsernin korolliset nettovelat nousivat 91,3 (82,0) milj. euroon. Omavaraisuusaste oli 44,3 (43,9) prosenttia ja nettovelkaantumisen eli gearing 29,3 (27,6) prosenttia. Velkaantumistas-teen vuosineljänneksen keskiarvoksi muodostui 40,4 (45,8), kun sen vaihteluväli yhtiön taloudellisissa tavoitteissa on 30–70.

Katsauskauden tapahtumia

Uponor tiedotti 25.2.2015 Uponor Infran myyneen enemmistö-osuutensa thaimaalaisesta Wiik & Hoeglund PLC -yhtiöstä. Maaliskuun 30. päivänä tiedotettiin, että Uponor Infra Oy myi kokonaan omistamansa tytäryhtiön Extron Engineering Oy:n, jonka päätoimiala on muoviteollisuuden koneiden ja laitteiden valmistus. Yrityskaupasta huolimatta Uponor Infra aikoo kuitenkin jatkaa yhdyskuntatekniikan valmistusteknologian lisensiointia ja myyntiä. Molemmat yritysmyyntit ovat osa Uponor Infran strategista tavoitetta keskittyä markkinoihin, joissa sillä on vahva asema ja mahdollisuus saavuttaa yhteistoimintaetuja. Myöhemmin joulukuussa Uponor Infra myi Omega-Liner®-putkistosaneerausliiketoimintansa tanskalaiselle Per Aarsleff A/S -yritykselle. Päätöksen taustalla olivat Uponor Infran tuotevalikoiman strategiset linjaukset.

Uponor perusti 25. maaliskuuta vakuutusyhtiön, Uponor Insurance Ltd:n. Uponor Oyj omistaa yhtiön kokonaan. Yhtiön perustamisella pyritään laajentamaan konsernin mahdollisuuksia maailmanlaajuisten vastuuvakuutusohjelmien hallinnassa ja varmistamaan konsernille kattava vakuutusurva suotuisilla ehdoilla.

Uponor ilmoitti 21.7. käynnistävänsä tehostamisohjelman Talotekniikka – Euroopan toimintojen sopeuttamiseksi Euroopan heikkoon kysyntätasoon. Tavoitteena oli saavuttaa noin kolmen miljoonan euron kustannussäästöt vuositasolla järjehtämällä myyntiverkostoa ja keskittämällä ja ulkoistamalla joitakin tukitoimintoja. Toimenpiteistä arvioitiin aiheutuvan yhteensä noin 4–5 miljoonan euron kertaluonteiset kulut vuoden 2015 aikana, ja niiden arvioitiin vaikuttavan noin 100 henkilötyövuoteen Talotekniikka – Euroopassa. Marraskuun 26. päivänä Uponor ilmoitti aikovansa käynnistää Euroopan toimintoja koskevan muutosohjelman tavoitteenaan vahvistaa kannattavaa kasvua ja pienentää kustannuksia. Suunnitelmat koskevat Talotekniikka – Eurooppaa ja Uponor Infraa. Uudelleenjärjestelyillä tavoitellaan vähintään 25 miljoonan euron säästöjä vuoden 2017 loppuun mennessä. Näistä Talotekniikka – Euroopan osuus on vähintään 20 miljoonaa euroa ja Uponor Infran 5 miljoonaa euroa. Uudelleenjärjestelyistä aiheutuu arviolta 32 miljoonan euron kertaluonteiset kustannukset, josta alaskirjausten osuus on 13 miljoonaa euroa. Suurin osa kustannuksista kirjataan vuodelle 2016. Aiemmin mainittu, Talotekniikka – Eurooppaa koskeva tehostamisohjelma, joka julkaistiin 21.7.2015, ja siihen liittyvät toimenpiteet on suurelta osin saatu päätökseen. Poikkeuksen muodostavat Saksan toiminnot, joihin liittyvät uudelleenjärjestelyt raportoidaan vastedes osana 26.11.2015 julkaistua muutosohjelmaa ja joihin liittyviä kertaluonteisia erä on jäljellä noin 2,5 milj. euroa.

Uponor tiedotti 25.11., että hallinto-oikeus on hylännyt Uponor Oyj:n ja sen tytäryhtiö Uponor Business Solutions Oy:n valitukset, jotka Uponor jätti heinäkuussa 2013. Valitus koski konserni-verokeskuksen vuonna 2011 tekemiä verotuksen oikaisupäätöksiä, jotka Uponorin mielestä ovat perusteettomia. Uponor on hakenut valituslupaa korkeimmasta hallinto-oikeudesta.

Uponor ilmoitti, että Uponor Holding GmbH, Uponorin saksalainen tytäryhtiö, osti kahden saksalaisen yhtiön, Delta System-technik GmbH:n ja KaMo-ryhmän, osakekannat kokonaisuudessaan. Kauppa astuu voimaan 4.1.2016. Yritystoston tarkoituksena on laajentaa Uponorin tarjontaa ja osaamista käyttö- ja juoma-

vesijärjestelmämarkkinoilla, joilla hygieniatekijöiden merkitys kasvaa koko ajan. Ostettujen yhtiöiden yhteensä 119 työntekijää tekivät 32,8 miljoonan euron liikevaihdon vuonna 2014.

Uponor Inc:n Apple Valleyssä Minnesotassa sijaitsevan tehdaskompleksin laajennushanke valmistui vuoden 2015 joulukuussa. Investoinnilla rakennettiin 8 175 m² tuotanto- ja toimistotilaa ja varmistetaan lähitulevaisuudessa tarvittava kapasiteetin kasvu. 1.10.2015 Uponor avasi paikallisia lämmönjakelujärjestelmiä valmistavan tehtaan Venäjällä. Hassfurtiin Etelä-Saksaan, yrityksen muiden toimintojen yhteyteen rakennettu uusi jakelukeskus otettiin käyttöön maaliskuussa. Marraskuussa Uponor ilmoitti suunnitelmistaan ryhtyä valmistamaan talotekniikkaratkaisuja Kiinassa vuonna 2016 vastatakseen suuren markkina-alueen kasvavaan kysyntään.

Yhdysvaltalaiset tuomioistuimet hyväksyivät 17.12.2015 lopulliset sovintoehdot kahdessa erillisessä ryhmäkanteen sovintoratkaisussa, joista tiedotettiin ensimmäisen kerran 10.6.2015. Uponor Oyj:n yhdysvaltalainen tytäryhtiö Uponor Inc., sen vakuuttajat ja eräät avainkumppanit osallistuivat kahden Yhdysvalloissa nostetun ryhmäkanteen sovintoneuvotteluihin. Kanteet koskivat Uponor Inc:n Yhdysvalloissa myymien ns. keltaisesta messingistä valmistettujen liitinten väitettyä rikkoutumisvaaraa. Tuomioistuimet hyväksyivät lopulliset sovintoehdot kahdessa erillisessä ryhmäkanteen sovintoratkaisussa. Sovintoratkaisut vahvistettiin käytännössä osapuolten ehdottamassa muodossa, jolloin niistä tuli lopullisia ja kaikkia osapuolia sitovia. Sovintoehtojen mukaisesti Uponor Inc. antaa kanteessa mukana olevien rakennusten omistajille laajennetun takuun liitinten mahdollisen rikkoutumisen varalta.

Joulukuussa Uponor Oyj:n hallitus ilmoitti päätöksestään jatkaa hallituksen vuonna 2014 päättämää yhtiön johdon suoriteperusteista osakekannustinohjelmaa. Uuden ohjelman kohderyhmään kuuluu 25–30 konsernin johtoryhmään ja johtajistoon kuuluvaa henkilöä. Ohjelman tarkoituksena on jatkaa toimivan johdon ja Uponorin osakkeenomistajien tavoitteiden yhdenmukaistamista ja siten nostaa yrityksen arvoa, vahvistaa kannattavaa kasvua ja sitouttaa ohjelmaan osallistuvat johtajat yritykseen pitkällä aikavälillä. Uusi ohjelma kattaa kalenterivuodet 2016–2018.

Henkilöstö ja organisaatio

Konsernin palveluksessa oli vuoden lopussa 3 735 (3 982) työntekijää eli 247 henkeä vähemmän kuin vuoden 2014 lopussa täysipäiväiseksi muutettuna. Keskimäärin henkilömäärä vuoden aikana oli 3 842 (4 127). Henkilömäärää vähensivät Uponor Infran yritysmyynnit ja Euroopassa toteutetut uudelleenjärjestelyt.

Konsernin henkilöstö täysipäiväiseksi muutettuna jakaantui maittain seuraavasti: Saksa 22,2 % (20,8 %), Suomi 17,1 % (17,2 %), USA 15,7 % (12,8 %), Ruotsi 13,3 % (12,5 %), Puola 5,4 % (5,1 %), Kanada 4,9 % (4,9 %), Espanja 4,6 % (4,5 %), Tanska 3,0 % (2,9 %), Iso-Britannia 2,8 % (3,3 %), Venäjä 2,5 % (2,4 %) ja muut maat 8,5 % (13,6 %).

Lisäksi Pohjois-Amerikassa käytetään ulkopuolisia myyntiedustajia, jotka eivät ole Uponorin työntekijöitä, vaan itsenäisesti toimivia yrityksiä, joille on määritetty tietty toiminta-alue ja joille Uponor maksaa myyntipalkkion. Pohjois-Amerikassa Uponorin palveluksessa on 36 tällaista yritystä. Yritysten koot vaihtelevat muutaman työntekijän yrityksistä suhteellisen suuriin yrityksiin.

Syyskuussa 2015 Uponorissa otettiin käyttöön Talotekniikka – Euroopan ja Teknologiyksikön uusi organisaatorakenne. Segmentissä aikaisemmin sovelletusta kahden johtajan periaatteesta luovuttiin, ja hallitus nimitti kauppatieteiden maisteri, MBA Jan Peter Tewesin, 46, Talotekniikka – Eurooppa -segmentin johtajaksi ja konsernin johtoryhmän jäseneksi. Toimitusjohtaja Jyri Luomakoskelle raportoivan Tewesin vastuulla on myös konserninlaajuisen brändinhallinta. Fernando Roses, Talotekniikka – Euroopan tarjonnasta ja toimitusketjusta vastaava johtaja sekä johtoryhmän jäsen jatkoi johtoryhmässä uudessa roolissa teknologiasta ja konsernin kehityksestä vastaavana johtajana. Nimitys korostaa tutkimuksen, teknologian ja kestäväen kehityksen strategisen merkityksen kasvua Uponorille kansainvälisesti. Muutokset astuivat voimaan 1.9.2015.

Samassa yhteydessä Heiko Folgmann, Talotekniikka – Euroopan myynnistä ja markkinoinnista vastannut johtaja, jätti yhtiön.

Konsernissa kirjattujen palkkojen ja palkkioiden kokonaissumma sosiaalikulut mukaan lukien oli tilikaudella 230,3 (227,1) milj. euroa.

Liiketoimintaan kohdistuvat riskit

Uponorin taloudellinen tulos on alttiina erilaisille markkinoihin liittyville, operatiivisille, taloudellisille ja vahinkoriskeille.

Markkinariskit

Uponorin toiminnan pääpaino on Euroopassa ja Pohjois-Amerikassa, joissa poliittinen riski luokitellaan pääsääntöisesti suhteellisen vähäiseksi. Poliittisiin riskeihin liittyvä tilanne on kuitenkin hieman muuttunut sen jälkeen, kun Uponor avasi tuotantolaitoksen Pietarin alueella Venäjällä ja ilmoitti vastaavasta suunnitelmasta koskien Shanghain aluetta Kiinassa. Toisaalta Uponor Infran Thaimaan toimintojen myynti helmikuussa 2015 tasapainottaa jonkin verran Uponorin altistumista kehittyvien markkinoiden riskeille.

Venäjään liittyvät poliittiset riskit ovat yhä ajankohtaisia Ukrainan kriisin ja sen seurannaisvaikutusten takia. Yhdysvaltojen ja Euroopan unionin Venäjän vastaiset pakotteet ja Venäjän omat vastapakotteet vaikuttavat yhä liiketoimintaympäristöön Venäjällä ja muualla Euroopassa, erityisesti Suomessa, eikä muutosta ole luvassa ainakaan lähitulevaisuudessa. Kireät poliittiset suhteet ovat vaikuttaneet Euroopan markkinoihin ja koko mantereen orastavaan talouskasvuun. Venäjän osuus Uponorin liikevaihdosta oli vuonna 2015 noin 2,0 prosenttia.

Euroopan taloustilanteessa ja liiketoimintaympäristössä on havaittavissa elpymisen merkkejä, mutta elpyminen on edelleen hidasta ja haurasta. Yksi kielteisesti vaikuttavista tekijöistä on edellä mainittu Ukrainan kriisi. Levottomuudet ja sotiminen Lähi-idässä ei ole uusi ilmiö, mutta tilanne siellä on viimeaikoina kärjistynyt nopeasti ja hallitsemattomasti ja sen vaikutukset näkyvät myös Euroopassa. Terrorismin ja pakolaisvirtojen seurauksena Euroopassa koettiin odottamattomia levottomuuksia ja suuria haasteita jo vuonna 2015, ja satoja tuhansia pakolaisia on tulossa Eurooppaan vuonna 2016. Uponor seuraa tilannetta tarkasti ja suorittaa sisäisiä arviointeja Eurooppaan ja euroalueeseen kohdistuvista riskeistä sekä niiden mahdollisista vaikutuksista konsernin toimintaan.

Koska Uponorin liikevaihto jakaantuu laajalle joukolla asiakkaita, joista huomattava osa on jakelijoita (tukkuliikkeitä), myös Uponorin

tuotteiden loppukysyntä on hajautunut laajalle. Viisi suurinta asiakasryhmää, joiden myynti jakautuu yli 20 maahan, vastaa noin kolmasosasta Uponorin kokonaisliikevaihdosta.

Uponorin tuotteiden kysyntä on riippuvainen rakennusalan suhdanteista. Yhtiön tuotteiden päämarkkinasegmentti on perinteisesti käsittänyt pientalorakentamisen, mutta tuotteita toimitetaan yhä enemmän myös julkis- ja liikerakentamiseen. Näiden sektoreiden kysyntävaihtelut poikkeavat usein toisistaan. Kokonaisuutta tasoittaa osaltaan myös korjausrakentamisen kysyntä, joka ei aina ole samalla lailla harkinnanvaraista kuin uudisrakentaminen.

Lähes kolmannes Uponorin vuotuisesta liikevaihdosta tulee yhdyskuntatekniikasta. Yhdyskuntatekniikan ratkaisujen kysyntä riippuu rakennusalan suhdanteiden lisäksi vahvasti tie- ja vesirakentamisen sekä julkisesti rahoitetun kunnallistekniikan investoinneista. Suhdanteiden ja kysynnän vaihtelusta aiheutuvia riskejä vastaan yhtiö suojautuu kehittämällä jatkuvasti myynnin ennustamisprosessejaan ja varmistamalla organisaation ja toimitusketjun rakenteiden riittävän joustavuuden.

Paikalliset lait ja säännökset vaikuttavat Uponorin toimintaan eri maissa. Suurelle osalle myytävistä tuotteista haetaan esimerkiksi kansallinen tuotehyväksyntä. Valmisteluvaiheessa olevia lakeja ja säännöksiä seurataan ja niiden mahdolliset vaikutukset sekä Uponorin että asiakkaidemme toimintaan pyritään ennakoimaan.

Operatiiviset riskit

Muoviputkijärjestelmien valmistuksessa käytettävien raaka-aineiden hinnat ovat alttiita muutoksille, joista tärkeimpiä ovat mm. petrokemian tuotteiden ja metallien hinta, toimituskapasiteetti ja markkinoiden kysyntä. Viime vuosina Uponor on kyennyt siirtämään hintavaihteluiden vaikutukset suurelta osin myyntihintoihinsa kohtuullisella viiveellä, eikä tästä ole aiheutunut olennaista tulonmenetystä Uponorille. Uponor suojautuu metallien ja muoviraaka-aineiden hintariskiä vastaan mahdollisuuksien mukaan sekä kiinteähintaisilla hankintasopimuksilla että finanssituotteilla. Pohjoismaissa Uponor hallitsee sähkön hintavaihteluriskiä jatkuvatoimisesti ja järjestelmällisesti rahoitusinstrumenteilla.

Komponenttien ja raaka-aineiden hankinnassa Uponorin tavoitteena on käyttää materiaaleja ja raaka-aineita, joilla on useampia toimittajia. Mikäli toimittajia on vain yksi, pyritään siihen, että ko. toimittajalla on useampi tuotantolaitos, jotka valmistavat Uponorin käyttämiä hyödykkeitä. Uponorilla on käytössään materiaalien ja raaka-aineiden laadunvarmennusjärjestelmä sekä toimittajien hyväksymisprosessi.

Uponor hallitsee organisaatio- ja johtamisriskejä, kuten esimerkiksi henkilöstön vaihtuvuutta ja ikäjakauman vääristymistä, analysoimalla jatkuvasti henkilöresursseja ja varmistamalla, että organisaatorakenne tukee tehokasta toimintaa. Henkilöstön kehittämissuunnitelmat keskittyvät erityisesti johtamistaitojen kasvattamiseen monikulttuurisessa matriisiorganisaatiossa. Uponorin sisäiset henkilöstökyselyt tuottavat tärkeää tietoa mm. työntekijöiden sitoutumisesta, työtehtävien ja yrityksen tavoitteiden yhdenmukaisuudesta, työympäristöstä ja työmotivaatiosta. Kyselytuloksiin pohjautuvat toiminta- ja kehittämissuunnitelmat vaikuttavat myönteisesti työntekijöiden suoritukseen ja sitoutumiseen.

Liiketoimintojen hallintaan käytetään useita IT-järjestelmiä, joista tärkeimmät ovat Euroopassa ja Pohjois-Amerikassa käytetyt ERP-

järjestelmät. Järjestelmien kriittisyyden analysoiminen ja riskien minimointiin liittyvät varautumisjärjestelyt sisältyvät suurimpien IT-järjestelmien käyttöönottoon ja elinkaaren hallintaan. Varautumisjärjestelyt kattavat esimerkiksi vikasietoisuuden, varmuuskopioinnit ja palautuksen suunnittelun ja testauksen. Avainjärjestelmien palauttaminen onnettomuuden tai vikatilanteen jälkeen testataan kriittisten järjestelmien osalta kerran kahdessa vuodessa. IT-järjestelmiin liittyviä riskejä arvioidaan osana Uponorin riskienhallintaprosessia, jossa painotetaan erityisesti järjestelmien turvallisuutta. Uponorin tietojärjestelmien turvallisuutta arvioitiin sisäisessä tarkastuksessa vuonna 2015. Tarkastuksesta saadun palautteen perusteella tietojärjestelmien turvallisuutta pystyttiin kehittämään entistä paremmiksi. Lisäksi Uponorilla on jo useiden vuosien ajan ollut tietojärjestelmät osittain kattava vakuutus.

Uponor noudattaa ISO 9001 -laatuja järjestelmää ja ISO 14001 -ympäristöjohtamisjärjestelmää, mikä parantaa tuotannon turvallisuutta ja tuottavuutta sekä vähentää ympäristövaikutuksia ja muita toiminnan riskejä. Saksassa alettiin soveltaa ISO 50001 -standardin mukaista energianhallintajärjestelmää kahdessa tuotantolaitoksessa, jotka on nyt ISO 50001 -sertifioitu.

Projektiliiketoiminnassa Uponorin tavoitteena on myös hallita mm. projektikohtaisia aikataulutukseen ja kustannuksiin liittyviä riskejä. Tällaiset riskit pyritään ottamaan huomioon projekti- ja alihankkijasopimuksissa. Lisäksi henkilökunnan projektinhallinta-osaamista vahvistetaan aktiivisesti.

Rahoitusriskit

Viime vuodet ovat osoittaneet, että huomattavatkin häiriöt rahoitusmarkkinoilla ovat mahdollisia varsin lyhyellä varoitusajalla. Näin ollen, vaikka tilanne tällä hetkellä on Uponorin kannalta varsin vakaa, voivat rahoituksen saatavuuteen liittyvät riskit olla tulevaisuudessa merkittäviä. Uponorin rahoituksen saatavuus ja joustavuus pyritään takaamaan riittävien luottoliimittireservien ja lainojen tasapainoisen maturiteettijakauman avulla, sekä käyttämällä rahoituksen hankinnassa erilaisia rahoitusmuotoja ja useita hyvän luottoluokituksen omaavia vakavaraisia vastapuolia.

Konsernin maksuvalmiutta hallitaan tehokkailla kassanhallintaratkaisulla ja riskiä karttavalla sijoituspolitiikalla. Sijoituskohteina ovat ainoastaan matalariskiset kohteet, jotka ovat tarvittaessa muunnettavissa käteisvaroiksi nopeasti ja selkeään markkinahintaan.

Korkomuutokset vaikuttavat konsernin korkokuluihin ja kiinteähintaisten rahoituserien käypään arvoon. Korkoriskejä hallitaan käyttämällä sekä kiinteä- että vaihtuvakorkoisia rahoitusinstrumentteja.

Konsernin toiminnan kansainvälisyys altistaa konsernin eri valuuttojen välisille valuuttariskeille. Merkittävä osa liikevaihdosta syntyy muissa valuutoissa kuin euroissa. Tällöin kuitenkin tyypillisesti myös valtaosa ko. liikevaihtoon kohdistuvista kuluista on kyseessä olevassa paikallisessa valuutassa. Tämä vähentää oleellisesti liiketoiminnan valuuttariskiä. Konsernin rahoitusosasto vastaa konsernitason valuuttakurssiriskien hallinnasta ja suojaamisesta. Suojausinstrumentteina käytetään pääasiallisesti valuuttatermiineitä ja -optioita.

Uponor altistuu myös valuuttakurssien muunnos- eli translaattioriskille, joka ilmenee muunnettavissa euroalueen ulkopuolisten tytäryhtiöiden omapääoma euromääräiseksi. Uponorin suojaus-

politiikan mukaisesti euroalueen ulkopuolisia tase-eriä ei suojata. Poikkeuksena tähän ovat nettoinvestoinneiksi luettavat sisäiset lainat, jotka on sisällytetty suojauskantaan.

Vahinkoriskit

Uponorilla on 14 tuotantolaitosta yhdeksässä maassa. Konsernin liikevaihdosta merkittävä osa syntyy tuotteista, jotka on valmistettu näissä tuotantolaitoksissa. Konsernitasolla vahinko- ja keskeytysvakuutuksia ohjataan keskitetysti, minkä tavoitteena on kattava vakuutusuoja mahdollisten konerikko-, tulipalo- yms. riskien toteutumisesta aiheutuville taloudellisille vahingoille. Toinen merkittävä vahinkoriski liittyy Uponorin valmistamien ja myymien tuotteiden tuotevastuuseen, joka on niin ikään vakuutettu keskitetysti konsernitasolla.

Vuonna 2015 Uponor käynnisti taas koko konsernin kattavan tuotantoyksiköiden jatkuvuuden ja liiketoiminnan keskeytymisen analysointihankkeen, jonka on tarkoitus valmistua vuoden 2016 ensimmäisellä puoliskolla. Vahinko- ja keskeytysriskejä pyritään jo nyt ehkäisemään monin eri keinoin, kuten henkilöstön turvallisuuskoulutuksella, tuotantolaitteiden säännöllisillä huolto-ohjelmilla ja varmistamalla tärkeimpien varaosien jatkuva saatavuus. Oleellinen osa vahinko- ja keskeytysriskien ehkäisyssä ovat myös jatkuvat, säännölliset vakuutusyhtiöiden suorittamat tarkastus- ja koulutuskäynnit Uponorin tuotantolaitoksissa. Myös tietoturva ja siihen kohdistuvia uhkia seurataan jatkuvasti.

Riskienhallinta vuonna 2015

Koska markkinaolosuhteet ovat pysyneet haastavina monilla Uponorin päämarkkina-alueilla, markkinariskien seuranta ja hallinta olivat edelleen merkittävässä roolissa Uponorin riskienhallintatoimissa.

Uponor perusti maaliskuussa 2015 vakuutusyhtiön, Uponor Insurance Ltd:n. Uponor Oyj omistaa yhtiön kokonaan. Yhtiön perustamisella pyritään laajentamaan konsernin mahdollisuuksia maailmanlaajuisten vastuuvakuutusohjelmien hallinnassa.

Vuonna 2014 Suomessa käytiin julkista keskustelua talousveiteen maku- ja hajuhaittoja aiheuttaneista, eri valmistajien PEX-putkista. Uponorilla havaittiin poikkeavuuksia muutamassa valmistuserässä. Havaitut poikkeamat eivät vastanneet Suomessa voimassa olevia tyyppihyväksyntävaatimuksia. Tuotteiden tasalaatuisuuden varmistamiseksi Uponor käynnisti korjaustoimet tuotteiden jälkikäsitellyprosessissa. Viipymättä käynnistettyjen korjaustoimien ansiosta ongelmat jäivät lyhytaikaisiksi ja tilanteen vaikutukset tyypistyivät suhteellisen pieniksi.

Useiden Uponorille tärkeiden raaka-aineiden hintojen osalta vuosi 2015 oli haasteellinen, ja raaka-ainevalmistajilla oli myös toimituskykyongelmia. Lisäksi muoviraaka-aineen sekä öljyn ja öljyjalosteiden enenevässä määrin toisistaan poikkeavat hintavaihtelut muodostivat ylimääräisen haasteen hankintatoiminnolle. Tällä ei kuitenkaan ollut merkittävää vaikutusta Uponorin liiketoimintaan. Jatkuva riskienhallinta on siis myös hankintatoimintojen tärkeä ja tiedostettu osa.

Vuonna 2015 tärkeimmät tunnistetut riskit kartoitettiin keväällä ja syksyllä, ja toimintasuunnitelmat päivitettiin riskien hallitsemiseksi.

Vuoden 2015 aikana Uponor arvioi yhteistyössä vakuutusyhtiöiden kanssa viiden tuotantolaitoksensa riskienhallinnan val-

miutta ja toimivuutta. Yleisarvosana yksiköiden riskienhallinnan tasosta on hyvä.

Maailmantalouden tilanteen jatkuessa edelleen epävakaina, huoli tulevaisuuden pankkirahoituksen saatavuudesta kohtuullisin ehdoin on edelleen validi. Turvatakseen pitkäaikaisrahoituksensa Uponor on hajauttanut rahoituksensa instrumenttien, maturiteettien, markkinoiden ja vastapuolien osalta. Mikäli rahoitus ei ole raha- tai pääomamarkkinoilta hankittua, vastapuolina on ainoastaan hyvän luottoluokituksen omaavia vakavaraisia yhteistyöpankkeja ja rahoituslaitoksia. Kesällä 2015 Uponor uusi yhteensä 50 miljoonan euron arvosta jäljellä olevia kahdenvälisiä luottolimiittejä viiden vuoden ajaksi. Kaikkiaan yhtiöllä on käytettävissään kahdenvälisiä luottolimiittejä yhteensä 200 miljoonan euron arvosta. Ne erääntyvät vuosina 2019 ja 2020.

Edellisvuosien tapaan on erityistä huomiota edelleen kiinnitetty myös myyntisaamisten ja luottoriskien valvontaan.

Maailmantalouden heilahtelut sekä kirjanpito- ja verotussääntösten muutokset ovat kasvattaneet yritysten veroriskejä. Tästä johtuen myös Uponorissa veroriskien hallinta pysyi tärkeänä osa-alueena. Uponor on ennakoivasti toteuttanut hyvää verohallintatapa ja ottanut veroriskien arvioinnin selkeäksi osaksi riskienhallintaprosessiaan.

Uponor on mukana useissa oikeusprosesseissa eri maissa. Vuoden 2015 aikana ei toteutunut sellaisia riskejä eikä ollut vireillä oikeudenkäyntejä tai muita oikeudellisia tai viranomaistoimenpiteitä, joilla olisi ollut olennainen merkitys konsernille. Uponor Oyj:n yhdysvaltalainen tytäryhtiö Uponor Inc., sen vakuuttajat ja eräät avainkumppanit (rakennusurakoitsijoita, putkiasentajia ja jakelijoita) osallistuivat kahden Yhdysvalloissa nostetun ryhmäkanteen sovintoneuvotteluihin. Kanteet koskivat Uponor Inc:n Yhdysvalloissa myymien ns. keltaisesta messingistä valmistettujen liitinten väitettyä rikkoutumisvaaraa. Tuomioistuimet hyväksyivät lopulliset sovintoehdot joulukuussa 2015. Sovintoratkaisut vahvistettiin käytännössä osapuolten ehdottamassa muodossa, jolloin niistä tuli lopullisia ja kaikkia osapuolia sitovia.

Hallinto ja tilintarkastus

Vuoden 2015 varsinainen yhtiökokous 17. maaliskuuta valitsi hallitukseen uudelleen yhden vuoden toimikaudeksi Jorma Eloranan, Timo Ihamuotilan, Eva Nygrenin, Annika Paasikiven ja Jari Rosendalin. Hallituksen kuudenneksi jäseneksi valittiin itävaltalainen Markus Lengauer. Hallituksen puheenjohtajaksi valittiin Jorma Eloranta ja varapuheenjohtajaksi Annika Paasikivi. Tilintarkastajaksi valittiin KHT-yhteisö Deloitte & Touche Oy:n, joka nimesi päävastuulliseksi tilintarkastajaksi KHT Teppo Rantasen.

Uponor laatii erillisen selvityksen hallinto- ja ohjausjärjestelmästä sekä palkka- ja palkkioselvityksen. Ne ovat saatavilla tilinpäätöksen julkistuksen jälkeen yhtiön verkkosivuilla osoitteessa sijoittajat.uponor.fi > Hallinto > Hallinto- ja ohjausjärjestelmä.

Uponor noudattaa Arvopaperimarkkinayhdistys ry:n vuonna 2010 antamaa Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodia, mutta poikkeaa siitä suosituksen 22 osalta. Maaliskuussa 2014 pidetyn varsinaisen yhtiökokouksen jälkeen perustetussa Uponorin henkilöstö- ja palkitsemisvaliokunnassa on kaksi jäsentä suosituksessa mainitun kolmen sijasta. Uponor katsoo, että kaksi jäsentä riittää

varmistamaan valiokunnan asiantuntemuksen. Lisäksi valiokunta voi tarvittaessa pyytää näkemyksiä valiokunnan ulkopuolisilta tahoilta. Valiokunta toimii hallituksen valmistelu- ja tukielimenä. Kaikki olennaiset palkitsemiseen liittyvät asiat käsittelee yhtiön hallitus.

Osakepääoma ja osakkeet

Uponorin osakevaihto Nasdaq Helsinki -arvopaperipörsissä vuonna 2015 oli 27,6 (18,8) milj. kappaletta, yhteensä 384,1 (229,3) milj. euroa. Osakkeen kurssi vuoden 2015 lopussa oli 13,60 (11,49) euroa ja liikkeellä olevan osakekannan markkina-arvo 995,6 (841,1) milj. euroa. Vuoden päättyessä yhtiöllä oli 14 539 (15 846) osakkeenomistajaa. Ulkomainen omistus yhtiössä oli katsauskauden päättyessä 31,5 % (28,3 %). Tarkemmat osakekohtaiset tiedot löytyvät tilinpäätöksestä.

Uponor Oyj:n osakepääoma vuonna 2015 oli 146 446 888 euroa ja osakkeiden lukumäärä 73 206 944. Näissä ei vuoden aikana tapahtunut muutoksia.

Vuoden 2015 aikana ei tehty omistukseen liittyviä muutosilmoituksia. Tarkemmat osakkeisiin ja omistukseen liittyvät luvut löytyvät tilinpäätöksestä.

Hallituksen valtuutukset

Varsinainen yhtiökokous valtuutti 17.3.2015 hallituksen päättämään enintään 3,5 miljoonan oman osakkeen hankkimisesta. Määrä vastaa noin 4,8 prosenttia yhtiön kaikista osakkeista. Valtuutus on voimassa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päätymiseen asti, kuitenkin enintään 18 kuukautta. Varsinaisen yhtiökokouksen käsittelemistä ehdotuksista ja tekemistä päätöksistä on yksityiskohtaisemmat tiedot osoitteessa sijoittajat.uponor.fi.

15.3.2012 pidetty yhtiökokous valtuutti hallituksen päättämään enintään 7,2 miljoonan uuden osakkeen antamisesta tai omien osakkeiden luovuttamisesta. Osakkeiden kokonaismäärä vastaa noin 9,8 prosenttia yhtiön kaikista osakkeista. Valtuutus oli voimassa kolme vuotta eli 15.3.2015 asti. Niinpä hallitus päätti 12.2.2015 toteuttaa suunnatun annin yhtiön johdolle osana yhtiön osakesidonnaista kannustinohjelmaa vuosille 2012–2014. Hallituksen päätöksellä luovutettiin korvauksetta yhteensä 42 818 yhtiön hallussa olevaa osaketta yhtiön 10 avainhenkilölle kannustinohjelman ehtojen mukaisesti. Luovutettujen osakkeiden kokonaismäärä on 62 440. Annettua valtuutusta on käytetty tätä ennen vain kerran 15.3.2012.

Omat osakkeet

Vuoden lopussa Uponorin hallussa oli 97 560 omaa osaketta, mikä vastaa noin 0,1 prosenttia osake- ja äänimäärästä.

Johdon osakeomistus

Yhtiön hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa sekä heidän yhtiön tiedossa olevat määräysvalta-yhteisönsä omistivat vuoden lopussa yhteensä 137 272 (141 568) Uponor-osaket-

ta. Näiden osakkeiden osuus kaikista osakkeista ja osakkeiden yhteenlasketusta äänimäärästä oli 0,19 prosenttia.

Osakesidonnainen kannustinohjelma

Uponor Oyj:n hallitus on viime vuosina päättänyt useista, yhtiön johdolle tarkoitetuista pitkän aikavälin kannustinohjelmista. Kuten edellä jo mainittiinkin, kannustinohjelma vuosille 2012–2014 päättyi 12.2.2015. Kannustinohjelma vuosille 2013–2015 päättyi vuoden 2015 lopussa. Tällä hetkellä on voimassa kannustinohjelmat vuosille 2014–2016 ja 2015–2017.

Joulukuussa 2015 Uponor Oyj:n hallitus päätti jatkaa hallituksen vuonna 2014 päättämää suoriteperusteista osakekannustinohjelmaa. Uuden ohjelman kohderyhmään kuuluu 25–30 konsernin johtoryhmään ja johtajistoon kuuluvaa henkilöä, ja ohjelma kattaa kalenterivuodet 2016–2018. Se tarjoaa osallistujille mahdollisuuden ansaita Uponorin osakkeita, jos hallituksen kolmen vuoden ansaintajaksolle asettamat ansaintatavoitteet saavutetaan.

Ohjelman tarkoituksena on jatkaa toimivan johdon ja Uponorin osakkeenomistajien tavoitteiden yhdenmukaistamista ja siten nostaa yrityksen arvoa, vahvistaa kannattavaa kasvua ja sitouttaa ohjelmaan osallistuvat johtajat yritykseen pitkällä aikavälillä. Kilpailukykyinen kannustinohjelma palkitsee johtoa yhtiön strategisten kannattavuus- ja kasvutavoitteiden saavuttamisesta mahdollistaen yrityksen osakkeiden ansaitsemisen ja osakemäärän kasvattamisen.

Yksityiskohtaiset tiedot ohjelmista on yhtiön sijoittajille suunnatulla verkkosivustolla.

Katsauskauden jälkeiset tapahtumat

Tammikuun 4. päivänä Uponor sai Saksassa päätökseen KaMo- ja Delta-yhtiöiden ostot. Uponor Infra Oy:n ja Uponor Suomi Oy:n yt-neuvottelut koskien yhtiöiden Suomen toimintoja saatiin päätökseen 19. tammikuuta. Katsauskauden jälkeen ei ollut muita merkittäviä tapahtumia.

Lähiajan näkymät

Uponorin päämarkkina-alueiden markkinasuhdanteissa ei ole näkyvissä suuria muutoksia. Talouden uskotaan kehittyvän kahden edeltävän vuoden tapaan: talouskasvu jatkuu Pohjois-Amerikassa vilkkaana ja Euroopassa talouden kehitys polkee paikallaan eikä kasvua synny. Aasian markkinoiden merkitys Uponorille on pieni ja tilanteen siellä uskotaan säilyvän pääsääntöisesti nykyisellään. Talouden kehityssuunnat saattavat siellä kuitenkin muuttua odottamattomasti ja muodostaa uhkan markkinoiden kehitykselle maailmanlaajuisesti.

Vaikka rakennushankkeisiin liittyvien investointien taustalla vaikuttavat taloustrendit näyttäisivät pysyvän hyvin samanlaisina kuin vuonna 2015, Uponor on käynnistänyt laajamittaiset uudelleenjärjestelyt, joiden tavoitteena on vahvistaa markkina-asemaa ja

sitä kautta parantaa sekä liikevaihtoa että tuloskehitystä. Pohjois-Amerikassa toteutetut tuotantokapasiteetin laajennukset tukevat liikevaihdon kasvua.

21.7.2015 Uponor ilmoitti käynnistävänsä tehostamisohjelman Talotekniikka – Euroopan toiminnan sopeuttamiseksi Euroopan heikkoon kysyntätasoon. 26.11.2015 Uponor ilmoitti käynnistävänsä laajamittaisen, Talotekniikka – Eurooppaa ja Uponor Infraa koskevan muutosohjelman. Ohjelmien toteutus jatkuu vuoden 2016 puolella.

Uponorissa on perinteisesti kohdennettu merkittävästi resursseja uusien tuotteiden ja ratkaisuiden kehitykseen. Näistä yksi esimerkki on äskettäin lanseerattu saumaton alumiinikomposiittiputki. Lisäksi toimintoihin ja ylläpitoon liittyvää tuottavuuden parantamista jatketaan tavalliseen tapaan myös vuonna 2016. Uponor käynnisti vuonna 2015 laajamittaisia muutosohjelmia, joihin kuuluu esimerkiksi tuotantolaitosten käytön tehostaminen ja Kiinaan rakennettava tehdas. Muutosohjelmat lisäävät hetkellisesti konsernin investoinnit edellisvuosia suuremmiksi. Uponorin arvioiden mukaan investoinnit, osakeinvestointeja lukuun ottamatta, nousevat vuonna 2016 noin 58 miljoonaan euroon (50 milj. euroa vuonna 2015).

Suotuisa sää ja asiakkaiden odottamaton käyttäytyminen (esimerkiksi varastojen ennakkotäydennykset) vilkastuttivat vuoden 2015 viimeistä neljänneistä, mikä yhdessä säätilan huononemisen kanssa todennäköisesti vaikuttaa vuoden 2016 ensimmäisen neljänneksen kysyntään. Olettaen että talouden kehitys Uponorin päämarkkina-alueilla jatkuu muilta osin häiriintymättä, Uponor antaa seuraavan ohjeistuksen vuodelle 2016: Uponorin liikevaihdon ja liikevoiton (ilman kertaluonteisia eriä) odotetaan paranevan vuodesta 2015.

Uponorin taloudellinen tulos on alttiina erilaisille strategisille, operatiivisille, taloudellisille, oikeudellisille, poliittiselle ja vahinkoriskeille. Näiden tarkempi riskianalyysi löytyy tilinpäätöksen kohdasta ”Liiketoimintaan kohdistuvat riskit”.

Uponor Oyj
Hallitus

Hallituksen ehdotus yhtiökokoukselle

Emoyhtiön, Uponor Oyj:n, voitonjakokelpoiset varat ovat 135 677 537,28, josta tilikauden voitto on 68 656 666,19 euroa.

Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että voitonjakokelpoiset varat käytetään seuraavasti:

- osinkona jaetaan 0,44 euroa/osake eli yhteensä	32 168 128,96 euroa
- omaan pääomaan jäävä määrä	103 509 408,32 euroa
	<hr/>
	135 677 537,28 euroa

Yhtiön taloudellisessa asemassa ei tilikauden päättymisen jälkeen ole tapahtunut olennaisia muutoksia. Yhtiön maksuvalmius on hyvä, eikä ehdotettu voitonjako vaaranna hallituksen näkemyksen mukaan yhtiön maksukykyä.

Vantaa, 12. helmikuuta 2016

Jorma Eloranta
Puheenjohtaja

Annika Paasikivi

Jari Rosendal

Timo Ihamuotila

Markus Lengauer

Eva Nygren

Jyri Luomakoski
Toimitusjohtaja

Konsernin taloudelliset tunnusluvut

	2015 IFRS	2014 IFRS	2013 IFRS	2012 IFRS	2011 IFRS
Konsernitulos (jatkuvat toiminnot), M€					
Liikevaihto	1 050,8	1 023,9	906,0	811,5	806,4
Toiminnan kulut	942,7	926,4	828,6	726,5	743,0
Poistot ja arvonalentumiset	39,1	36,5	33,0	28,2	29,4
Liiketoiminnan muut tuotot	2,4	2,4	0,8	0,9	1,4
Liikevoitto	71,4	63,4	50,2	57,7	35,4
Rahoitustuotot ja -kulut	-8,9	-7,4	-7,1	-8,6	-17,7
Tulos ennen veroja	62,8	56,3	43,2	49,4	17,7
Tulos jatkuvista toiminnoista	37,1	36,3	27,1	32,9	1,9
Tilikauden tulos	36,9	36,0	26,8	32,8	1,6
Konsernitase, M€					
Pitkäaikaiset varat	274,8	253,7	249,0	186,5	199,8
Liikearvo	83,3	83,1	82,3	74,9	74,9
Vaihto-omaisuus	112,4	117,4	115,4	78,7	81,8
Rahavarat	49,2	60,2	53,7	17,7	29,1
Myyntisaamiset ja muut saamiset	188,1	167,4	160,6	141,6	129,4
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma	248,0	231,1	219,7	207,3	209,2
Määräysvallattomien omistajien osuus	63,7	66,7	68,0	-	2,9
Varaukset	25,0	16,2	22,1	20,6	22,0
Pitkäaikaiset korolliset velat	91,2	126,3	136,4	107,6	110,2
Lyhytaikaiset korolliset velat	48,3	15,9	14,2	4,2	2,8
Korottomat velat	231,6	225,5	200,6	159,7	167,9
Taseen loppusumma	707,8	681,8	661,0	499,4	515,0
Muita tunnuslukuja					
Liikevoitto (jatkuvat toiminnot), %	6,8	6,2	5,5	7,1	4,4
Tulos ennen veroja (jatkuvat toiminnot), %	6,0	5,5	4,8	6,1	2,2
Oman pääoman tuotto (ROE), %	12,1	12,3	10,8	15,7	0,7
Sijoitetun pääoman tuotto (ROI), %	15,5	14,2	12,5	16,5	11,0
Omavaraisuusaste, %	44,3	43,9	43,9	41,5	41,2
Nettovelkaantumisaste, %	29,3	27,6	33,7	45,4	39,3
Korolliset nettovelat, M€	91,3	82,0	96,9	94,1	83,9
- % liikevaihdosta	8,7	8,0	10,7	11,6	10,4
Liikevaihdon muutos, %	2,6	13,0	11,6	0,6	7,6
Vienti Suomesta, M€	55,5	55,5	43,3	32,8	34,7
Ulkomaisten tytäryhtiöiden liikevaihto, M€	910,7	870,1	770,4	717,6	709,8
Ulkomaantoiminta yhteensä, M€	927,3	888,8	781,4	718,1	714,1
Ulkomaantoiminnan osuus, %	88,2	86,8	86,2	88,5	88,6
Henkilöstö 31.12.	3 735	3 982	4 141	3 052	3 228
Henkilöstö keskimäärin	3 842	4 127	3 649	3 098	3 288
Investoinnit (jatkuvat toiminnot), M€	50,1	35,7	33,9	19,2	24,0
- % liikevaihdosta	4,8	3,5	3,7	2,4	3,0

Osakekohtaiset tunnusluvut

	2015 IFRS	2014 IFRS	2013 IFRS	2012 IFRS	2011 IFRS
Osakepääoma, M€	146,4	146,4	146,4	146,4	146,4
Osakemäärä 31.12., 1 000 kpl	73 207	73 207	73 207	73 207	73 207
Osakemäärä omilla osakkeilla oikaistuna, 1 000 kpl					
- vuoden lopussa	73 109	73 067	73 067	73 067	73 067
- keskimäärin	73 106	73 067	73 067	73 062	73 067
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma yhteensä, M€	248,0	231,1	219,7	207,3	209,2
Osakevaihto, M€	384,1	229,3	179,3	186,1	366,2
Osakevaihto, 1 000 kpl	27 590	18 843	14 563	21 963	38 155
- keskimääräisestä lukumäärästä, %	37,7	25,8	19,9	30,1	52,2
Osakekannan markkina-arvo, M€	995,6	841,1	1 041,0	702,8	502,2
Oikaistu tulos per osake (laimennettu), €	0,51	0,50	0,38	0,45	0,03
Oma pääoma per osake, €	3,39	3,16	3,00	2,84	2,86
Osinko, M€	¹⁾ 32,2	30,7	27,8	27,8	25,6
Osinko per osake, €	¹⁾ 0,44	0,42	0,38	0,38	0,35
Efektiiivinen osinkotuotto, %	3,2	3,7	2,7	4,0	5,1
Osinko per tulos, %	86,3	84,0	100,0	84,4	1 018,5
PE-luku	26,7	23,0	37,4	21,3	199,7
Osakkeiden antikorjatut vaihtokurssit, €					
- ylin	17,30	14,94	15,85	10,00	14,25
- alin	10,42	9,11	9,65	6,77	6,03
- keskiarvo	13,92	12,17	12,31	8,47	9,57

Tunnuslukujen laskenperusteet on esitetty sivulla 42.

Taulukon huomautukset:

¹⁾ hallituksen ehdotus

Keskimääräisessä osakemäärässä on otettu huomioon ostettujen omien osakkeiden vaikutus.

Osakkeet ja osakkeenomistajat

Uponorin osakevaihto Nasdaq OMX Helsinki -arvopaperipörssissä vuonna 2015 oli 27 590 225 kappaletta, yhteensä 384,1 milj. euroa. Osakkeen kurssi vuoden 2015 lopussa oli 13,6 euroa ja liikkeellä olevan osakemäärän markkina-arvo 995,6 milj. euroa. Vuoden päättyessä yhtiöllä oli 14 539 osakkeenomistajaa. Ulkomainen omistus yhtiössä oli katsauskauden päättyessä 31,5 (28,3) %.

Suurimmat osakkeenomistajat 31.12.2015

Osakkeenomistaja	Osakemäärä, kpl	%-osuus osakkeista	%-osuus äänistä
Oras Invest Oy	16 571 780	22,6	22,7
Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma	3 862 072	5,3	5,3
Sijoitusrahasto Nordea Nordic Small Cap	3 012 006	4,1	4,1
Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen	1 996 527	2,7	2,7
Sijoitusrahasto Nordea Suomi	717 939	1,0	1,0
Valtion eläkerahasto	705 000	1,0	1,0
Sijoitusrahasto Nordea Pro Suomi	701 500	1,0	1,0
Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiö	596 794	0,8	0,8
Paasikivi, Pekka	560 406	0,8	0,8
Paasikivi, Jari	548 888	0,7	0,8
Paasikivi, Jukka	538 173	0,7	0,7
SEB Finlandia Sijoitusrahasto	502 143	0,7	0,7
Muut	42 796 156	58,5	58,4
Yhteensä	73 109 384	99,9	100,0
Yhtiön hallussa olevat omat osakkeet	97 560	0,1	-
Kaikki yhteensä	73 206 944	100,0	100,0

Hallintarekisteröidyt arvo-osuudet 31.12.2015

Nordea Pankki Suomi Oyj	13 077 860	17,9	17,9
Skandinaviska Enskilda Banken AB (publ.)	7 840 173	10,7	10,7
Svenska Handelsbanken AB (publ.)	1 229 398	1,7	1,7
Muut	246 073	0,3	0,3
Yhteensä	22 393 504	30,6	30,6

Yhtiökokouksessa käytettävissä oleva äänten enimmäismäärä on 31.12.2015 tilanteen mukaan 73 109 384 ääntä. Tilikauden päättyessä yhtiön hallussa oli 97 560 omaa osaketta, jotka vastaavat yhtä montaa ääntä. Omilla osakkeilla ei ole äänivaltaa yhtiökokouksessa.

Paasikiven suku omistaa yhtiötä sekä suoraan että Oras Invest Oy -yhtiön kautta, yhteensä 25,3 (25,3) prosenttia.

Osakkeenomistus sektoreittain 31.12.2015

Sektori	Osakemäärä, kpl	Osuus osakkeista, %
Yksityiset yritykset	19 063 733	26,0
Julkiset yritykset	5 750	0,0
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	8 990 490	12,3
Julkisyhteisöt	7 365 379	10,1
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	2 607 713	3,6
Kotitaloudet	12 107 231	16,5
Ulkomaat (myös hallintarekisteröidyt)	23 065 794	31,5
Muut (yhteistili)	854	0,0
Yhteensä	73 206 944	100,0

Osakkeenomistus suuruusluokittain 31.12.2015

Osakemäärä kpl/osakas	Osakemäärä yhteensä, kpl	Osuus osakkeista, %	Osakasmäärä	Osuus osakkeista, %
1–100	246 955	0,3	3 780	26,0
101–1 000	3 562 977	4,9	8 445	58,1
1 001–10 000	5 766 376	7,9	2 104	14,5
10 001–100 000	4 750 365	6,5	168	1,2
100 001–1 000 000	11 290 455	15,4	35	0,2
1 000 001–	47 589 816	65,0	7	0,0
Yhteensä	73 206 944	100,0	14 539	100,0

Osakepääoman kehitys 2011–2015

	Pvm	Muutoksen syy	Muutos, euroa	Osakepääoma, euroa	Osakkeiden lukumäärä, kpl
2015	31.12.			146 446 888	73 206 944
2014	31.12.			146 446 888	73 206 944
2013	31.12.			146 446 888	73 206 944
2012	31.12.			146 446 888	73 206 944
2011	31.12.			146 446 888	73 206 944

Hallinto- ja ohjausjärjestelmä

Suomen osakeyhtiölain ja Uponor Oyj:n (jäljempänä ”yhtiö”) yhtiöjärjestyksen mukaan yhtiön valvonta ja johto on jaettu osakkeenomistajien, hallituksen ja toimitusjohtajan kesken. Yhtiön osake noteerataan Nasdaq OMX Helsinki Oy:ssä, ja yhtiö noudattaa sen antamia listattuja yhtiöitä koskevia sääntöjä ja määräyksiä.

Lisäksi yhtiö noudattaa Arvopaperimarkkinayhdistys ry:n vuonna 2010 antamaa Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodia (www.cgfinland.fi). Yhtiö poikkeaa suosituksesta 22 koskien palkitsemisvaliokuntaa, jossa on kaksi jäsentä suosituksen mukaisen kolmen jäsenen sijasta. Yhtiö katsoo, että riittävä asiantuntemus palkitsemisvaliokunnan osalta on turvattu kahdella jäsenellä, ja valiokunta voi halutessaan hakea näkemyksiä myös valiokunnan ulkopuolelta. Valiokunta on hallituksen päätöksentekoa valmisteleva ja avustava elin ja kaikki olennaiset palkitsemiseen liittyvät asiat käsitellään hallituksessa.

Yhtiökokous

Osakkeenomistajat käyttävät valtaansa yhtiökokouksessa, joka on yhtiön ylin päättävä elin. Suomen osakeyhtiölain mukaan yhtiökokouksessa päätetään

- yhtiöjärjestyksen muuttamisesta
- tilinpäätöksen vahvistamisesta
- osingonjaosta
- osakeanneista
- yhtiön omien osakkeiden hankinnasta ja luovuttamisesta
- osake- ja optio-ohjelmista
- hallituksen jäsenten valinnasta ja heidän palkkioistaan
- yhtiön tilintarkastajan valinnasta ja tilintarkastajan palkkiosta.

Osakeyhtiölain mukaan osakkeenomistajalla on oikeus saada yhtiökokoukselle kuuluva asia yhtiökokouksen käsiteltäväksi, jos hän kirjallisesti sitä vaatii hallitukselta niin hyvissä ajoin, että asia voidaan sisällyttää kokouskutsuun.

Osakkeenomistajilla, joilla yksin tai yhdessä on vähintään 10 % yhtiön osakkeista, on oikeus kirjallisesti vaatia ylimääräisen yhtiökokouksen koolle kutsumista ilmoittamansa tietyn asian käsittelemistä varten.

Osakkeenomistaja saa käyttää oikeuttaan yhtiökokouksessa valtuuttamansa asiamiehen välityksellä, ja hänellä tai hänen valtuuttamallaan asiamiehellä saa kokouksessa olla avustaja.

Osakkeenomistajan, joka haluaa osallistua yhtiökokoukseen ja käyttää siellä äänioikeuttaan, on ilmoitauduttava yhtiölle viimeistään kokouskutsussa mainittuna päivänä.

Hallitus

Kokoonpano

Yhtiöjärjestyksen mukaan yhtiön hallitukseen kuuluu vähintään viisi ja enintään seitsemän jäsentä. Hallituksen jäsenet valitaan yhden vuoden toimikaudeksi, joka alkaa sen yhtiökokouksen päättyessä, jossa heidät valitaan, ja päättyy seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä. Hallituksen jäsenet voidaan valita tai erottaa aino-

astaan osakkeenomistajien yhtiökokouksessa tekemällä päätöksellä. Hallituksen jäsenten toimikausien lukumäärää ei ole rajoitettu, eikä hallituksen jäsenillä ole erikseen määriteltyä eläkeikää. Hallitus valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan vuodeksi kerrallaan.

Maaliskuun 2015 varsinainen yhtiökokous valitsi hallitukseen kuusi jäsentä:

- Jorma Eloranta, s. 1951, DI, vuorineuvos, tekniikan tohtori h.c., Uponorin hallituksen jäsen 2005 lukien
- Timo Ihamuotila, s. 1966, kauppatiet. lisensiaatti, talous- ja rahoitusjohtaja, Nokia Oyj, Uponorin hallituksen jäsen 2013 lukien
- Eva Nygren, s. 1955, arkkitehti, sijoitusjohtaja, Ruotsin Liikennevirasto, Uponorin hallituksen jäsen 2011 lukien
- Annika Paasikivi, s. 1975, B.A., M.Sc. (valt.maist.), operatiivisen toiminnan johtaja, Oras Invest Oy ja toimitusjohtaja, Finow Oy, Uponorin hallituksen jäsen 2014 lukien
- Jari Rosendal, s. 1965, DI, toimitusjohtaja, Kemira Oyj, Uponorin hallituksen jäsen 2012 lukien
- Markus Lengauer, s. 1965, DI (Master of Engineering), tekniikan tohtori (Doctorate in Mechanical Engineering), Uponorin hallituksen jäsen 2015 lukien.

Lisätietoja Uponorin hallituksen jäsenistä on sivulla 15 tai osoitteessa www.uponor.fi.

Yhtiö noudattaa Arvopaperimarkkinayhdistys ry:n antamia suosituksia hallituksen jäsenistä, heidän riippumattomuudestaan ja asemastaan yhtiön toimivaan johtoon kuulumattomina henkilöinä. Kaikki nykyiset hallituksen jäsenet ovat riippumattomia yhtiöstä. Hallituksen puheenjohtaja Jorma Eloranta on toiminut yhtiön hallituksen jäsenenä vuodesta 2005 lähtien, hallituksen varapuheenjohtajana 15.3.2012 lähtien ja puheenjohtajana 19.3.2014 lähtien. Hallitus on yksimielisesti kokonaisarvion ja tosiasiallisten olosuhteiden perusteella todennut, että Jorma Eloranta on edelleen riippumaton yhtiöstä, vaikka hän on toiminut yhtiön hallituksen jäsenenä yli 10 vuotta. Kaikki nykyiset hallituksen jäsenet Annika Paasikiveä lukuun ottamatta ovat myös riippumattomia merkittävistä osakkeenomistajista. Suomen lainsäädännön mukaan kaikilta hallituksen jäseniltä edellytetään, että he toimivat yhtiön, sen tytäryhtiöiden (”konsernin”) ja yhtiön kaikkien osakkeenomistajien parhaan edun mukaisesti, ja heidän edellytetään ilmoittavan mahdollisista eturistiriidoista.

Yhtiön ja osakkaiden etujen mukaista on, että valituilla hallituksen jäsenillä on asiantuntemusta eri aloilta, kuten yhtiön toimialasta ja siihen liittyvistä teknologioista, rahoituksesta, riskienhallinnasta sekä kansainvälisestä myynnistä ja markkinoinnista.

Varsinainen yhtiökokous päättää hallituksen jäsenten palkkioista. Vuoden 2015 yhtiökokouksen päätöksen mukaan hallituksen vuosipalkkiot ovat seuraavat: Puheenjohtaja saa 88 000 euron, varapuheenjohtaja 49 000 euron, tarkastusvaliokunnan puheenjohtaja 49 000 euron ja jäsenet 44 000 euron vuosipalkkion. Yhtiö-

Oheisessa taulukossa on esitetty hallituksen jäsenille vuonna 2015 maksetut palkkiot:

Hallitus	Tarkastus- valiokunta	Palkitsemis- valiokunta	Käteis- palkkio	Palkkio osakkeina	Palkkio osakkeina	Palkkio
						hallituksen ja valiokuntien kokouksista
			€	Arvo, €	Määrä	Yhteensä €
Eloranta, Jorma, hallituksen puheenjohtaja		Puheenjohtaja	52 805	35 195	2 376	10 800
Ihamuotila, Timo J.	Puheenjohtaja		29 403	19 597	1 323	9 000
Nygren, Eva			26 403	17 597	1 188	6 000
Paasikivi, Annika, varapuheenjohtaja	Jäsen	Jäsen	29 403	19 597	1 323	13 200
Rosendal, Jari	Jäsen		26 403	17 597	1 188	9 000
Simon, Rainer S., jäsen 17.3.2015 saakka			-	-	-	2 400
Lengauer, Markus, jäsen 17.3.2015 alkaen	Jäsen		26 403	17 597	1 188	10 200
Yhteensä			190 818	127 182	8 586	60 600

kokous päätti, että vuosipalkkio maksetaan siten, että n. 40 %:lla vuosipalkkion määrästä hankitaan hallituksen jäsenten nimiin ja lukuun yhtiön osakkeita ja että n. 60 %:a vastaava määrä maksetaan rahana.

Lisäksi yhtiökokous päätti maksaa hallituksen jäsenille kokouspalkkiota kaikista kokouksista. Palkkio jäsenen kotimaassa pidetystä kokouksesta on 600 euroa, muualla samalla mantereella pidetystä kokouksesta 1 200 euroa ja toisella mantereella pidetystä kokouksesta 2 400 euroa. Puhelinkokousten kokouspalkkio on sama kuin jäsenen kotimaassa pidetyn kokouksen palkkio.

Matkakulut korvataan Uponorin matkaohjesäännön mukaisesti.

Uponorin noudattaman politiikan mukaisesti palkkio maksetaan vain yhtiön toimivaan johtoon kuulumattomille hallituksen jäsenille.

Yhtiö maksaa hallituksen jäsenille vapaaehtoista vakuutusta, joka oikeuttaa kaikki hallituksen jäsenet Suomen TyEL-eläkkeeseen eläkkeelle jäämisen yhteydessä.

Hallituksen jäsenet eivät ole mukana yhtiön osakesidonnaisessa kannustinjärjestelmässä.

Tehtävät

Osakeyhtiölain mukaan yhtiön hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä vastaa hallitus. Hallituksen tärkein tehtävä on ohjata konsernin toimintoja tavalla, joka pitkällä aikavälillä varmistaa voiton tuottamisen osakkeenomistajille ottaen samalla huomioon eri sidosryhmien odotukset. Lakisääteisten tehtäviensä lisäksi hallitus päättää kaikista muista merkittävistä asioista.

Hallituksen työjärjestyksen mukaan hallitukselle kuuluvat muun muassa:

- hallituksen ja johtoryhmän menettelyohjeiden käsittely ja vahvistaminen vuosittain
- konsernin arvojen hyväksyminen ja niiden toteuttamisen valvonta
- konsernin strategian hyväksyminen ja sen toteuttamisen ja päivittämisen valvonta
- yhtiön osingonjakopolitiikasta päättäminen
- osingonjakoa sekä osingon määrää ja maksupäivää koskevan ehdotuksen laatiminen yhtiökokoukselle

- konsernin strategiaan perustuvan vuosittaisen toimintasuunnitelman ja budjetin hyväksyminen sekä niiden toteuttamisen valvonta
- investointien vuosittaisen enimmäismäärän sekä tämän enimmäismäärän ylittävien investointien hyväksyminen
- investointien ja leasing-järjestelyjen hyväksyminen, kun niiden nykyarvo ylittää yhtiön allekirjoitus- ja hyväksymisohjeessa mainitun rajan
- yritysostojen, yhteisyritysten, yhteistyö- ja lisenssijärjestelyjen sekä omaisuuden myynnin hyväksyminen, kun liiketapahtuman arvo ylittää yhtiön allekirjoitus- ja hyväksymisohjeessa mainitun rajan
- konsernin yleisen organisaatorakenteen hyväksyminen
- yhtiön toimitusjohtajan nimittäminen ja erottaminen sekä toimitusjohtajasopimuksen ehtoista päättäminen
- yhtiön toimitusjohtajan vuosipalkan valmistelu ja hyväksyminen
- johtoryhmän jäsenten nimittämisen ja erottamisen hyväksyminen
- johtoryhmän jäsenten vuosipalkkioiden hyväksyminen
- yhtiön toimitusjohtajaa koskevan seuraajasuunnitelman valmistelu ja hyväksyminen
- johtoryhmän jäseniä koskevien seuraajasuunnitelmien hyväksyminen
- osavuositarkastusten, vuosikertomusten ja tilinpäätösten hyväksyminen
- ulkoisen tilintarkastajan tapaaminen vähintään kerran vuodessa suljetussa istunnossa ilman johtoa
- ehdotusten valmistelemine yhtiökokoukselle
- yhtiön toimitusjohtajan, hallituksen jäsenten ja hallituksen puheenjohtajan toiminnan vuosittainen arviointi
- konsernin toimintaperiaatteiden, kuten palkitsemisjärjestelmien, hyväksyminen
- muut hallituksen puheenjohtajan tai yhtiön toimitusjohtajan esittämät asiat.

Kokoukset ja päätöksenteko

Hallitus kokoontuu keskimäärin kymmenen kertaa vuodessa. Jotkin kokouksista voivat olla puhelinkokouksia. Kokouksista kaksi tulisi järjestää liiketoimintayksikössä, kulloinkin eri yksikössä. Hallitus voi myös milloin tahansa kokoontua ilman yhtiön johtoa ja

tehdä päätöksiä pitämättä kokousta. Kokouksista pidetään englanninkielistä pöytäkirjaa.

Vuonna 2015 hallitus piti yhteensä kymmenen kokousta, joista kaksi pidettiin liiketoimintayksikössä ja kolme puhelinkokouksena. Poissaoloja kirjattiin yhteensä kahdeksan (Eva Nygren neljä, Timo Ihamuotila kolme ja Jari Rosendal yksi), joista neljä oli osittaisia (Timo Ihamuotila kaksi, Eva Nygren yksi ja Jari Rosendal yksi). Hallitus teki lisäksi kahdeksan päätöstä pitämättä kokousta.

Toimitusjohtaja valmistelee hallituksen kokousten esityslistat, jotka hallituksen puheenjohtaja tarkastaa. Kuka tahansa hallituksen jäsen voi ehdottaa tietyn asian sisällyttämistä kokouksen esityslistaan, ja se otetaan esityslistalle mahdollisuuksien mukaan. Hallituksen kokouksiin liittyvä materiaali on toimitettava hallituksen jäsenille hyvissä ajoin ennen kokousta.

Yhtiön toimitusjohtaja ja hallituksen sihteeri osallistuvat hallituksen kokouksiin säännöllisesti. Muut yhtiön johtoon kuuluvat henkilöt voivat osallistua hallituksen kokouksiin hallituksen puheenjohtajan kutsusta.

Hallituksen jäsenet voivat halutessaan olla yhteydessä johtoryhmän jäseniin ja päinvastoin. Tavallisuudesta poikkeavasta yhteydenotosta raportoidaan toimitusjohtajalle.

Hallitus on päätösvaltainen, kun yli puolet sen jäsenistä on läsnä. Päätökset tehdään yksinkertaisella enemmistöllä, ja äänten mennessä tasan ratkaisee puheenjohtajan ääni.

Hallituksen valiokunnat

Tarkastusvaliokunta

Hallitus päätti 17.3.2015 jatkaa tarkastusvaliokunnan toimintaa työjärjestyksen säilyessä ennallaan. Tarkastusvaliokunnan jäseniksi valittiin Timo Ihamuotila, Annika Paasikivi, Jari Rosendal sekä Markus Lengauer, joista Timo Ihamuotila toimii valiokunnan puheenjohtajana.

Tarkastusvaliokunnan työjärjestyksen mukaan tarkastusvaliokunnan tehtävänä on:

- Seurata tilinpäätösraportoinnin prosessia ja että raportointiprosessi tuottaa oikeaa tietoa, käsitellä poikkeukselliset ja olennaiset erät ja niiden kirjaus sekä hyväksyä tärkeät laskentaperiaatteet
- Tarkastaa ja valvoa vuosikertomusten ja tilinpäätösten sekä osavuosikatsausten laatua ja integriteettiä
- Seurata yhtiön taloudellista tilaa ja maksukykyisyyttä sekä valmistella asioita ja ehdotuksia hallitukselle tarpeen mukaan
- Seurata konsernin sisäisen valvonnan, sisäisen tarkastuksen ja riskienhallintajärjestelmien tehokkuutta, suunnitelmia ja prosesseja
- Tarkistaa yhtiön antama selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä, joka sisältää kuvauksen taloudellisen raportoinnin prosessiin liittyvistä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestelmien pääpiirteistä
- Hyväksyä sisäisen tarkastuksen vuosisuunnitelma ja budjetti, antaa ohjeita sisäiselle tarkastukselle ja tarkastaa ja seurata sisäisen tarkastuksen toimintoja, suunnitelmia ja raportteja, saada sisäisen tarkastuksen tilanneraportteja kussakin kokouksessa sekä tavata sisäinen tarkastaja vähintään kahdesti vuodessa

- Tarkastaa ulkoisen tilintarkastuksen suunnitelma ja seurata tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen lakisääteistä tilintarkastusta, hyväksyä ulkoisen tilintarkastuksen budjetti sekä erilliset toimeksiannot, jotka ylittävät tarkastusvaliokunnan erikseen asettamat rajat
- Tavata ulkoinen tilintarkastaja neljännesvuosittain ja tarkastaa kaikki ulkoisen tilintarkastajan antamat olennaiset raportit
- Arvioida lakisääteisen tilintarkastajan tai tilintarkastusyhteisön riippumattomuutta ja erityisesti oheispalvelujen tarjoamista tarkastettavalle yhtiölle
- Valmistella tilintarkastajan valintaa koskeva päätösehdotus
- Seurata yhtiön sovellettavien lakien ja säännösten sekä yhtiön eettisen ohjeiston noudattamista, ja
- Tavata yhtiön johtoa, erityisesti toimitusjohtajaa ja talousjohtajaa, mutta myös muita sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta vastaavia henkilöitä.

Tarkastusvaliokunnan kokousten kutsu ja materiaalit lähetetään kaikille hallituksen jäsenille, joilla kaikilla on oikeus osallistua tarkastusvaliokunnan kokouksiin.

Valiokunta piti vuoden 2015 aikana neljä kokousta, joista yksi oli puhelinkokous. Yhtään poissaoloa ei kirjattu. Lisäksi valiokunta teki yhden päätöksen pitämättä kokousta.

Henkilöstö- ja palkitsemisvaliokunta

Hallitus päätti 17.3.2015 jatkaa henkilöstö- ja palkitsemisvaliokunnan toimintaa työjärjestyksen säilyessä ennallaan. Valiokunnan jäseniksi valittiin Jorma Eloranta (puheenjohtaja) ja Annika Paasikivi.

Henkilöstö- ja palkitsemisvaliokunnan tehtävät ovat (työjärjestys):

- valmistella toimitusjohtajan ja johtoryhmän jäsenten nimitykset sekä niihin liittyvät työsuhteen ehdot
- valmistella tarpeen mukaan hallituksen käsittelyyn tulevia henkilöstöön, ylimmän johdon arviointiin ja seuraajasuunnitteluun liittyviä kysymyksiä
- valmistella toimitusjohtajan ja muun johdon palkkausta ja muita taloudellisia etuja koskevia asioita
- valmistella yhtiön palkitsemisjärjestelmiä koskevia asioita
- arvioida toimitusjohtajan ja muun johdon palkitsemista sekä huolehtia palkitsemisjärjestelmien tarkoituksenmukaisuudesta
- tarkastaa palkka- ja palkkioselvitys
- vastata palkka- ja palkkioselvitykseen liittyviin kysymyksiin yhtiökokouksessa.

Henkilöstö- ja palkitsemisvaliokunta kokoontui vuoden 2015 aikana kuusi kertaa eikä poissaoloja kirjattu lainkaan.

Nimitystoimikunta

Maaliskuussa 2012 yhtiökokous päätti perustaa osakkeenomistajista tai osakkeenomistajien edustajista koostuvan pysyvän nimitystoimikunnan valmistelemaan vuosittain hallituksen jäsenten valintaa ja hallituksen jäsenten palkitsemista koskevia ehdotuksia. Nimitystoimikunnan tehtävänä on

- yhtiökokoukselle tehtävän hallituksen jäseniä koskevan ehdotuksen valmistelu;

- yhtiökokoukselle tehtävän hallituksen jäsenten palkitsemisasiota koskevan ehdotuksen valmistelu;
- hallituksen jäsenten seuraajaehdokkaiden etsiminen; sekä
- yhtiökokoukselle tehtävän hallituksen jäseniä ja jäsenten palkitsemisasiota koskevien ehdotusten esittely.

Nimitystoimikuntaan valitaan kolme suurinta osakkeenomistajaa tai tällaisen osakkeenomistajan edustajaa. Toimikuntaan kuuluu lisäksi asiantuntijajäsenenä hallituksen puheenjohtaja. Osakkeenomistajia edustavien jäsenten nimeämisoikeus on kolmella suurimmalla osakkeenomistajalla, jotka on rekisteröity varsinaista yhtiökokousta edeltävän kalenterivuoden elokuun 31. päivänä Euroclear Finland Oy:n pitämään yhtiön osakasluetteloon ja joiden osuus on laskettu osakasluettelon kaikkien osakkeiden tuottamista äänistä. Mikäli osakkeenomistaja, jolla on arvopaperimarkkinain mukainen velvollisuus ilmoittaa tietyistä omistumuksesta (liputusvelvollinen omistaja), esittää varsinaista yhtiökokousta edeltävänä kalenterivuonna viimeistään elokuun 30. päivänä yhtiön hallitukselle asiaa koskevan kirjallisen vaatimuksen, lasketaan tällaisen osakkeenomistajan useisiin rahastoihin tai rekistereihin merkityt omistukset yhteen ääniosuutta laskettaessa. Mikäli osakkeenomistaja ei halua käyttää nimeämisoikeuttaan, nimeämisoikeus siirtyy osakasluettelon mukaan seuraavaksi suurimmalle omistajalle, jolla muutoin ei olisi nimeämisoikeutta. Nimitystoimikunta on päätösvaltainen kun enemmistö jäsenistä on paikalla.

Nimitystoimikunnan koollekutsujana toimii hallituksen puheenjohtaja ja toimikunta valitsee keskuudestaan puheenjohtajan.

Nimitystoimikunnan tulee pääsääntöisesti antaa ehdotuksensa yhtiön hallitukselle tammikuun loppuun mennessä, kuitenkin aina viimeistään neljä viikkoa ennen yhtiökokousta sinä vuonna, jolloin varsinainen yhtiökokous pidetään.

Uponor Oyj:n hallituksen näkemyksen mukaan on yhtiön ja sen osakkeenomistajien edun mukaista, että yhtiön suurimmat osakkeenomistajat osallistuvat hallituksen jäsenten nimitys- ja palkitsemisasioiden valmisteluun.

Syyskuussa 2015 nimitystoimikuntaan on nimetty Pekka Paasikivi (Oras Invest), puheenjohtaja, Reima Rytsölä (Varma) ja Antti Kasi (Nordea Rahastoyhtiö Suomi Oy).

Nimitystoimikunta kokoontui vuoden 2015 aikana yhden kerran. Poissaoloja ei ollut.

Toimitusjohtaja

Yhtiön toimitusjohtaja on MBA Jyri Luomakoski (s. 1967).

Toimitusjohtaja vastaa johtoryhmän avustamana konsernin juoksevan hallinnon hoitamisesta. Hän toimii hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti. Toimitusjohtajan velvollisuus on huolehtia konsernin kirjanpidon lainmukaisuudesta ja varainhoidon luotettavasta järjestämisestä. Toimitusjohtaja on myös johtoryhmän puheenjohtaja.

Vuonna 2015 toimitusjohtaja Jyri Luomakoskelle maksettiin palkkana 423 605 euroa ja luontaisetuina 28 194 euroa, eli yhteensä 451 799 euroa. Vuodesta 2014 toimitusjohtajalle maksettiin lyhyen aikavälin kannustinohjelmasta 98 118 euroa. Hallituksen 12.2.2016 tekemän päätöksen mukaisesti toimitusjohtajalle myönnettiin lyhyen aikavälin kannustinohjelman perusteella

211 005 euroa vuodesta 2015. Tämän lisäksi toimitusjohtajalle myönnettiin pitkän aikavälin kannustinohjelman (LTIP 2013–2015) perusteella siirrettäväksi arvo-osuustilille 5 857 osaketta sekä 6 938 osaketta vastaava arvo tilitetään verottajalle ennakonpidätyksenä ja varainsiirtoverona.

Kirjallisen toimitusjohtajasopimuksen ehtojen mukaan toimitusjohtaja ja yhtiö voivat kumpikin irtisanoa sopimuksen kuuden kuukauden irtisanomisaikaa noudattaen. Jos yhtiö irtisanoa sopimuksen, se maksaa toimitusjohtajalle lainmukaisen irtisanomisajan palkan lisäksi summan, joka vastaa toimitusjohtajalle irtisanomista edeltävän 12 kuukauden aikana maksettua kiinteää kokonaispalkkaa. Yhtiö voi myös purkaa sopimuksen välittömästi maksamalla 18 kuukauden kiinteää kokonaispalkkaa vastaavan korvauksen. Toimitusjohtajan eläkeikä määräytyy kulloinkin voimassaolevan työeläkelain (TyEL:n) mukaisesti. Sekä yhtiö että toimitusjohtaja ovat kumpikin erikseen oikeutettuja vaatimaan toimitusjohtajan eläkkeelle jäämistä 63 vuoden iässä. Yhtiö on myös ottanut toimitusjohtajalle maksuperusteisen eläkevakuutuksen, johon yhtiö maksaa vuosittain 40 000 euroa. Yhtiö on lisäksi päättänyt kapitalisaatio-eläkejärjestelystä toimitusjohtajalle, mistä yhtiö on maksanut 40 000 euroa vuonna 2015.

Emoyhtiön toimitusjohtajan sijaisena vuonna 2015 toimi johtoryhmän jäsen ja Uponor Infra Oy:n toimitusjohtaja Sebastian Bondestam. Yhtiön toimitusjohtajan sijaiselle Sebastian Bondestamille on otettu maksuperusteinen eläkevakuutus. Yhtiö maksaa eläkevakuutukseen vuosittain hallituksen erikseen päättämän määrän, joka vuonna 2015 oli 8,89 % vuosipalkasta.

Johtoryhmä

Tehtävät

Johtoryhmä on pääasiassa vastuussa konsernin strategian laadimisesta ja toteuttamisesta. Merkittävät operatiiviset asiat käsitellään ja päätetään johtoryhmässä. Kukin johtoryhmän jäsen puolestaan vastaa oman vastualueensa osalta konsernin juoksevien asioiden hoitamisesta.

Johtoryhmä käsittelee muun muassa seuraavia asioita:

- a) konsernin strategia ja sen toteuttaminen koko konsernissa
- b) budjetit, liiketoimintasuunnitelmat ja niiden toteuttaminen
- c) merkittävät organisaatiomuutokset ja muut sellaiset työolosuhteisiin liittyvät muutokset, jotka vaikuttavat suureen osaan yhtiön henkilöstöä, kuten
  - muutokset paikallisen tai alueellisen johtoryhmän kokoonpanossa
  - merkittävät rakennemuutokset yhtiön organisaatiossa
  - merkittävät irtisanomishjelmat
- d) johtoryhmän jäsenelle raportoivien, ylemmässä johdossa tai yksikön johtotehtävissä toimivien henkilöiden nimittäminen ja erottaminen
- e) johdon (lukuun ottamatta johtoryhmän jäsenten) vuosipalkkoista ja kannustinjärjestelmistä päättäminen
- f) investointien ja leasing-järjestelyjen hyväksyminen, kun niiden nykyarvo on yhtiön allekirjoitus- ja hyväksymisohjeessa mainittujen rajojen puitteissa

- g) yritysostojen, yhteisyritysten sekä yhteistyö- ja lisenssijärjestelyjen hyväksyminen. Jos niiden arvo ylittää yhtiön allekirjoitus- ja hyväksymisohjeessa mainitun rajan, johtoryhmä tekee hallitukselle asiaa koskevan ehdotuksen.
- h) konserniyhtiöiden muodostaminen tai purkaminen
- i) kiinteistöjen, juridisten yhtiöiden, osakkeiden ja muun omaisuuden myyminen yhtiön allekirjoitus- ja hyväksymisohjeessa mainittujen rajojen puitteissa
- j) alue- ja yksikkökohtaisten tulosten, markkinakehityksen ja kilpailuympäristön arviointi ja merkittävät korjaavat toimenpiteet (käsitellään johtoryhmän jokaisessa kokouksessa)
- k) tutkimus- ja kehitystoiminta sekä uuteen liiketoimintaan liittyvä priorisointi ja resursointi
- l) konsernin brändirakenteeseen liittyvät asiat
- m) oikeudenkäyntiasiat ja luonteeltaan merkittävät vaatimukset, myös alue- ja paikallistasolla
- n) muut hallituksen esittämät asiat.

Johtoryhmä valmistelee ehdotukset hallitukselle asioissa, jotka edellyttävät hallituksen päätöstä.

Kokoonpano

Johtoryhmään kuuluvat toimitusjohtaja sekä hallituksen päättämä määrä muita johtohenkilöitä. Toimitusjohtaja toimii johtoryhmän puheenjohtajana. Johtoryhmän kokoonpano ja johtoryhmän jäsenten vastuualueet on esitelty tarkemmin sivuilla 14–15 sekä osoitteessa www.uponor.fi.

Kokoukset ja päätöksenteko

Johtoryhmä kokoontuu 8 – 12 kertaa vuodessa. Kokouksista pidetään vapaamuotoista pöytäkirjaa. Vuonna 2015 johtoryhmä kokoontui yhdeksän kertaa.

Johtoryhmän tavoitteena on päästä yksimielisyyteen käsiteltävistä asioista. Puheenjohtaja vahvistaa kokouksen päätökset.

Hallituksen ja toimitusjohtajan arviointi

Hallitus arvioi vuosittain toimitusjohtajan toimintaa muun muassa strategisen suunnittelun, johtamistaitojen ja taloudellisen tuloksen osalta erityisellä arviointilomakkeella. Lisäksi hallitus arvioi erikseen omaa toimintaansa sekä hallituksen puheenjohtajan toimintaa.

Palkitseminen

Palkitseminen konsernissa koostuu peruspalkasta, luontaiseduista ja lyhyen aikavälin kannustinohjelmasta, johon vaikuttaa työntekijän asema. Yksittäisen työntekijän palkitsemisen hyväksyy hänen esimiehensä esimies.

Uponor Oyj:n hallitus hyväksyi 2.3.2012, 12.2.2013 ja 14.2.2014 pitkän aikavälin osakepohjaiset kannustinohjelmat tarjottavaksi yhtiön johdolle. Ohjelmien piiriin kuului enintään kaksitoista (v. 2014 kymmenen) konsernin johtoon kuuluvaa henkilöä. Ohjelmat kattoivat vuodet 2012–2016. Hallitus hyväksyi 10.12.2014 uuden pitkän aikavälin osakepohjaisen kannustinohjelman, jonka ohjelman piiriin kuului enintään 25 konsernin johtoon kuuluvaa henkilöä. Ohjelma kattaa vuodet 2015–2017. Lisäksi, hallitus hyväksyi 11.12.2015

uuden pitkän aikavälin osakepohjaisen kannustinohjelman, jonka ohjelman piiriin voi kuulua enintään 25–30 konsernin johtoon kuuluvaa henkilöä. Ohjelma kattaa vuodet 2016–2018.

Ohjelmien tarkoituksena on sitouttaa johtajia sekä kannustaa ja palkita johtoa hyvistä yhtiön kannattavuutta ja strategian toteuttamista tukevista suorituksista. Lisäksi ohjelmat kannustavat avainjohtoa hankkimaan ja omistamaan Uponorin osakkeita, mikä edesauttaa johdon, yhtiön ja osakkeenomistajien tavoitteiden yhdenmukaistamista.

Konsernin työntekijällä ei ole oikeutta erilliseen palkkioon hallituksen jäsenyydestä konserniyhtiössä.

Hallitus päättää toimitusjohtajan työsuhteen ehdoista ja vuosittaisesta palkkiosta sekä hyväksyy johtoryhmän jäsenten vuosittaiset palkkiot toimitusjohtajan laatiman ehdotuksen pohjalta.

Sisäinen valvonta, riskienhallinta ja sisäinen tarkastus

Sisäinen valvonta

Uponorin sisäistä valvontaa koskevista periaatteista vastaa yhtiön hallitus. Uponorin sisäinen valvonta on määritelty prosessiksi, johon vaikuttavat yhtiön hallitus ja johto sekä kaikki konsernin työntekijät. Sisäisen valvonnan tarkoituksena on varmistaa, että yhtiön johto voi kohtuudella luottaa siihen, että:

- yhtiö toimii tehokkaasti, taloudellisesti ja yhtiön strategian mukaisesti
- yhtiön taloudellinen raportointi ja johdon tietojärjestelmät ovat luotettavia, kattavia ja oikea-aikaisia
- konserni noudattaa voimassa olevia lakeja ja säännöksiä.

Uponorin sisäisen valvontajärjestelmän tavoitteena on liiketoimintatarpeiden ja valvonnan välinen tasapaino. Sisäisen valvontajärjestelmän tavoitteena on

- keskittyä liiketoiminnan kannalta keskeisimpiin riskeihin ja asioihin yhtiön strategian ja toiminnan tehokkuuden näkökulmasta
- edistää eettisiä arvoja, hyvää hallintotapaa sekä luotettavaa riskienhallintaa
- varmistaa, että lakeja, säännöksiä ja Uponorin sisäisiä periaatteita noudatetaan
- varmistaa, että yhtiön taloudellinen raportointi on luotettavaa, tukee sisäistä päätöksentekoa ja palvelee ulkoisten sidosryhmien tarpeita.

Uponorin valvontaympäristön ja yhtiön henkilökunnan vastuullisuuden perusta määritellään yhtiön toimintaperiaatteissa (Code of Conduct) ja yhtiön arvoissa.

Uponorin tavoitteena on sisällyttää valvonta kaikkeen päivittäiseen toimintaan. Tehokas sisäinen valvonta edellyttää, että työtehtävät on jaettu asianmukaisesti eri työntekijöille ja että mahdolliset eturistiriidat tunnistetaan ja poistetaan. Valvontaan liittyviä välineitä ovat esimerkiksi konsernitason ohjeet, kirjanpito- ja raportointiohjeet sekä johdon säännölliset liiketoimintakatsaukset. Näiden lisäksi esimerkiksi ulkoisiin sidosryhmiin, kuten asiakkaisiin, tavarantoimittajiin, viranomaisiin ja osakkeenomistajiin, liittyvät viestintävastuut on määritelty selkeästi.

Paikallistasolla jatkuvaa valvontaa toteutetaan organisaation kaikissa yksiköissä osana päivittäistä toimintaa. Konsernitason valvonnasta vastaa yhtiön talous- ja hallintotoiminto.

Mahdollisten erillisarviointien tarve, laajuus ja tiheys määritellään ensi sijassa riskien arvioinnin sekä jatkuvan valvonnan tehokkuuden perusteella. Sisäisessä valvonnassa havaitut puutteet raportoidaan ylemmälle organisaatiotasolle siten, että vakavista puutteista raportoidaan yhtiön ylimmälle johdolle ja hallitukselle. Mahdollisia erillisarviointeja tekee sisäinen tarkastus, ja yhtiön hallitus tai johto voi käynnistää ne.

Riskienhallinta

Riskienhallinta on järjestelmällinen tapa suojata yhtiön liiketoimintaan liittyvää omaisuutta ja tuloja menetyksiltä, jotta yhtiö saavuttaa tavoitteensa eikä sen toiminta keskeydy tarpeettomasti. Riskienhallintaan sisältyy myös riskinotto eli erilaisten mahdollisuuksien hyödyntäminen ottaen huomioon niiden riski-tuotosuhteen.

Riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa, että yhtiö voi toteuttaa strategiaansa ja saavuttaa taloudelliset tavoitteensa sekä toisaalta suojella yhtiötä operatiivisilta vahingoilta, jotka saattavat estää näiden tavoitteiden saavuttamisen. Lisäksi riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa yrityksen toiminnan jatkuvuus myös poikkeuksellisessa liiketoimintaympäristössä.

Yhtiön suurimmat riskitekijät on kartoitettu ja vastuut niistä on jaettu johtoryhmän jäsenten kesken. Kunkin johtoryhmän jäsenen velvollisuuksiin kuuluu oman riskivastuunsa hallinta ja asianmukainen organisointi koko konsernissa.

Konsernin riskienhallintaryhmään kuuluvat konsernin talousjohtaja, Uponor Infra Oy:n toimitusjohtaja, Talotekniikka – Euroopan johtaja, päälakimies sekä rahoitus- ja riskienhallintajohtaja. Riskienhallintaryhmä vastaa konsernitason riskien seurannasta ja vähentämisestä ja raportoi johtoryhmälle ja hallitukselle.

Rahoitus- ja riskienhallintajohtaja tukee konsernin johtoryhmää riskienhallintapolitiikan ja -toimintaohjeiden laatimisessa sekä näihin liittyvien arviointi-, seuranta- ja raportointimenettelyjen kehittämisessä. Hän tukee myös alueorganisaatioita, yksiköitä ja konsernitoimintoja tarjoamalla näille riskienhallintaan liittyvää neuvontaa ja koulutusta. Lisäksi hän vastaa yhtiön globaalien vakuutusohjelmien järjestämisestä ja voimassaolosta.

Uponorin liiketoimintaan liittyvistä riskeistä löytyy yhteenveto sivuilta 16–23 sekä yhtiön verkkosivuilta osoitteesta www.uponor.fi.

Taloudelliseen riskienhallintaan liittyvät liitetiedot löytyvät sivuilta 43–69 sekä yhtiön verkkosivuilta osoitteesta www.uponor.fi.

Sisäinen tarkastus

Sisäinen tarkastus on osa Uponorin sisäistä valvontajärjestelmää. Sen tarkoituksena on tukea hallitusta ja johtoa yhtiön sisäisen valvonnan sekä hallinto- ja ohjausjärjestelmän seurannassa. Sisäinen tarkastus keskittyy liiketoiminnan tärkeimpiin riskialueisiin. Saavuttaakseen tavoitteensa sisäinen tarkastus tekee riippumattomia liiketoimintayksiköiden ja tytäryhtiöiden tarkastuksia,

prosessiarviointeja sekä kohdennettuja tarkastuksia, jotta yhtiön johtoryhmä ja hallitus voivat olla varmoja siitä, että valvontamenetelmät ovat tehokkaita. Lisäksi sisäinen tarkastus tekee erilaisia tarkastuksia varmistakseen, että kaikessa toiminnassa noudatetaan yhtiön sisäisiä periaatteita ja ohjeita sekä voimassa olevia lakeja ja säännöksiä.

Sisäinen tarkastus on riippumaton ja objektiivinen varmistus- ja neuvontatoiminto, joka parantaa yhtiön toimintaa ja tuottaa sille lisäarvoa. Se arvioi ja parantaa yhtiön riskienhallinta-, valvonta- ja hallintoprosessien tehokkuutta järjestelmällisesti ja auttaa näin yhtiötä saavuttamaan tavoitteensa.

Sisäisen tarkastuksen tarkoitus, valtuudet ja vastuu on määriteltävä sisäisen tarkastuksen työjärjestyksessä. Työjärjestyksen hyväksyy tarkastusvaliokunta, jonka alaisuudessa sisäinen tarkastus toimii. Sisäinen tarkastus esittelee tarkastusvaliokunnalle neljä kertaa vuodessa yhteenvedon tärkeimmistä havainnoistaan. Lisäksi sillä on oikeus ja velvollisuus raportoida merkittävistä tarkastustuloksista sekä johtoryhmälle että tarkastusvaliokunnalle. Tehtävänsä suorittamiseksi sisäinen tarkastus saa olla rajoituksetta yhteydessä yhtiön hallituksen jäseniin ja henkilöstöön sekä tutustua rajoituksetta kaikkiin Uponorin arkistoihin ja tiloihin.

Sisäisen tarkastuksen painopistealueita olivat vuona 2015 ulkomaisten ja kotimaisten tytäryhtiöiden tarkastukset, konsernifunktioiden sekä koko konsernin yhteisten prosessien tarkastukset. Tytäryhtiöiden tarkastuksissa keskityttiin konsernin politiikkojen noudattamiseen, liiketoiminnassa tapahtuneisiin muutoksiin sekä liiketoimintaprosessien, riskien ja kontrollien arviointiin.

Hallinnollisesti sisäinen tarkastus raportoi konsernin talousjohtajalle (CFO). Uponor on 1.1.2014 alkaen ulkoistanut sisäisen tarkastuksen EY:lle.

Ulkoinen tarkastus

Tarkastusvaliokunnan avustamana hallitus valmistelee ja tekee ehdotuksen ulkoiseksi tilintarkastajaksi, jonka varsinainen yhtiökoukous valitsee. Ulkoisen tilintarkastajan on oltava Keskuskauppa-kamarin hyväksymä tilintarkastusyhteisö. Yhdessä tilintarkastajan kanssa yhtiön johto järjestää konserniyhtiöiden tilintarkastuksen paikallisen lainsäädännön kulloinkin edellyttämällä tavalla. Paikallisten yhtiöiden tilintarkastajat raportoivat suoraan tarkastamalleen juridiselle yhtiölle ja toimittavat kopion kustakin raportista konsernin taloushallinnolle liitettäväksi tarkastusrekisteriin.

Vuoden 2015 varsinaisessa yhtiökokouksessa yhtiön tilintarkastajaksi tilikaudelle 2015 valittiin KHT-yhteisö Deloitte & Touche Oy. Yhtiön päävastuullinen tilintarkastaja on KHT Teppo Rantanen. Ulkoiselle tilintarkastajalle maksettiin vuoden 2015 lakisääteistä tilintarkastuspalveluista 827 000 euroa ja tilintarkastuksen liitännäispalveluista ja muista palveluista 314 000 euroa, yhteensä 1 141 000 euroa.

Sisäpiiriohjeet

Uponor noudattaa Nasdaq OMX Helsinki Oy:n antamaa sisäpiiriohjetta, Finanssivalvonnan standardeja sekä muita viranomaisohjeita, minkä lisäksi yhtiöllä on myös omat sisäpiirisäännöt.

Yhtiön julkiseen sisäpiiriin kuuluvat hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja ja johtoryhmän jäsenet sekä tilintarkastaja. Yhtiö pitää julkista sisäpiirirekisteriään Euroclear Finland Oy:n SIRE-järjestelmässä.

Yhtiö ylläpitää myös yrityskohtaista ei-julkista sisäpiirirekisteriä, jonka pysyviä sisäpiiriläisiä koskevaan osarekisteriin kuuluu muun muassa konsernihallinnossa työskenteleviä henkilöitä. Erillinen hankekohtainen osarekisteri perustetaan silloin, kun yhtiöllä on sisäpiirisäädösten piiriin kuuluva hanke, josta työ- tai muun sopimuksen perusteella yhtiölle työskentelevät henkilöt saavat sisäpiiritietoa yhtiöstä. Hanke on tyypillisesti sellainen asiakokonaisuus tai järjestely, joka luonteensa tai kokonsa vuoksi poikkeaa yhtiön normaalista liiketoiminnasta. Konsernin sisäiset sisäpiirisäännöt on julkaistu konsernin intranetissä. Konsernin työntekijöiden edellytetään toimivan näiden sääntöjen mukaisesti.

Sisäpiiriläisten kaupankäynti yhtiön osakkeilla ja muilla arvopapereilla edellyttää yhtiön päälakimiehen etukäteen antamaa lupaa. Yhtiö noudattaa ehdotonta kaupankäyntikieltoa, joka alkaa raportointikauden lopusta, kuitenkin vähintään kolme viikkoa ennen tilinpäätöksen ja osavuositarkastusten julkistamista, ja kestää tilinpäätöksen tai osavuositarkastuksen julkaisemiseen.

Julkisen sisäpiirirekisteri sisältää tiedot sisäpiiriläisten, heidän lähipiirinsä ja vaikutusvaltaisyhteisöjensä omistamista Uponor-osakkeista sekä sisäpiiriin tärkeimmät luottamustehtävät.

Oheisessa taulukossa on esitetty julkisen sisäpiiriin omistamat osakkeet vuonna 2014 (mukaan lukien heidän hallinnassaan olevien yhtiöiden ja heidän välittömän lähipiirinsä omistus).

Julkisen sisäpiirin omistamat osakkeet vuonna 2015

Hallitus ja tilintarkastaja

Nimi	Asema	Pvm	Osakkeet
		1.1.	30 644
Eloranta, Jorma	Hallituksen puheenjohtaja	31.12.	33 020
		1.1.	2 669
Ihamuotila, Timo J.	Hallituksen jäsen	31.12.	3 992
		1.1.	5 972
Nygren, Eva	Hallituksen jäsen	31.12.	7 160
		1.1.	35 576
Paasikivi, Annika	Hallituksen varapuheenjohtaja ja jäsen	31.12.	36 899
		1.1.	4 641
Rosendal, Jari	Hallituksen jäsen	31.12.	5 829
		17.3.	-
Lengauer, Markus	Hallituksen jäsen 17.3.2015 alkaen	31.12.	1 188
		1.1.	-
Rantanen, Teppo	Päävastuullinen tilintarkastaja	31.12.	-

Johtoryhmä

Nimi	Asema	Pvm	Osakkeet
		1.1.	7 800
Bondestam, Sebastian	Johtoryhmän jäsen	31.12.	12 356
		1.1.	7 570
Gray, William	Johtoryhmän jäsen	31.12.	13 554
		1.1.	28 000
Luomakoski, Jyri	Toimitusjohtaja	31.12.	36 828
		1.1.	7 300
Palomäki, Riitta	Johtoryhmän jäsen	31.12.	11 553
		1.1.	7 870
Roses, Fernando	Johtoryhmän jäsen	31.12.	12 730
		1.1.	2 500
Schrey-Hyppänen, Minna	Johtoryhmän jäsen	31.12.	2 500
		1.9.	-
Tewes, Jan Peter	Johtoryhmän jäsen 1.9.2015 alkaen	31.12.	3 773

Vuonna 2015 päättyneet sisäpiirin ilmoitusvelvollisuudet

Nimi	Asema	Pvm	Osakkeet
		1.1.	26 266
Simon, Rainer S.	Hallituksen jäsen 17.3.2015 saakka	17.3.	-
		1.1.	7 870
Folgmann, Heiko	Johtoryhmän jäsen 30.6.2015 saakka	30.6.	13 101

Konsernin laaja tuloslaskelma

M€	Liite	2015	%	2014	%
Jatkuvat toiminnot					
Liikevaihto	2	1 050,8	100,0	1 023,9	100,0
Hankinnan ja valmistuksen kulut		680,6	64,8	683,8	66,8
Bruttokate		370,2	35,2	340,1	33,2
Liiketoiminnan muut tuotot	6	2,4	0,2	2,4	0,2
Varastointimenot		35,3	3,4	37,1	3,6
Myyntin ja markkinoinnin kulut		187,4	17,8	173,1	16,9
Hallinnon kulut		56,8	5,4	51,1	5,0
Liiketoiminnan muut kulut	6	21,7	2,1	17,8	1,7
Kulut		301,2	28,7	279,1	27,3
Liikevoitto	2	71,4	6,8	63,4	6,2
Rahoitustuotot	9	11,3	1,1	8,8	0,9
Rahoituskulut	9	20,2	1,9	16,2	1,6
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta		0,3	0,0	0,3	0,0
Tulos ennen veroja		62,8	6,0	56,3	5,5
Tuloverot	10	25,7	2,4	20,0	2,0
Tulos jatkuvista toiminnoista		37,1	3,5	36,3	3,5
Lopetetut toiminnot					
Lopetettujen toimintojen tulos	3	-0,2	0,0	-0,3	0,0
Tilikauden tulos		36,9	3,5	36,0	3,5
Muut laajan tuloksen erät					
Erät joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi					
Etuuspohjaisten eläkkeiden uudelleenarvostus, verojen jälkeen		1,4		-5,0	
Erät jotka siirretään myöhemmin tulosvaikutteisiksi					
Muuntoerot		11,3		7,3	
Rahavirran suojaukset, verojen jälkeen		0,0		-0,9	
Nettoinvestoinnin suojaus		-2,0		0,6	
Kaudelle kirjatut laajan tuloksen erät, verojen jälkeen		10,7		2,0	
Tilikauden laaja tulos		47,6		38,0	
Kauden tuloksen jakautuminen					
- Emoyhtiön omistajille		37,5		36,5	
- Määräysvallattomille omistajille		-0,6		-0,5	
Kauden laajan tuloksen jakautuminen					
- Emoyhtiön omistajille		47,3		39,1	
- Määräysvallattomille omistajille		0,3		-1,1	
Osakekohtainen tulos, €	11	0,51		0,50	
- Jatkuvat toiminnot		0,51		0,50	
- Lopetetut toiminnot		0,00		0,00	
Osakekohtainen tulos laimennettuna, €		0,51		0,50	
- Jatkuvat toiminnot		0,51		0,50	
- Lopetetut toiminnot		0,00		0,00	

Konsernitase

M€	Liite	31.12.2015	%	31.12.2014	%
VARAT					
Pitkäaikaiset varat					
Aineettomat hyödykkeet					
Aineettomat oikeudet		9,0		12,1	
Liikearvo		83,3		83,1	
Asiakassuhteet		1,2		1,7	
Teknologia		1,0		1,2	
Muut aineettomat hyödykkeet		0,2		0,2	
Keskeneräiset hankinnat		0,0		0,1	
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	12	94,7	13,4	98,4	14,4
Aineelliset hyödykkeet					
Maa- ja vesialueet		15,4		17,2	
Rakennukset ja rakennelmat		69,7		57,5	
Koneet ja kalusto		98,8		96,1	
Muut aineelliset hyödykkeet		15,7		16,0	
Keskeneräiset hankinnat		21,8		21,0	
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	13	221,4	31,3	207,8	30,5
Arvopaperit ja pitkäaikaiset sijoitukset					
Osuudet osakkuusyhtiöissä	15	0,2		0,1	
Muut osakkeet ja osuudet	16	0,2		0,8	
Pitkäaikaiset saamiset	17	20,6		10,3	
Arvopaperit ja pitkäaikaiset sijoitukset yhteensä		21,0	3,0	11,2	1,6
Laskennalliset verosaamiset	22	21,0	3,0	19,4	2,8
Pitkäaikaiset varat yhteensä		358,1	50,6	336,8	49,4
Lyhytaikaiset varat					
Vaihto-omaisuus	18	112,4	15,9	117,4	17,2
Lyhytaikaiset saamiset					
Lyhytaikaiset korolliset saamiset		0,3		0,3	
Myyntisaamiset		154,5		137,3	
Kauden verotettavaan tuloon perustuvat verosaamiset		2,9		3,0	
Siirtosaamiset		5,3		8,8	
Muut saamiset		25,1		18,0	
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	19	188,1	26,6	167,4	24,6
Rahavarat	20	49,2	7,0	60,2	8,8
Lyhytaikaiset varat yhteensä		349,7	49,4	345,0	50,6
Varat yhteensä		707,8	100,0	681,8	100,0

M€	Liite	31.12.2015	%	31.12.2014	%
OMA PÄÄOMA JA VELAT					
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma					
	21				
Osakepääoma		146,4		146,4	
Ylikurssirahasto		50,2		50,2	
Muut rahastot		-1,0		-1,0	
Kertyneet muuntoerot		-1,8		-10,3	
Kertyneet voittovarot		16,7		9,3	
Tilikauden tulos		37,5		36,5	
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma yhteensä		248,0	35,0	231,1	33,9
Määräysvallattomien omistajien osuus		63,7		66,7	
Oma pääoma yhteensä		311,7	44,0	297,9	43,7
Velat					
Pitkäaikaiset velat					
Korolliset velat	25	91,2		126,3	
Työsuhde-etuuksiin liittyvät veloitteet	23	26,8		29,9	
Varaukset	24	10,6		4,6	
Laskennallinen verovelka	22	20,2		19,3	
Muut pitkäaikaiset velat		1,3		1,0	
Pitkäaikaiset velat yhteensä		150,1	21,2	181,1	26,6
Lyhytaikaiset velat					
Korolliset velat	25	48,3		15,9	
Ostovelat		63,9		67,6	
Kauden verotettavaan tuloon perustuvat verovelat		3,3		5,0	
Varaukset	24	14,4		11,6	
Muut lyhytaikaiset velat	26	116,1		102,7	
Lyhytaikaiset velat yhteensä		246,0	34,8	202,8	29,7
Velat yhteensä		396,1	56,0	383,9	56,3
Oma pääoma ja velat yhteensä		707,8	100,0	681,8	100,0

Konsernin rahavirtalaskelma

M€	Liite	1.1.–31.12.2015	1.1.–31.12.2014
Liiketoiminnan rahavirta			
Tulorahoitus			
Tilikauden tulos		36,9	36,0
Oikaisuerät:			
Poistot		39,1	36,5
Osinkotulot		0,0	-0,6
Tuloverot		25,7	20,0
Korkotuotot		-1,0	-0,4
Korkokulut		5,3	4,7
Liiketoimintojen ja käyttöomaisuuden myyntivoitot/-tappiot		-2,0	-1,2
Osuus osakkuusyhtiöiden tuloksesta		-0,3	-0,3
Muut rahavirran oikaisuerät		1,9	4,3
Tulorahoitus		105,6	99,0
Nettokäyttöpääoman muutos			
Saamiset		-33,0	-7,3
Vaihto-omaisuus		2,4	-0,5
Korottomat velat		15,6	4,3
Nettokäyttöpääoman muutos		-15,0	-3,5
Maksetut verot		-29,5	-16,0
Maksetut korot		-3,2	-4,3
Saadut korot		0,3	0,5
Liiketoiminnan rahavirta		58,2	75,7

M€	Liite	1.1.–31.12.2015	1.1.–31.12.2014
Investointien rahavirta			
Liiketoimintojen hankinnat	4	-0,1	-
Tytäryritysten ja liiketoimintojen myynnit	5	7,6	0,0
Käyttöomaisuusinvestoinnit		-50,1	-35,7
Käyttöomaisuuden myyntituotot		0,7	4,8
Saadut osingot		0,2	0,6
Myönnettyt lainat		0,0	-0,3
Investointien rahavirta		-41,7	-30,6
Rahavirta ennen rahoitusta		16,5	45,1
Rahoituksen rahavirta			
Lainojen nostot		17,4	21,0
Lainojen takaisinmaksut		-33,3	-31,0
Lyhytaikaisten lainojen muutokset		19,1	1,9
Osingonjako		-30,7	-27,8
Rahoitusleasingsopimukset		-0,9	-1,8
Rahoituksen rahavirta		-28,4	-37,7
Rahavarojen muuntoerot		-0,1	-0,9
Rahavarojen muutos		-12,0	6,5
Rahavarat 1.1.		60,2	53,7
Rahavarat 31.12.		48,2	60,2
Muutos taseen mukaan	20	-12,0	6,5

Laskelma oman pääoman muutoksista

	Osake- määrä, ulkona olevat (1 000)	Osake- pääoma	Ylikurssi- rahasto	Muut rahastot	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	Suojaus- rahasto	Omat osakkeet	Kertyneet muunto- erot	Kertyneet voitto- varat	Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma	Määräys- vallatto- mien omistajien osuus	Oma pääoma yhteensä
Oma pääoma 1.1.2015	73 067	146,4	50,2	1,6	0,1	-2,7	-1,0	-10,3	46,8	231,1	66,8	297,9
Tilikauden laaja tulos								8,5	38,8	47,3	0,3	47,6
Maksetut osingot									-30,7	-30,7		-30,7
Siirrot rahastojen välillä				0,0					0,0	0,0		-
Osakepalkkio-ohjelma	42						0,3		0,0	0,3		0,3
Liiketoimintojen ja tytäryhtiöiden myynnit										0,0	-3,3	-3,3
Muut oikaisut					0,0					0,0	-0,1	-0,1
Oma pääoma 31.12.2015	73 109	146,4	50,2	1,6	0,1	-2,7	-0,7	-1,8	54,9	248,0	63,7	311,7
Oma pääoma 1.1.2014	73 067	146,4	50,2	1,7	0,1	-1,8	-1,0	-17,6	41,7	219,7	68,0	287,7
Tilikauden laaja tulos						-0,9		7,3	32,7	39,1	-1,1	38,0
Maksetut osingot									-27,8	-27,8		-27,8
Siirrot rahastojen välillä				-0,1					0,1	-		-
Osakepalkkio-ohjelma									-0,1	-0,1		-0,1
Muut oikaisut									0,2	0,2	-0,1	0,1
Oma pääoma 31.12.2014	73 067	146,4	50,2	1,6	0,1	-2,7	-1,0	-10,3	46,8	231,1	66,8	297,9

Lisätietoja, ks. liite 21.

Tunnuslukujen laskentakaavat

$$\text{Oman pääoman tuotto (ROE), \%} = \frac{\text{Tulos ennen veroja} - \text{tuloverot}}{\text{Oma pääoma, keskiarvo}} \times 100$$

$$\text{Sijoitetun pääoman tuotto (ROI), \%} = \frac{\text{Tulos ennen veroja} + \text{korko- ja muut rahoituskulut}}{\text{Taseen loppusumma} - \text{korottomat velat, keskiarvo}} \times 100$$

$$\text{Omavaraisuusaste, \%} = \frac{\text{Oma pääoma}}{\text{Taseen loppusumma} - \text{saadut ennakot}} \times 100$$

$$\text{Nettovelkaantumisaste, \%} = \frac{\text{Korollinen nettovelka}}{\text{Oma pääoma}} \times 100$$

$$\text{Korolliset nettovelat} = \text{Korolliset velat} - \text{rahavarat ilman sidottuja rahavaroja}$$

$$\text{Tulos/osake (EPS)} = \frac{\text{Emoyhtiön omistajille kuuluva kauden tulos}}{\text{Tilikauden keskimääräinen osakeantioikaistu osakemäärä ilman omia osakkeita}}$$

$$\text{Oma pääoma/osake} = \frac{\text{Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma}}{\text{Osakeantioikaistu osakemäärä vuoden lopussa}}$$

$$\text{Osinko/tulos} = \frac{\text{Osinko per osake}}{\text{Tulos per osake}} \times 100$$

$$\text{Efektiivinen osinkotuotto} = \frac{\text{Osinko per osake}}{\text{Osakekurssi tilikauden päättyessä}} \times 100$$

$$\text{Hinta/voittosuhte, P/E} = \frac{\text{Osakekurssi tilikauden päättyessä}}{\text{Tulos per osake}}$$

$$\text{Osakekannan markkina-arvo} = \text{Osakkeiden lukumäärä kauden lopussa} \times \text{viimeinen kaupantekokurssi}$$

$$\text{Osakkeen keskikurssi} = \frac{\text{Osakkeiden euro-määräinen vaihto}}{\text{Osakkeiden kpl-määräinen vaihto}}$$

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

1. Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Yrityksen perustiedot

Uponor on kansainvälisesti toimiva talo- ja yhdyskuntateknisiä ratkaisuja tarjoava teollisuuskonserni. Konsernin segmenttirakenne muodostuu liiketoimintojen ja maantieteellisten alueiden pohjalta määritellyistä kolmesta raportoitavasta segmentistä, jotka ovat Talotekniikka – Eurooppa; Talotekniikka – Pohjois-Amerikka sekä Uponor Infra. Segmenttien riskit ja tuotot eroavat markkina- ja liiketoimintaympäristön, tuotetarjonnan, palveluiden sekä asiakasra-kenteen osalta. Liiketoiminnan johto, valvonta ja raportointirakenteet on ryhmitelty liiketoimintasegmenttien mukaisesti.

Konsernin emoyritys on Uponor Oyj. Uponor Oyj:n kotipaikka on Helsinki ja sen rekisteröity osoite on:

Uponor Oyj
PL 37, Äyritie 20
01511 Vantaa
Puh. 020 129 211, faksi 020 129 2841

Jäljennös konsernitilinpäätöksestä on saatavissa verkko-osoitteesta sijoittajat.uponor.fi tai tilattavissa konsernin emoyhtiön yllämainitusta osoitteesta.

Uponor Oyj:n hallitus on hyväksynyt kokouksessaan 12.2.2016 tämän tilinpäätöksen julkistettavaksi. Suomen osakeyhtiölain mukaan osakkeenomistajilla on mahdollisuus hyväksyä tai hylätä tilinpäätös sen julkistamisen jälkeen pidettävässä yhtiökokouksessa. Yhtiökokouksella on mahdollisuus tehdä päätös tilinpäätöksen muuttamisesta.

Laatimisperusta

Uponor-konsernin konsernitilinpäätös on laadittu kansainvälisen tilinpäätöskäytännön (International Financial Reporting Standards, IFRS) mukaisesti. Tilinpäätöstä laadittaessa on noudatettu 31.12.2015 voimassa olevia IAS- ja IFRS-standardeja sekä niiden SIC- ja IFRIC-tulkintoja. Kansainvälisillä tilinpäätösstandardeilla tarkoitetaan Suomen kirjanpitoa ja sen nojalla annettuihin säännöksissä EU:n IAS-asetuksessa N:o 1606/2002 säädetyn menettelyn mukaisesti EU:ssa sovellettaviksi hyväksytyt standardit ja niistä annettuja tulkintoja. Konsernitilinpäätöksen liitetiedot ovat myös suomalaisten, IFRS-säännöksiä täydentävien kirjanpito- ja yhteisölaainsäädäntövaatimusten mukaiset. Tilinpäätöstiedot esitetään miljoonina euroina (M€) ja ne perustuvat liiketapahtumien alkuperäisiin hankintamenoihin, ellei alla esitetyissä laskentaperiaatteissa ole toisin mainittu.

Arvioiden käyttö

Tilinpäätöksen laatiminen IFRS-standardien mukaisesti edellyttää konsernin johdolta tiettyjen arvioiden tekemistä ja tietoa harkintaan perustuvista ratkaisuista. Nämä vaikuttavat varojen ja velkojen määrään taseessa, ehdollisten varojen ja velkojen esittämiseen tilinpäätöksessä sekä tilikauden tuottoihin ja kuluihin. Lisäksi joudutaan käyttämään harkintaa tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden soveltamisessa. Arviot perustuvat johdon tämänhetkiseen

parhaaseen näkemykseen, ja siksi on mahdollista, että toteutumat poikkeavat käytetyistä arvoista.

Konsernitilinpäätöksen laadintaperiaatteet

Konsernitilinpäätös sisältää emoyhtiön Uponor Oyj:n lisäksi kaikki ne yhtiöt, joissa emoyhtiöllä on omistuksensa perusteella suoraan tai tytäryhtiöidensä kanssa yli puolet äänivallasta. Tytäryhtiöiksi katsotaan kaikki yhtiöt, joiden osakekannan äänimäärästä Uponor Oyj omistaa joko suoraan tai välillisesti enemmän kuin 50 % tai joissa sillä muuten on oikeus määrätä yrityksen talouden ja liiketoiminnan periaatteista taloudellisen hyödyn saamiseksi sen toiminnasta. Vuoden aikana hankitut tai perustetut tytäryhtiöt on otettu mukaan siitä lähtien, kun konserni on saanut määräysvalan. Myydyt yhtiöt ovat mukana tuloslaskelmassa siihen saakka, kun määräysvalta lakkaa.

Keskinäinen osakeomistus eliminoidaan hankintamenomenetelmällä. Hankintamenomenetelmän mukaan hankitun yhtiön varat ja velat arvostetaan käypiin arvoihin hankintahetkellä, ja se osa hankintamenoista, joka ylittää konsernin osuuden hankitun yrityksen nettovarallisuuden käyvästä arvosta on liikearvoa. IFRS 1 -standardin salliman helputuksen mukaisesti IFRS-siirtymispäivää (1.1.2004) aikaisempia yrityshankintoja ei ole oikaistu IFRS-periaatteiden mukaisiksi, vaan liikearvo vastaa suomalaisen tilinpäätöskäytännön mukaista kirjanpitoarvoa. Konserniyhtiöiden väliset liiketapahtumat, saamiset, velat, realisoitumattomat sisäiset katteet ja konsernin sisäiset osingot eliminoidaan konsernitilinpäätöksessä.

Osakkuusyhtiöt ovat yrityksiä, joissa konsernilla on 20–50 % osakekannan äänimäärästä tai joissa konserni käyttää huomattavaa vaikutusvaltaa. Osuudet osakkuusyhtiöissä on yhdistetty konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmän mukaisesti. Osuus osakkuusyhtiöiden tilikauden tuloksesta on laskettu konsernin omistuksen mukaisesti ja esitetään tuloslaskelmassa erikseen. Jos konsernin osuus osakkuusyhtiön tappiosta ylittää sen kirjanpitoarvon, osuutta ei yhdistellä, ellei konserni ole sitoutunut osakkuusyhtiöiden veloitteiden täyttämiseen.

Ulkomaan rahan määräiset erät ja valuuttakurssimuutokset

Kukin yhtiö muuntaa omassa kirjanpidossaan päivittäiset valuuttamääräiset tapahtumat toimintavaiheen määräisiksi tapahtumapäivän valuuttakurssia käyttäen. Tilinpäätöksissä valuuttamääräiset monetaariset erät muunnetaan käyttäen tilinpäätöspäivän valuuttakursseja. Normaaliin liiketoimintaan liittyvät kurssierot käsitellään myyntien ja ostojen oikaisuina, kun taas rahoituksen liittyvät kurssierot esitetään rahoituksen kurssieroissa.

Konsernitilinpäätöksessä ulkomaisten tytäryhtiöiden tuloslaskelmat on muunnettu euroiksi raportointikauden keskimääräisen mukaan ja taseet tilinpäätöspäivän kurssia käyttäen. Tästä aiheutunut muuntoero sekä tytäryhtiöiden omien pääomien muuttamisesta aiheutuneet muut muuntoerot esitetään omassa pääomassa erillisenä eränä. Lisäksi emoyhtiön ulkomaisille tytäryhtiöille antamien omaa pääomaa korvaavien lainojen kurssierot on käsitelty muuntoerona konsernitilinpäätöksessä. Tytäryhtiöiden

myyntien ja lopettamisten sekä olennaisten pääomapalautusten yhteydessä realisoituneet muuntoerot tuloutetaan konsernin laajaan tuloslaskelmaan.

	Kauden lopussa		Keskimäärin	
	2015	2014	2015	2014
Keskeisiä euron kursseja				
USD	1,0887	1,2141	1,1046	1,3211
SEK	9,1895	9,3930	9,3371	9,1205
CAD	1,5116	1,4063	1,4251	1,4636
DKK	7,4626	7,4453	7,4607	7,4547
NOK	9,6030	9,0420	8,9910	8,3966
GBP	0,7340	0,7789	0,7242	0,8031

Myytävänä olevat omaisuuserät ja lopetetut toiminnot

Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät sekä lopetettuun toimintoon liittyvät omaisuuserät luokitellaan myytävänä olevaksi, kun yritys yksittäisen suunnitelman mukaisesti päättää luopua erillisestä, merkittävästä liiketoimintayksiköstä, jonka varat, velat ja taloudellinen tulos voidaan erottaa toiminnallisesti ja taloudellista raportointia varten (rahavirtaa tuottava yksikkö). Myytävänä oleva pitkäaikainen omaisuuserä esitetään erillisenä eränä konsernin taseessa. Lopetetun toiminnon tulos sekä toiminnon lopettamisesta syntyvä voitto tai tappio esitetään erillisenä eränä konsernin tuloslaskelmassa. Lopetettuun toimintoon liittyvät omaisuuserät arvostetaan kirjanpitoarvoon tai sitä alempaan käypään arvoon. Poistot näistä omaisuuseristä lopetetaan luokitteluhetkellä. Konsernilla ei ole myytäväksi luokiteltuja omaisuuseriä tilinpäätöshetkellä eikä vertailukautena.

Tuloutusperiaate

Tuotteiden myynnistä saadut tuotot kirjataan, kun myytyjen tuotteiden omistukseen liittyvät riskit ja edut ovat siirtyneet ostajalle sovitujen toimitusehtojen mukaisesti eikä konsernilla enää ole tuotteiden hallintaoikeutta tai todellista määräysvaltaa. Tuotot palveluista kirjataan, kun palvelut on suoritettu. Liikevaihtoa laskettaessa myyntituottoja oikaistaan välillisillä veroilla, annetuilla alennuksilla sekä valuuttamääräisten myyntien kurssieroilla. Projektiliiketoimintayhtiöt tulouttavat keskeneräiset pitkäaikaiset toimitukset valmistusasteen mukaisesti, kun hankkeen lopputulos voidaan arvioida luotettavasti. Valmistusastetta mitataan syntyneiden kustannusten osuudella hankkeen arvioiduista kokonaiskustannuksista.

Tutkimus ja tuotekehitys

Tutkimusmenot kirjataan kuluksi toteutumishetkellä ja ne sisältyvät liiketoiminnan muihin kuluihin konsernin laajassa tuloslaskelmassa. Tuotekehitysmenot kirjataan myös kuluksi toteutumishetkellä, elleivät tuotekehitysmenojen taseeseen aktivoinnin edellytyksenä olevat kriteerit täyty. Tuotekehitysmenot aktivoidaan aineettomina hyödykkeinä taseeseen ja poistetaan taloudellisen vaikutusajan kuluessa, kun tuotteesta odotetaan saatavan vastaista taloudellista hyötyä ja tietyt muut kriteerit, kuten tuotteen tekninen toteutettavuus ja kaupallinen hyödynnettävyys, ovat varmistuneet. Konsernilla ei ole taseeseen aktivoituja tuotekehitysmenoja, jotka täyttäisivät aktivointikriteerit.

Eläkejärjestelyt

Konsernin eläkejärjestelyt noudattavat eri maiden paikallisia sääntöjä ja käytäntöjä. Niiden määrät perustuvat vakuutusmatemaattisiin laskelmiin tai vakuutusyhtiöiden suoriin veloituksiin. Konsernilla on maksu- ja etuuspohjaisia eläkejärjestelyjä.

Maksupohjaisissa järjestelyissä eläkemaksut suoritetaan vakuutusyhtiöille, jonka jälkeen konsernilla ei ole enää muita maksuvelvoitteita. Maksupohjaisiin eläkejärjestelyihin tehdyt suorituskirjataan tuloslaskelmaan sillä tilikaudella, jota veloitus koskee.

Etuuspohjaisista järjestelyistä taseen eläkevastuuna esitetään tulevien eläkemaksujen nykyarvo tilinpäätöspäivänä vähennettynä järjestelyyn kuuluvien varojen tilinpäätöspäivän käyvällä arvolla. Eläkevelvoite määritetään käyttäen ennakoitua etuusoisuusyksikköön perustuvaa menetelmää (Projected Unit Credit Method). Eläkevelvoitteiden nykyarvoa laskettaessa käytetään diskonttaus-korkona yritysten liikkeellelaskemien korkealaatuisten joukkovelkakirjalainojen markkinatuottoa tai valtion velkasitoumusten korkoa. Eläkemenot etuuspohjaisista järjestelyistä kirjataan kuluksi jaksottamalla kustannukset työntekijöiden keskimääräiselle palvelusajalle.

Kauden työsuorituksen perustuva meno (eläkemeno) ja etuuspohjaisen järjestelyn nettokorko kirjataan tulosvaikutteisesti ja esitetään työsuhte-etuuksista aiheutuissa kuluissa. Etuuspohjaisen nettovelan (tai omaisuuserän) uudelleen määrittämisestä aiheutuvat erät, mm. vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot sekä järjestelyyn kuuluvien varojen tuotto, kirjataan muihin laajan tuloksen eriin sillä tilikaudella, jona ne syntyvät.

Liikevoitto

Liikevoitto on tuloslaskelman erä, joka saadaan, kun liikevaihdosta vähennetään varsinaiseen liiketoimintaan kuuluvat menot.

Vieraan pääoman menot

Vieraan pääoman menot kirjataan kuluksi sillä tilikaudella, jonka aikana ne ovat syntyneet. Lainojen hankinnasta välittömästi johtuvat transaktiomenot, jotka liittyvät selkeästi tiettyyn lainaan, sisällytetään lainan alkuperäiseen jaksotettuun hankintamenuun ja jaksotetaan korkokuluksi efektiivisen koron menetelmää käyttäen. Aineelliseen käyttöomaisuuteen kuuluvien, pitkää rakennusaikaa edellyttävien hankkeiden rakennusaikaiset korot aktivoidaan käyttöomaisuuteen sitä mukaa kuin investointi saatetaan käyttötarkoituksensa mukaiseen käyttökuntoon ja osaksi käyttöomaisuutta.

Tuloverot

Konsernin tuloslaskelman veroihin kirjataan konserniyhtiöiden tilikausien tuloksia vastaavat suoriteperusteiset verot, jotka perustuvat kunkin yhtiön paikallisen verosäännösten mukaisesti laskettuun verotettavaan tuloon. Tuloslaskelman veroihin kirjataan myös aikaisempien tilikausien verojen oikaisut sekä laskennallisten verojen muutokset. Laskennallinen verovelka tai -saaminen lasketaan kaikista kirjanpidon ja verotuksen välisistä väliaikaisista eroista käyttäen tilinpäätöshetkellä hyväksytyjä verokantoja. Laskennallinen verosaaminen kirjataan siihen määrään asti, joka todennäköisesti on käytettävissä tulevien tilikausien verotettavaa tuloa vastaan.

Aineettomat hyödykkeet

Liikearvo

Liikearvo sisältää tulevia taloudellisia hyötyjä omaisuuseristä, joita konserni ei yritysoston yhteydessä voi määrittää ja kirjata erikseen. Liikearvo lasketaan hankintamenon ja hankitun yhtiön nettovarallisuuden käyvän arvon erotuksena hankintahetkellä. Liikearvot on kohdistettu liiketoimintasegmenteille, ja ne testataan vuosittain mahdollisten arvonalentumisten varalta. Liikearvosta ei tehdä poistoja, mutta sille tehdään arvonalentumistesti vuosittain. Konserniyksikön lopettamisesta tai myymisestä aiheutuvat voitot ja tappiot sisältävät myytyyn yksikköön liittyvän liikearvon määrän.

Muut aineettomat hyödykkeet

Muihin aineettomiin hyödykkeisiin sisältyvät tavaramerkit, patentit, tekijänoikeudet, aktivoitunut kehittämismenot, ohjelmistojen lisenssit ja asiakkuudet. Aineettomat hyödykkeet on kirjattu taseessa alkuperäiseen hankintamenoonsa vähennettynä kertyneillä poistoilla taloudellisen vaikutusajan kuluessa sekä mahdollisilla arvonalentumisilla.

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet

Konserniyhtiöiden aineellinen käyttöomaisuus on arvostettu taseessa alkuperäiseen hankintamenoonsa vähennettynä kertyneillä poistoilla taloudellisen vaikutusajan kuluessa sekä mahdollisilla arvonalentumisilla. Aineelliseen käyttöomaisuuteen kuuluvien, pitkää rakennusaikaa edellyttävien hankkeiden rakennusaikaiset korot aktivoidaan käyttöomaisuuteen sitä mukaan kuin investointi saatetaan käyttötarkoituksensa mukaiseen käyttökuuntoon ja osaksi käyttöomaisuutta.

Tavanomaiset korjaus- ja kunnossapitomenot kirjataan kuluiksi sillä tilikaudella, jolla ne ovat syntyneet. Uudistus- ja perusparanushankkeiden menot lisätään taseen kirjanpitoarvoon silloin, kun on todennäköistä, että yritykselle koituu taloudellista hyötyä yli olemassa olevan hyödykkeen alun arvioidun tuottotason.

Käyttöomaisuuden luovutuksista, myynneistä tai käytöstä poistamisista johtuvat voitot ja tappiot lasketaan saatujen nettotuottojen ja tasearvon erotuksena. Myyntivoitot esitetään liiketoiminnan muina tuottoina ja myyntitappiot liiketoiminnan muina kuluina.

Poistot

Konserniyhtiöiden aineettomat hyödykkeet ja aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet on arvostettu taseessa alkuperäiseen hankintamenoonsa vähennettynä kertyneillä tasapoistoilla taloudellisen vaikutusajan kuluessa sekä mahdollisilla arvonalennuksilla. Maa-alueista ei tehdä poistoja, koska niillä ei katsota olevan taloudellista vaikutusaikaa. Muiden omaisuusryhmien arvioidut taloudelliset vaikutusajat ovat seuraavat:

	vuotta
Rakennukset	20–40
Tuotantokoneet ja -laitteet	8–12
Muut koneet ja laitteet	3–15
Konttori- ja myymäläkalusto	5–10
Kuljetusvälineet	5–7
Aineettomat hyödykkeet	3–10

Hyödykkeiden jäännösarvo ja taloudellinen vaikutusaika tarkastetaan jokaisessa tilinpäätöksessä ja tarvittaessa oikaistaan kuvastamaan taloudellisen hyödyn odotuksissa tapahtuneita muutoksia.

Julkiset avustukset

Aineellisen ja aineettoman käyttöomaisuuden hankintaan liittyvät yhtiön saamat avustukset vähennetään hyödykkeen hankintamenoista ja kirjataan tuloslaskelmaan pienentämään hyödykkeestä kirjattavia poistoja. Muut yhtiön saamat avustukset kirjataan tuloslaskelmaan tuottoina niille tilikausille, joilla avustuksia vastaan kulut syntyvät. Tällaiset avustukset esitetään avustuksen kohteeseen liittyvien kulujen vähennyksenä.

Aineettomien hyödykkeiden ja aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden arvon alentuminen

Omaisuuden tasearvoja arvioidaan jatkuvasti mahdollisen arvonalentumisen selvittämiseksi. Jos arvonalentumiseen viittaavia tekijöitä ilmenee, arvioidaan kyseessä olevasta omaisuuserästä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Kerrytettävissä oleva rahamäärä on omaisuuserän käypä arvo vähennettynä luovutuksesta aiheutuneilla menoilla tai sitä korkeampi käyttöarvo. Käyttöarvoa määritettäessä kyseessä olevan omaisuuserän kerryttämät arvioidut vastaiset nettorahavirrat diskontataan nykyarvoonsa. Diskonttaus perustuu sellaiseen korkotasoon, joka kuvastaa kyseisen rahavirtaa tuottavan yksikön keskimääräistä tuottovaatimusta ennen veroja. Arvonalentumista tarkastellaan rahavirtaa tuottavien yksikköjen tasolla. Rahavirtaa tuottava yksikkö on pääosin muista yksiköistä riippumaton ja sen rahavirrat on erotettavissa muista rahavirroista.

Arvonalentuminen kirjataan, kun omaisuuserän kirjanpitoarvo on suurempi kuin siitä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Arvonalentumistappio kirjataan tuloslaskelmaan. Aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin ja muihin aineettomiin hyödykkeisiin paitsi liikearvoon liittyvä arvonalentumistappio perutaan siinä ja vain siinä tapauksessa, että viimeisimmän arvonalentumistappion kirjaamisen jälkeen on tapahtunut muutos arvioissa, joita on käytetty määritettäessä omaisuuserästä kerrytettävissä olevaa rahamäärää. Arvonalennusta ei kuitenkaan peruuteta yli sen tasearvon, joka oli voimassa ennen aiempien tilikausien arvonalennuskirjauksia. Liikearvosta kirjattua arvonalentumistappiota ei peruuteta.

Liikearvot testataan vuosittain mahdollisen arvonalentumisen varalta vähintään kerran vuodessa. Jos merkkejä alaskirjausriskistä havaitaan, suoritetaan testaus useammin.

Vuokrasopimukset

Vuokrasopimukset, joissa konsernille siirtyy olennainen osa hyödykkeen omistukselle ominaisista riskeistä ja eduista, luokitellaan rahoitusleasingisopimuksiksi. Ne merkitään taseessa aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin. Vuokratut hyödykkeet arvostetaan niiden käypään arvoon vuokrasopimuksen alkamisajankohtana tai sitä alempaan vähimmäisvuokrien nykyarvoon. Vastaavat leasingvuokravastuut, joista vähennetään rahoituskustannukset, sisältyvät korollisiin velkoihin. Rahoituksen korko kirjataan tuloslaskelmaan leasingisopimuksen voimassaoloaikana. Rahoitusleasingisopimuksella hankitusta hyödykkeestä tehdään poistot hyödykkeen taloudellisen vaikutusajan tai sitä lyhemmän vuokra-ajan kuluessa.

Vuokrasopimukset, joissa olennainen osa hyödykkeen omistukselle ominaisista riskeistä ja eduista jää vuokralle antajalle, luokitellaan muiksi vuokrasopimuksiksi. Niiden vuokrat merkitään kuluiksi tuloslaskelmaan vuokra-ajan kuluessa.

Konsernin vuokralle antamat hyödykkeet, joiden omistamiselle ominaiset riskit ja hyödyt ovat siirtyneet olennaisilta osilta vuokralle ottajalle, käsitellään rahoitusleasingisopimuksina ja kirjataan taseeseen saamisena. Saaminen kirjataan nykyarvoon. Konsernilla ei ole vuokralle annettuja hyödykkeitä.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus on arvostettu FIFO-periaatteen mukaan laskettuun hankintamenuon tai sitä alempaan nettorealisoituarvoon. Netto-realisoituarvo on vaihto-omaisuushyödykkeestä tavanomaisessa liiketoiminnassa saatava hinta vähennettynä sen valmiiksi saattamisella sekä myyntikustannuksilla. Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden hankintamenu sisältää muuttuvien kulujen lisäksi niille kohdistetun osuuden valmistuksen välillisistä kustannuksista.

Varaukset

Varaus merkitään taseeseen, kun konsernilla on aikaisemman tapahtuman seurauksena oikeudellinen tai tosiasiallinen velvoite, josta vapautuminen todennäköisesti edellyttää taloudellista suoritusta tai aiheuttaa oikeudellisen menetyksen, ja tämän veloitteen määrä on luotettavasti arvioitavissa. Varauksina voivat olla muun muassa ympäristövaraukset, takuuvaraukset, uudelleenjärjestelymenot sekä tappiolliset sopimukset. Varauksen muutokset sisältyvät tuloslaskelmassa kyseisten kulujen ryhmään. Varauksen määriä arvioidaan jokaisena tilinpäätöspäivänä ja niiden määriä muutetaan vastaamaan parasta arviota tarkasteluhetkellä.

Ehdolliset varat ja velat

Ehdollinen velka on aikaisempien tapahtumien seurauksena syntynyt mahdollinen velvoite, jonka olemassaolo varmistuu vasta konsernin määräysvallan ulkopuolella olevan epävarman tapahtuman realisoituessa. Ehdolliseksi velaksi katsotaan myös sellainen olemassa oleva velvoite, joka ei todennäköisesti edellytä maksuveloitteen täyttymistä tai jonka suuruutta ei voida määrittää luotettavasti. Ehdollinen velka esitetään liitetietona.

Rahavarat

Rahavarat sisältävät käteisvarat, lyhytaikaiset pankkitalletukset sekä muut lyhytaikaiset, erittäin likvidit sijoitukset, jotka eräännty-

vät kolmen kuukauden kuluessa. Rahavarat arvostetaan taseessa hankintamenuon. Käytössä oleva pankkitilien luottolimiitti kirjataan lyhytaikaisiin korollisiin velkoihin.

Rahoitusvarat

Rahoitusvarat luokitellaan seuraaviin ryhmiin: tulosvaikutteisesti käypään arvoon kirjattavat rahoitusvarat, eräpäivään asti pidettävät sijoitukset, lainat ja muut saamiset ja myytävissä olevat rahoitusvarat. Rahoitusvarojen myynnit ja ostot huomioidaan kirjanpidossa kaupantekopäivänä.

Tulosvaikutteisesti käypään arvoon kirjattavat rahoitusvarat sisältävät kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviä rahavaroja, jotka arvostetaan käypään arvoon. Ne on hankittu pääasiallisesti voiton saamiseksi lyhyen aikavälin markkinahintojen muutoksista. Tähän ryhmään kuuluvat myös johdannaiset, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa. Korko- ja valuuttajohdannaiset kirjataan hankittaessa taseeseen alkuperäiseen hankintamenuon, ja ne arvostetaan käypään arvoon jokaisena tilinpäätöspäivänä. Käypä arvo määritetään käyttäen tilinpäätöspäivän markkinahintoja tai tulevien arvioidujen kassavirtojen nykyarvoa. Käyvän arvon muutokset sekä realisoituneet että realisoitumattomat voitot ja tappiot kirjataan rahoitustuottoihin ja -kuluihin sillä tilikaudella, jonka aikana ne syntyvät. Tulosvaikutteisesti käypään arvoon kirjattavat rahoitusvarat sisältyvät muihin saamisiin taseessa.

Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset ovat rahoitusvaroja, jotka eräänntyvät määrättynä päivänä, ja konsernilla on aikomus ja kyky pitää ne eräpäivään asti. Ne arvostetaan jaksotettuun hankintamenuon efektiivisen koron menetelmällä. Konsernilla ei ole eräpäivään asti pidettäviä sijoituksia tilinpäätöshetkellä.

Lainat ja muut saamiset ovat johdannaisvaroihin kuulumattomia rahavaroja, joita ei noteerata julkisilla markkinoilla ja joilla on kiinteä tai määritettävissä oleva maksupäivä, eikä konserni pidä niitä kaupankäyntitarkoituksessa. Ne arvostetaan jaksotettuun hankintamenuon. Myyntisaamiset arvostetaan niiden odotettuun käypään arvoon, joka on alkuperäinen laskutusarvo vähennettynä myyntisaamisten arvonalennuksilla. Myyntisaamisista tehdään arvonalennus, kun on olemassa perusteltu näyttö siitä, että konserni ei tule saamaan kaikkia saamisiaan takaisin alkuperäisin ehdoin. Velallisen merkittävät taloudelliset vaikeudet, velallisen todennäköinen konkurssi tai maksujen laiminlyönti ovat viitteitä myyntisaamisten todennäköisestä arvonalentumisesta. Lainasaamisen arvonalentumista arvioidaan samoin kriteerein kuin myyntisaamisten arvonalentumista.

Myytävissä olevat rahoitusvarat koostuvat noteeratuista ja noteeraamattomista osakkeista ja sijoituksista. Ne arvostetaan käypään arvoon käyttämällä tilinpäätöspäivän markkinahintoja, kassavirtojen nykyarvomenetelmää tai muita soveltuvia arvostusmalleja. Osakkeet ja sijoitukset, joiden käypää arvoa ei voida luotettavasti määrittää, arvostetaan hankintamenuon. Myytävissä olevien sijoitusten käyvän arvon muutokset kirjataan oman pääoman arvomuutosrahastoon verovaikutus huomioiden. Käyvän arvon muutokset kirjataan omasta pääomasta tuloslaskelmaan silloin kun sijoitus myydään tai kun sen arvo on pysyvästi alentunut niin, että sijoituksesta tulee kirjata arvonalentumistappio.

Rahoitusvelat

Tulosvaikutteisesti käypään arvoon kirjattavat rahoitusvelat kirjataan käypään arvoon. Tähän ryhmään luokitellaan johdannaiset, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa ja joiden käypä arvo on negatiivinen.

Muut rahoitusvelat kirjataan alun perin käypään arvoon ja myöhemmin ne arvostetaan efektiivisen koron menetelmää käyttäen jaksoitettuun hankintamenuun. Transaktiomenot on sisällytetty rahoitusvelkojen alkuperäiseen kirjanpitoarvoon. Muut rahoitusvelat sisältävät pitkä- ja lyhytaikaiset korolliset velat ja ostovelat.

Johdannaissopimukset ja suojauslaskenta

Rahoitusjohdannaisia käytetään suojaustarkoituksiin, ja ne kirjataan hankittaessa taseeseen käypään arvoon. Ne arvostetaan myöhemmin käypään arvoon jokaisena raportointikauden päättöpäivänä. Johdannaiset luokitellaan joko rahavirtojen suojauksiin, ulkomaisiin tytäryhtiöihin tehtyjen nettosijoitusten suojauksiin tai suojauksiin, joihin suojauslaskentaa ei sovelleta. Suojauslaskennan soveltamisen ulkopuolelle jäävien johdannaisten käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelmaan rahoituseriin. Johdannaisten käyvät arvot määritetään käyttämällä julkisesti noteerattuja markkinahintoja.

Rahavirtojen suojausta käytetään sähköjohdannaisiin ja korkojohdannaisiin. Nettosijoitusten suojausta käytetään niihin valuuttajohdannaisiin, jotka suojaavat nettosijoituksiksi määriteltyjen vieraassa valuutassa olevien sisäisten lainojen valuuttariskejä. Suojausohjelmat dokumentoidaan IAS 39 -vaatimusten mukaisesti, ja suojauslaskennan alaisten johdannaisten tehokkuus testataan sekä suojaus-suhteen alkaessa että suojaussuhteen olemassaoloaikana.

Rahavirtojen suojaukseen kohdistettujen johdannaisten käyvien arvojen muutokset kirjataan oman pääoman suojausrahaan siltä osin, kun suojaus on tehokas. Nettosijoituksia suojaavien valuuttajohdannaisten käyvän arvon muutos spot-kurssin muutoksen osalta kirjataan oman pääoman muuntoeroihin ja korkoeron muutoksen osalta tulosvaikutteisesti rahoitustuottoihin ja -kuluihin. Omaan pääoman kertyneet käyvän arvon muutokset kirjataan omasta pääomasta tulokseen samoille kausille, joilla suojattavat rahavirrat vaikuttavat tulokseen: sähköjohdannaiset hankinnan ja valmistuksen kuluihin ja korkojohdannaiset rahoituseriin.

Suojauksen tehoton osuus kirjataan välittömästi tuloslaskelmaan: sähköjohdannaisten osalta hankinnan ja valmistuksen kuluihin ja korkojohdannaisten osalta rahoituseriin.

Osakeperusteiset maksut – johdon kannustinjärjestelmä

Osakeperusteisiin maksuihin liittyvät kulut kirjataan tuloslaskelmaan, ja taseeseen kirjataan vastaava velka rahana selvitettävien osakeperusteisten maksujen osalta. Taseen velka arvostetaan käypään arvoon jokaisena tilinpäätöspäivänä. Osakkeina selvitettävien osakeperusteisten maksujen osalta kirjataan tuloslaskelman kulukirjausta vastaava oman pääoman lisäys.

Omat osakkeet

Omat osakkeet on esitetty tilinpäätöksessä oman pääoman vähenyksenä. Tunnuslukulaskennassa omien osakkeiden vaikutus on eliminoitu. Omat osakkeet vaikuttavat avaintunnuslukujen laskentaan IAS 33:n mukaisesti.

Maksettavat osingot

Konsernin maksamat osingot kirjataan sille tilikaudelle, jonka aikana yhtiökokous on vahvistanut osingon maksettavaksi.

Johdon harkintaa edellyttävät laatimisperiaatteet ja arvioihin liittyvät keskeiset epävarmuustekijät

Tilinpäätöstä laadittaessa joudutaan tekemään tulevaisuutta koskevia arvioita ja oletuksia, joiden toteutumien voivat poiketa tehdyistä arvioista ja käytetyistä oletuksista. Lisäksi joudutaan käyttämään harkintaa tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden soveltamisessa.

Konsernin johto joutuu tekemään päätöksiä laatimisperiaatteiden valintaan ja soveltamiseen liittyen. Tämä koskee erityisesti niitä tapauksia, joissa voimassaolevissa IFRS-säännöksissä on mahdollisuus valita eri kirjaamis-, arvostamis- tai esittämistapojen väliä.

Tilinpäätöksen laadinnan yhteydessä tehdyt arviot perustuvat johdon parhaaseen näkemykseen tilinpäätöshetkellä. Aikaisemmat kokemukset ja tulevaisuutta koskevat oletukset, joiden uskotaan tilinpäätöshetkellä olevan perusteltuja, vaikuttavat tehtyihin arvioihin. Konsernissa seurataan arvioiden ja olettamusten toteutumista säännöllisesti käyttämällä sekä sisäisiä että ulkoisia tietolähteitä. Muutokset arvioissa ja oletuksissa ovat mahdollisia, ja niiden vaikutus merkitään tilinpäätökseen sillä tilikaudella, jonka aikana arviota tai olettamusta korjataan, ja kaikilla tämän jälkeisillä tilikausilla.

Arvioita on käytetty määrittäessä tilinpäätöksessä raportoitujen erien suuruutta, muun muassa tiettyjen omaisuserien realisoitavuutta, kuten laskennallisia verosaatavia ja muita saatavia, aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden ja aineettomien hyödykkeiden taloudellisia pitoaikoja, varauksia, eläkevastuita ja liikearvojen arvonalentumisia.

Konsernin kannalta merkittävimmät epävarmuustekijät liittyvät liikearvon arvonalentumistestauksiin ja etuuspohjaisiin eläkevelvoitteisiin. Näihin liittyvien laatimisperiaatteiden soveltaminen edellyttää merkittävien arvioiden ja oletusten tekemistä. Epävarmuutta sisältyy liikearvon arvonalentumistestausten yhteydessä tehtäviin oletuksiin tulevasta kassavirroista ja diskonttokoron määrittämiseen. Arvonalentumistesteissä diskonttokorkona käytetään konsernin keskimääräistä pääoman kustannusta (WACC), joka määritetään valuutta-alueittain. Etuuspohjaisten eläkevelvoitteiden kirjanpitoarvo perustuu vakuutusmatemaattisiin laskelmiin, jotka perustuvat olettamuksiin ja arvioihin muun muassa varojen ja velkojen arvostamiseen käytetystä diskonttokorosta, varojen odotetusta tuotosta, sekä inflaation ja palkkatason kehityksestä.

Kertaluonteiset erät

Hallituksen toimintakertomuksessa selostetut kertaluonteiset erät eivät liity yhtiön varsinaiseen perusliiketoimintaan. Olennaisimpia kertaluonteisia eräitä ovat luovutusvoitot ja -tappiot, tuotantolaitoksen sulkemiseen liittyvät tehostumisen- ja sopeuttamiskulut sekä ylimääräiset alaskirjaukset ja mahdolliset alaskirjausten peruutukset, onnettomuuksiin ja luonnonkatastrofeihin liittyvät kulut sekä uudelleenjärjestelyyn, ympäristöön ja vahingonkorvauksiin liittyvät varaukset. Konsernin johto käyttää harkintaa tehdessään päätöksiä kertaluonteisten erien luokittelussa.

Vuonna 2015 sovelletut uudet ja uudistetut IFRS-standardit ja tulkinnat

Konserni on soveltanut 1.1.2015 alkaen seuraavia uusia ja uudistettuja IFRS-standardeja ja tulkintoja, joilla ei ollut merkittävää vaikutusta raportoituihin lukuihin, mutta joilla saattaa olla merkitystä vastaisuudessa.

- IFRIC 21 *Julkiset maksut* (voimaan EU:ssa 17.6.2014 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Tulkinta käsittelee julkisista maksuista maksajapuolelle syntyvän veloitteen kirjaamista, sekä IAS 37 Varaukset, ehdolliset velat ja ehdolliset varat mukaan kirjattaviin julkisiin maksuihin että sellaisiin julkisiin maksuihin, joiden ajoitus ja määrä on tiedossa.
- *IFRS-standardeihin tehdyt parannukset 2011–2013* (Annual Improvements to IFRS 2011-2013) (voimaan EU:ssa 1.1.2015 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Annual Improvements -menettelyn kautta standardeihin tehtävät pienet ja vähemmän kiireelliset muutokset kerätään yhdeksi kokonaisuudeksi ja toteutetaan kerran vuodessa. Muutosten vaikutukset vaihtelevat standardeittain mutta muutoksilla ei ole merkittävää vaikutusta konsernitilinpäätökseen.

Myöhemmin sovellettavat uudet ja uudistetut IFRS-standardit

IASB on julkistanut seuraavat uudet tai uudistetut standardit, joita konserni ei ole vielä soveltanut. Konserni ottaa nämä käyttöön kunkin standardin voimaantulopäivästä lähtien, tai mikäli voimaantulopäivä on muu kuin tilikauden ensimmäinen päivä, voimaantulopäivää seuraavan tilikauden alusta lukien. Konserni on käynnistänyt toimenpiteet näiden uusien ja uudistettujen standardien vaikutusten arvioimiseksi, ellei alla toisin mainita.

- IAS 19:n *Työsuhde-etuudet* muutos Etuus pohjaiset järjestelyt: Työntekijän maksamat maksut (voimaan EU:ssa 1.2.2015 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Muutokset selventävät, miten yhtiön tulisi käsitellä kirjanpidossa työntekijöiden tai kolmansien osapuolten maksuja etuus pohjaiseen järjestelyyn silloin, kun nämä maksut on kytketty työntekijän palvelusvuosien lukumäärään. Lisäksi, muutos sallii käytännöllisen apukeinon tilanteissa, joissa maksujen määrä on riippumaton palvelusvuosien määrästä. Tällöin maksut voidaan, mutta ei veloiteta, kirjata työsuoritukseen perustuvan menon oikaisuksi kaudella, jolloin työsuoritus vastaanotetaan. Standardin muutos edellyttää takautuvaa soveltamista.
- *IFRS-standardeihin tehdyt parannukset 2010–2012* (Annual Improvements to IFRSs 2010–2012) (voimaan EU:ssa 1.2.2015 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Annual Improvements -menettelyn kautta standardeihin tehtävät pienet ja vähemmän kiireelliset muutokset kerätään yhdeksi kokonaisuudeksi ja toteutetaan kerran vuodessa. Muutosten vaikutukset vaihtelevat standardeittain mutta muutoksilla ei ole merkittävää vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.
- IFRS 9 *Rahoitusinstrumentit* (voimaan 1.1.2018 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). IFRS 9 on useammasta osiosta koostunut projekti, jolla korvataan nykyinen IAS 39 Rahoitusinstrumentit: kirjaaminen ja arvostaminen -standardi. IFRS 9 luokittelua ja arvostamista koskevan osuuden mukaan rahoitusvarojen luokittelu ja arvostaminen riippuu yrityksen liiketoimintamallista ja sopimukseen perustuvien

rahavirtojen ominaispiirteistä. Rahoitusvelkojen luokittelua ja arvostamista koskevat säännöt perustuvat pitkälti nykyisiin IAS 39 vaatimuksiin. IFRS 9:n yleisen suojauslaskentamallin myötä tilinpäätösraportointi heijastaa selkeämmin yhtiön riskienhallinnan käytäntöjä, koska suojauslaskennan soveltamismahdollisuuksia laajennetaan. Lisäksi, tehokkuustestaus on uudistettu ja korvattu ”taloudellisen yhteyden” -periaatteella. IFRS 9:n rahoitusvarojen arvonalentumismalli perustuu ennakoituihin luottotappioihin aiemman IAS 39:n todettujen luotto-tappioiden sijaan. Enää ei ole tarvetta odottaa luottotapahtuman syntymistä luottotappioiden kirjaamiseksi. Sen sijaan, yhtiöt kirjaavat aina odotettavissa olevat luottotappiot ja näissä tapahtuneet muutokset jokaisena tilinpäätöspäivänä alkuperäisen kirjaamisen jälkeen luottoriskissä tapahtuneen muutoksen seurauksena. Standardi lisää myös useita uusia liitetietovaatimuksia yhtiön riskien hallinnasta. Standardia ei ole vielä hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa.

- IFRS 15 *Myyntituotot asiakassopimuksista* (voimaan 1.1.2018 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). IFRS 15 määrittelee yhden tulouttamismallin, jota yhteisöjen tulee soveltaa kaikkien asiakassopimusten tulouttamiseen. Asiakas on taho, joka on solminut yhtiön kanssa sopimuksen saadakseen yhtiön normaalin toiminnan tuottamia tavaroita tai palveluja vastiketta vastaan. Standardin peruseriaatteena on, että yhteisön on kirjattava myyntituotot siten, että ne kuvaavat luvattujen tavaroiden tai palvelujen luovuttamista asiakkaalle, ja sellaisena rahamääränä, joka kuvastaa vastiketta, johon yhteisö odottaa olevansa oikeutettu kyseisiä tavaroita tai palveluja vastaan. Standardi sisältää huomattavan määrän liitetietovaatimuksia. Yhtiöt voivat valita soveltavansa standardia joko takautuvasti tai muokattuna soveltaen standardia vain standardiin siirtymispäivänä avoinna oleviin sopimuksiin. Standardia ei ole vielä hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa. Konserni ei odota standardin käyttöönoton johtavan merkittäviin muutoksiin asiakassopimusten tulouttamisessa.
- IFRS 11:n *Yhteisjärjestelyt* muutos *Yhteisen toiminnon osuuden hankinnan kirjanpidollinen käsittely* (voimaan EU:ssa 1.1.2016 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Muutos tarjoaa lisäohjeistusta yhteisen toiminnon omistusosuuden hankintaan silloin, kun yhteinen toiminto harjoittaa liiketoimintaa IFRS 3 Liiketoimintojen yhdistäminen – standardin määritelmän mukaisesti. Standardin muutos edellyttää ei-takautuvaa soveltamista.
- IAS 16 *Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet* ja IAS 38 *Aineettomat oikeudet* muutos *Selvennys hyväksyttäviiin poistomenetelmiin* (voimaan EU:ssa 1.1.2016 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Muutoksella IAS 16 -standardiin kielletään aineellisten hyödykkeiden poistojen tekeminen myyntituottoihin perustuen. IAS 38 standardin muutoksilla lisätään standardiin lähtökohtainen oletus, että myyntituotot eivät ole asianmukainen perusta aineettomien hyödykkeiden poistojen määrittelylle. Muutoksia sovelletaan ei-takautuvasti.
- IAS 16 *Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet* ja IAS 41 *Maatalous* muutos *Tuottavat hyödykkeet* (Bearer Plants)

(voimaan 1.1.2016 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Standardimuutos määrittelee tuottavan biologisen hyödykkeen ja edellyttää tämän määritelmän täyttävien biologisten hyödykkeiden käsittelyä osana aineellisia käyttöomaisuushyödykkeitä IAS 16:n mukaisesti IAS 41:n soveltamisen sijaan. Muutos edellyttää takautuvaa soveltamista.

- IAS 1 *Tilinpäätöksen esittäminen* muutos *Liitetietoihin liittyvä aloite* julkaistiin joulukuussa 2014 (voimaan 1.1.2016 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Muutokset vastaavat ongelmista olennaisuuden periaatteen käytännön soveltamisesta esitettyihin kommentteihin tilanteissa, joissa IAS 1:n sanamuoto on tulkittu estävän harkinnan käyttöä. Erityisesti, yhtiön ei tulisi vähentää tilinpäätöksensä ymmärrettävyyttä sisällyttämällä olennaisen tiedon joukkoon epäolennaista tietoa tai yhdistämällä olennaista eri luonteista tai tarkoitusta sisältävää tietoa keskenään. Jonkin IFRS-standardin edellyttämää erityistä liitetietoa ei tarvitse antaa epäolennaisesta tiedosta.
- *IFRS-standardeihin tehdyt parannukset 2012–2014* (Annual Improvements to IFRSs 2012–2014) julkaistiin syyskuussa 2014 (voimaan EU:ssa 1.1.2016 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Annual Improvements -menettelyn kautta standardeihin tehtävät pienet ja vähemmän kiireelliset muutokset kerätään yhdeksi kokonaisuudeksi ja toteutetaan kerran vuodessa. Muutosten vaikutukset vaihtelevat standardeittain mutta muutoksilla ei ole merkittävää vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.
- IAS 27 *Erillistilinpäätös* muutos *Pääomaosuusmenetelmä erillistilinpäätöksessä* julkaistiin elokuussa 2014 (voimaan 1.1.2016 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Muutokset keskittyvät erillistilinpäätökseen ja sallivat pääomaosuusmenetelmän käyttämisen erillistilinpäätöksissä aikaisempien vaihtoehtojen lisäksi arvostaa sijoitukset tytäryhtiöihin, yhteisyrityksiin ja osakkuusyhtiöihin joko hankintameno- tai käypään arvoon IAS 39 Rahoitusinstrumentit: kirjaaminen ja arvostaminen mukaisesti. Muutos edellyttää takautuvaa soveltamista.
- IFRS 10 *Konsernitilinpäätös*, IFRS 12 *Tilinpäätöksessä esitettävät tiedot osuuksista muissa yhteisöissä* ja IAS 28 *Sijoitukset osakkuus- ja yhteisyrityksiin* muutos *Yhdistelemisen poikkeuksen soveltaminen* (voimaan 1.1.2016 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Muutoksilla selvennetään, että konsernitilinpäätöksen laatimatta jättämisen poikkeus on olemassa emoyhtiölle, joka on sijoitusyhtiön tytäryhtiö siitä huolimatta, että sijoitusyhtiö arvostaa kaikki tytäryhtiönsä käypään arvoon IFRS 10:n mukaisesti. Tästä seurauksena myös IAS 28 on selvennetty siten, että pääomaosuusmenetelmän soveltamisen poikkeus on myös käytettävissä osakkuus- tai yhteisyrityksen sijoittajalle, jos tämä sijoittaja on sijoitusyhtiön tytäryhtiö arvostaen kaikki tytäryhtiönsä käypään arvoon. Näitä muutoksia ei ole vielä hyväksytty EU:ssa.
- IFRS 16 *Vuokrasopimukset* julkaistiin tammikuussa 2016 (voimaan 1.1.2019 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). IFRS 16 määrittelee vuokrasopimukseen liittyvät kirjaamis-

arvostamis-, esittämisen- ja liitetietovaatimukset. Standardin mukaan kaikki vuokralle ottajien vuokrasopimukset käsitellään samalla tavalla niin, että vuokralle ottaja kirjaa taseeseen omaisuuserät ja velat kaikista vuokrasopimuksista, ellei vuokrakausi ole 12 kuukautta tai sitä lyhyempi, tai vuokrakohteen arvo ole matala. Vuokralle antajat luokittelevat vuokrasopimukset edelleen rahoitusleasing- tai muiksi vuokrasopimuksiksi. IFRS 16:sta mukainen vuokralle antajan vuokrasopimuksen tilinpäätöskäsittely on olennaisilta osin muuttumaton nykyisiin standardeihin verrattuna. Uuden standardin käyttöönotto tulee vaikuttamaan siihen, miten vuokrasopimukset esitetään konsernin tilinpäätöksessä. Standardia ei ole vielä hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa.

- IAS 12 *Tuloverot* muutos Laskennallisten verosaamisten kirjaaminen toteutumattomista tappiosta julkaistiin tammikuussa 2016 (voimaan 1.1.2017 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Muutokset käsittelevät laskennallisten verosaamisten kirjaamista velkainstrumenttisijoituksen käyvän arvon arvostamisesta seuranneista toteutumattomista tappioista. Muutoksia ei ole vielä hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa.

2. Toimintasegmentit

Uponorin segmenttirakenne muodostuu liiketoimintojen ja maantieteellisten alueiden pohjalta määritellyistä kolmesta segmentistä, jotka ovat Talotekniikka – Eurooppa, Talotekniikka – Pohjois-Amerikka sekä Uponor Infra. Segmenttien riskit ja tuotot eroavat markkina- ja liiketoimintaympäristön, tuotetarjonnan, palveluiden sekä asiakasrakenteen osalta. Liiketoiminnan johto, valvonta ja raportointirakenteet on ryhmitelty liiketoimintasegmenttien mukaisesti. Raportoivat segmentit ovat yksilöityjä toimintasegmenttejä, joita ei ole yhdistelty.

Talotekniikka – Eurooppa vastaa talotekniikan liiketoiminnosta Euroopassa sekä vientitoiminnosta niihin Euroopan ulkopuolisiin maihin, joissa Uponorilla ei ole omaa toimintaa. Talotekniikka – Pohjois-Amerikka vastaa talotekniikan liiketoiminnasta Yhdysvalloissa ja Kanadassa. Talotekniikka Uponorissa tarkoittaa lähinnä asuin-, liike- ja julkisten rakennusten sisäilma- ja käyttövesiputkijärjestelmiä. Talotekniikan asiakaskunta koostuu pääosin LVI-asennusliikkeistä ja rakennusyhtiöistä.

Uponor Infra on markkinajohtaja kunnallisteknisessä putkiliiketoiminnassa Pohjois-Euroopassa, jonka lisäksi sillä on liiketoimintaa Keski-Euroopassa ja Pohjois-Amerikassa. Sen tuotteita ja palveluja, kuten kunnallisteknisiä painevesiputkistoja, viemäri- ja jätevesijärjestelmiä sekä projektipalveluita, myydään kunnallistekniikan uudis- tai korjausrakentamista harjoittaville laitos- ja yritysasiakkaille.

Muut-segmentti sisältää konsernitoiminnot sekä yhtiöt, joissa ei ole liiketoimintaa.

Taloudellisten tavoitteiden asettaminen ja seuranta kohdistuvat lähinnä liiketoimintayksiköiden liikevaihto- ja liikevoittolukuihin sekä liikevoittoon kohdistuvien kustannustekijöiden seurantaan ja operatiivisen nettokäyttöpääoman määrään. Konsernin resurssit ja johdetaan muun muassa kohdentamalla investointeja liiketoimintatarpeiden pohjalta sekä mitoittamalla henkilöstön määrä ja osaaminen vastaamaan liiketoimintaprosessien tarpeita.

Segmenttien raportointi noudattaa konsernin laadintaperiaatteita. Segmenttien välinen liiketoiminta on markkinaperusteista ja kaikki segmenttien väliset myynnit sekä sisäiset katteet eliminoidaan konsolidoinnin yhteydessä.

Segmenttien tuotto vastaa liikevaihtoa ja segmenttien tuloksella tarkoitetaan liikevoittoa konsernin laajassa tuloslaskelmassa. Tuloslaskelmaerät sisältävät segmentin jatkuvat toiminnot ja tase-erät muodostuvat kunkin tilinpäätöshetken konsernirakenteen mukaisesti. Jatkuvat toiminnot eivät sisällä Irlannista vuonna 2008 myytyä yhdyskuntateknistä liiketoimintaa.

Segmenttien varat sisältävät tase-erät, jotka ovat joko suoraan tai perustellusti kohdistettavissa liiketoimintasegmenteille. Varat koostuvat pääasiassa korottomista varoista kuten aineellisista ja aineettomista käyttöomaisuushyödykkeistä, vaihto-omaisuudesta, toimintaan liittyvistä siirtyvistä eristä sekä myyntisäämisistä ja muista saamisista.

2015 M€	Talotekniikka – Eurooppa	Talotekniikka – Pohjois-Amerikka	Uponor Infra	Muut	Eliminoinnit	Uponor-konserni
Tuotot, ulkoinen	466,4	275,8	308,6	-	-	1 050,8
Tuotot, sisäinen	0,7	0,0	3,4	-	-4,1	-
Tuotot yhteensä	467,1	275,8	312,0	-	-4,1	1 050,8
Liiketulos	24,0	51,0	0,2	-3,8	0,0	71,4
Liiketulos, %	5,1	18,5	0,1			6,8
Rahoitustuotot						11,3
Rahoituskulut						20,2
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta						0,3
Tuloverot						25,7
Lopetettujen toimintojen tulos						-0,2
Tilikauden tulos						36,9
Varat	325,5	216,0	212,9	227,7	-274,3	707,8
Velat						
Segmenteille allokoitut velat yhteensä	211,3	160,2	80,0	245,7	-301,0	396,2
Allokoimaton osuus						311,6
Varat yhteensä						707,8
Investoinnit	15,4	22,6	11,3	0,8	-	50,1
Poistot ja arvonalentumiset	10,2	9,8	14,5	4,5	0,1	39,1
Henkilöstö keskimäärin	2 014	592	1 173	64	-	3 842

2014 M€	Talotekniikka – Eurooppa	Talotekniikka – Pohjois-Amerikka	Uponor Infra	Muut	Eliminoinnit	Uponor-konserni
Tuotot, ulkoinen	477,7	200,8	345,4	-	-	1 023,9
Tuotot, sisäinen	1,4	0,0	5,9	-	-7,3	-
Tuotot yhteensä	479,1	200,8	351,3	-	-7,3	1 023,9
Liiketulos	35,0	31,5	-0,5	-2,6	0,0	63,4
Liiketulos, %	7,3	15,7	-0,1			6,2
Rahoitustuotot						8,8
Rahoituskulut						16,2
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta						0,3
Tuloverot						20,0
Lopetettujen toimintojen tulos						-0,3
Tilikauden tulos						36,0
Varat	338,8	161,2	242,3	190,5	-251,0	681,8
Velat						
Segmenteille allokoitut velat yhteensä	227,4	85,7	105,7	240,3	-275,1	384,0
Allokoimaton osuus						297,8
Varat yhteensä						681,8
Investoinnit	13,6	11,4	10,3	0,4	-	35,7
Poistot ja arvonalentumiset	10,4	8,0	13,1	4,5	0,5	36,5
Henkilöstö keskimäärin	2 052	537	1 481	57	-	4 127

Koko yhteisöä koskevat tiedot

Tuotteita ja palveluita koskevat tiedot

M€	2015	2014
Tuotot konsernin ulkopuolelta, jatkuvat toiminnot		
Talotekniset ratkaisut	742,2	678,3
Yhdyskuntatekniset ratkaisut	308,6	345,6
Uponor-konserni	1 050,8	1 023,9

Maantieteellisiä alueita koskevat tiedot

M€	2015	2014
Tuotot konsernin ulkopuolelta, jatkuvat toiminnot		
Suomi	123,7	135,1
Yhdysvallat	250,9	179,9
Saksa	136,7	141,8
Ruotsi	93,1	94,1
Kanada	82,9	83,5
Tanska	47,8	48,6
Alankomaat	37,0	31,5
Iso-Britannia	35,2	35,9
Norja	30,4	36,6
Espanja	29,6	28,5
Muut	183,4	208,4
Uponor-konserni	1 050,8	1 023,9

M€	2015	2014
Pitkäaikaiset varat		
Suomi	53,1	61,9
Yhdysvallat	87,5	57,5
Ruotsi	36,1	32,0
Saksa	33,5	34,5
Kanada	11,2	12,1
Muut	32,4	36,3
Uponor-konserni	253,8	234,3

Tuotot konsernin ulkopuolelta on esitetty asiakkaiden maantieteellisen sijainnin mukaisesti. Pitkäaikaiset varat on puolestaan esitetty varojen sijaintimaan mukaan. Pitkäaikaiset varat eivät sisällä liikearvoa ja laskennallisia verosaamisia.

3. Lopetetut toiminnot

Vuonna 2015 konsernin lopetetuissa toiminnoissa esitetään 0,2 (0,3) miljoonaa euroa kuluja, jotka liittyvät vuonna 2008 myydyin Irlannin kunnallisteknisen liiketoiminnan käytössä olleen kiinteistön hallinto- ja ylläpitokustannuksiin.

M€	2015	2014
Kulut	0,2	0,3
Tulos ennen veroja	-0,2	-0,3
Tuloverot	-	-
Tulos verojen jälkeen	-0,2	-0,3
Tilikauden tulos lopetetuista toiminnoista	-0,2	-0,3
Rahavirta lopetetuista toiminnoista		
Liiketoiminnan rahavirta	-0,6	-0,5

4. Liiketoimintojen yhdistäminen

Uponor Holding GmbH sai 4. tammikuuta 2016 päätökseen 30. marraskuuta 2015 julkistetun hankkeen ostaa kahden saksalaisyhtiön, eli Delta Systemtechnik GmbH:n ja KaMo-ryhmän osakekannat kokonaisuudessaan. KaMo-konserni muodostuu kolmesta yhtiöstä: KaMo Frischwarmwassersystem GmbH, KaMo Verteilersysteme GmbH ja Morlok Betriebsgesellschaft mbH. Delta Systemtechnik valmistaa kuuman veden jakoasemia omakotien käyttövesijärjestelmiin, lämmityksen lämmönsiirtimiä sekä muita tuotteita kuumavesi- ja lämmitysjärjestelmiin. KaMo kehittää sekä huoneistokohtaisia että keskitettyjä järjestelmiä asuntojen lämmittämiseen ja kuuman veden tuottamiseen. Yritystoston tarkoituksena on laajentaa Uponorin tarjontaa ja osaamista käyttö- ja juomavesijärjestelmämarkkinoilla, joilla hygieniatekijöiden merkitys kasvaa koko ajan. Hankitut yhtiöt tulevat osaksi Talotekniikka – Eurooppa -segmenttiä. Hankitut yhtiöt konsolidoidaan ensimmäisen kerran tammi–maaliskuun 2016 osavuositarkastukseen ja IFRS 3 liittyvät liitetiedot esitetään kyseisessä osavuositarkastuksessa, sillä tarvittava tieto ei ole vielä saatavilla.

Uponor Oyj osti joulukuussa 2015 reaaliaikaiseen vedenlaadun seurantaan erikoistuneen suomalaisen startup-yrityksen UWater Oy:n (NWater Oy 11.1.2016 asti) koko osakekannan. Maksettu kauppahinta ja hankittu nettovarallisuus eivät olleet merkittäviä.

Konsernilla ei ollut merkittäviä liiketoimintojen hankintoja vuonna 2014.

5. Tytäryhtiöiden ja liiketoimintojen myynnit

Uponor ilmoitti 25. helmikuuta 2015, että sen tytäryhtiö Uponor Infra Oy myi 65,99 prosentin enemmistöosuutensa Wiik & Hoeglund PLC -yhtiöstä. Yhtiö on listattu Thaimaan pörssiin. Uponor Infra Oy päätti vetäytyä kyseisestä liiketoiminnasta, koska sen tavoitteena on keskittyä markkinoihin, joissa sillä on vahva asema ja joissa sen on mahdollista saavuttaa yhteistoimintaetuja. Wiik & Hoeglund PLC -yhtiöön liittyvä määräysvallattomien omistajien osuus poistui myynnin seurauksena.

Uponor ilmoitti 30. maaliskuuta 2015 Uponor Infra Oy:n myyneen samasta syystä kokonaan omistamansa tytäryhtiön Extron Engineering Oy:n, jonka päätoimiala on muoviteollisuuden koneiden ja laitteiden valmistus.

Uponor Infran tuotevalikoiman strategisten linjausten seurauksena Uponor Infra Oy myi Omega-Liner® -putkistosaneerausliiketoimintansa joulukuussa 2015.

Saatu kauppahinta edellä mainituista liiketoimista oli yhteensä 9,8 miljoonaa euroa. Nettovaikutus tulokseen oli 1,9 miljoonaa euroa.

M€	2015	2014
Myytyjen varojen kirjanpitoarvo		
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	8,0	-
Aineettomat hyödykkeet	0,0	-
Muut pitkäaikaiset varat	1,5	-
Vaihto-omaisuus	5,1	-
Myyntisaamiset ja muut saamiset	5,9	-
Rahavarat	2,2	-
Varat yhteensä	22,7	-
Pitkäaikaiset korolliset velat		
Eläkevelvoitteet ja muut velat	0,4	-
Lyhytaikaiset korolliset velat	6,0	-
Ostovelat ja muut lyhytaikaiset velat	4,7	-
Velat yhteensä	11,5	-
Nettovarat		
- jakautuminen emoyhtiön omistajille	7,9	-
Käteisenä saatu kauppahinta		
Myytyjen liiketoimintojen rahavarat	2,2	-
Rahavirtavaikutus	7,6	-

6. Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut

M€	2015	2014
Liiketoiminnan muut tuotot		
Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden myyntivoitot	0,3	2,1
Tuotot tytäryhtiöosakkeiden ja liiketoimintojen myynnistä	1,9	-
Muut erät	0,2	0,3
Yhteensä	2,4	2,4
Liiketoiminnan muut kulut		
Tutkimus- ja kehittämiskulut	18,5	16,3
Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden myyntitappiot	0,1	0,8
Arvon alentumiset	3,0	0,5
Muut erät	0,1	0,2
Yhteensä	21,7	17,8
Tilintarkastajan palkkiot		
KHT-yhteisö Deloitte & Touche		
Lakisääteiset tilintarkastuspalvelut	0,8	0,8
Muut palvelut	0,3	0,2
Yhteensä	1,1	1,0

7. Työsuhde-etuuksista aiheutuneet kulut

M€	2015	2014
Lyhytaikaiset työsuhde-etuudet:		
- Palkat ja palkkiot	187,3	182,2
- Muut henkilösivukulut	27,8	28,5
Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet:		
- Eläkekulut – maksupohjaiset järjestelyt	11,6	11,1
- Eläkekulut – etuusperusteiset järjestelyt	1,3	1,4
Muut pitkäaikaiset työsuhde-etuudet	0,1	-
Irtisanomisen yhteydessä suoritettavat etuudet	1,2	4,2
Osakeperusteiset maksut		
- Myönnetty osakkeina toteutettavat osuudet	1,0	-0,3
Yhteensä	230,3	227,1
Henkilöstö 31.12.		
Henkilöstö keskimäärin	3 735	3 982
	3 842	4 127

Tiedot johdon työsuhde-etuuksista esitetään Lähipiiritiedoissa (liite 34).

8. Poistot ja arvonalentumiset

M€	2015	2014
Poistot omaisuusryhmittäin		
Aineettomat oikeudet	4,9	5,0
Muut aineettomat hyödykkeet	0,7	0,8
Maa- ja vesialueet	0,3	0,1
Rakennukset ja rakennelmat	5,7	4,3
Koneet ja kalusto	21,2	20,6
Muut aineelliset hyödykkeet	6,3	5,7
Yhteensä	39,1	36,5
Poistot toiminnoittain		
Hankinta ja valmistus	24,2	24,3
Varastointimenot	1,4	1,4
Myynti ja markkinointi	2,1	2,0
Hallinto	7,4	7,3
Muut	4,0	1,5
Yhteensä	39,1	36,5

Vuonna 2015 kirjattiin 3,0 (0,5) miljoonaa euroa arvonalentumisia muihin aineellisiin hyödykkeisiin. Toiminnoittain esitettynä tämä sisältyy erään muut.

9. Rahoitustuotot ja -kulut sekä valuuttakurssimuutokset

M€	2015	2014
Rahoitustuotot		
Osinkotuotot myytävissä olevista rahoitusvaroista	0,0	0,6
Korkotuotot lainoista ja muista saamisista	0,3	0,4
Korkotuotot korkojohdannaisista	0,7	0,2
Voitto tulosvaikutteisesti kirjattavista rahoitusvaroista ja -veloista		
- valuuttajohdannaiset netto, ei suojauslaskennan alla	-	1,4
Kurssierot	10,3	6,2
Yhteensä	11,3	8,8
Rahoituskulut		
Korkokulut jaksotettuun hankintameno- arvostetuista rahoitusveloista	3,6	4,7
Korkokulut korkojohdannaisista	1,7	1,4
Tappio tulosvaikutteisesti kirjattavista rahoitusvaroista ja -veloista		
- valuuttajohdannaiset netto, ei suojauslaskennan alla	0,4	-
Kurssierot	13,3	8,8
Muut rahoituskulut	1,2	1,3
Yhteensä	20,2	16,2

Vuonna 2015 varsinaisen liiketoiminnan tuottoihin ja kuluihin sisältyy valuuttakurssivoittoa 0,3 (valuuttakurssitappiota 0,3) miljoonaa euroa. Korkokuluihin sisältyy tavanomaisten korkokulujen lisäksi rahoitusleasingosimusten korko-osuuksia 0,5 (0,6) miljoonaa euroa.

10. Tuloverot

M€	2015	2014
Tilikauden ja edellisten tilikausien tuloverot		
Tilikaudelta	27,1	20,0
Edellisiltä kausilta	0,3	-0,2
Laskennallisen verovelan muutos	-1,7	0,2
Yhteensä	25,7	20,0
Tuloverojen täsmäytys		
Tulos ennen veroja	62,8	56,3

M€	2015	2014
Verot laskettuna Suomen verokannan mukaan	12,6	11,3
Ulkomaisten verokantojen vaikutus	8,3	6,8
Vähennyskveltottomat menot	1,5	1,6
Verovapaat tulot	-1,4	-0,8
Aikaisemmin kirjaamattomien verotappioiden käyttö	-0,1	-0,3
Kirjaamattomat laskennalliset verosaamiset verotuksellisista tappioista	2,2	2,0
Verokannan muutoksen vaikutus	0,0	-0,1
Verot aikaisemmilta tilikausilta	0,3	-0,2
Muut erät	2,3	-0,3
Yhteensä	25,7	20,0
Efektiiivinen verokanta, %	40,9	35,5

Vuosien 2015 ja 2014 aikana konserniyhtiön verotuksiin vaikuttavassa lainsäädännössä ei tapahtunut merkittäviä muutoksia. Konsernin efektiiivinen verokanta nousi 40,9 prosenttiin vertailuvuoden 35,5 prosentista. Vuoden 2015 verot sisältävät 1,6 miljoonaa euroa Virossa osingonjaon yhteydessä maksettuja veroja. Vuonna 2015 kirjattiin lisäksi 0,5 miljoonaa euroa laskennallista verovelkaa liittyen Viron tytäryhtiöiden jäljellä oleviin jakamattomiin voittovaroihin.

Muihin laajan tuloksen eriin sisältyvät verot

2015 M€	Ennen veroja	Vero-vaikutus	Verojen jälkeen
Rahavirran suojaukset	0,0	0,0	0,0
Nettosijoitusten suojaus	-2,0	-	-2,0
Etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden uudelleen määrittämisestä johtuvat erät	1,7	0,3	1,4
Muuntoerot	11,0	-0,3	11,3
Yhteensä	10,7	0,0	10,7

2014 M€	Ennen veroja	Vero-vaikutus	Verojen jälkeen
Rahavirran suojaukset	-0,9	0,0	-0,9
Nettosijoitusten suojaus	0,6	-	0,6
Etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden uudelleen määrittämisestä johtuvat erät	-5,1	0,1	-5,0
Muuntoerot	7,3	-	7,3
Yhteensä	1,9	0,1	2,0

11. Osakekohtainen tulos

M€	2015	2014
Tulos jatkuvista toiminnoista	37,1	36,3
Lopetettujen toimintojen tulos	-0,2	-0,3
Tilikauden tulos	36,9	36,0
Kauden tuloksen jakautuminen emoyhtiön omistajille	37,5	36,5
Osakkeet, 1 000 kpl		
Keskimääräinen painotettu osakemäärä *)	73 106	73 067
Laimennettu keskimääräinen painotettu osakemäärä	73 128	73 133
Laimentamaton osakekohtainen tulos, €	0,51	0,50
- Jatkuvat toiminnot	0,51	0,50
- Lopetetut toiminnot	0,00	0,00
Laimennettu osakekohtainen tulos, €	0,51	0,50
- Jatkuvat toiminnot	0,51	0,50
- Lopetetut toiminnot	0,00	0,00

*) Osakkeiden keskimääräinen lukumäärä ei sisällä omia osakkeita.

12. Aineettomat hyödykkeet

2015 M€	Aineettomat oikeudet	Asiakas- suhteet	Teknologia	Liikearvo	Muut aineettomat hyödykkeet	Keskeneräiset hankinnat	Aineettomat hyödykkeet
Hankintameno 1.1.	61,9	2,4	1,5	83,8	0,9	0,1	150,6
Rakennemuutokset	0,1	-	-	-	-0,1	-	0,0
Kurssierot	0,3	-	-	0,2	0,0	-	0,5
Lisäykset	1,2	-	-	-	0,1	0,0	1,3
Vähennykset	-0,4	-	-	-	-	-	-0,4
Siirrot erien välillä	0,2	-	-	-	-	-0,1	0,1
Hankintameno 31.12.	63,3	2,4	1,5	84,0	0,9	0,0	152,1
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.	49,8	0,7	0,3	0,7	0,7	-	52,2
Rakennemuutokset	-0,3	-	-	-	-	-	-0,3
Kurssierot	0,3	-	-	-	-0,1	-	0,2
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-0,3	-	-	-	-	-	-0,3
Tilikauden poisto	4,8	0,5	0,2	-	0,1	-	5,6
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	54,3	1,2	0,5	0,7	0,7	-	57,4
Kirjanpitoarvo 31.12.	9,0	1,2	1,0	83,3	0,2	0,0	94,7

2014 M€	Aineettomat oikeudet	Asiakas- suhteet	Teknologia	Liikearvo	Muut aineettomat hyödykkeet	Keskeneräiset hankinnat	Aineettomat hyödykkeet
Hankintameno 1.1.	63,0	2,4	0,0	83,0	1,4	0,6	150,4
Kurssierot	-0,5	-	-	0,2	0,0	-	-0,3
Lisäykset	0,5	-	-	0,6	0,1	0,1	1,3
Vähennykset	-0,3	-	-	-	-0,6	-	-0,9
Siirrot erien välillä	-0,8	-	1,5	-	0,0	-0,6	0,1
Hankintameno 31.12.	61,9	2,4	1,5	83,8	0,9	0,1	150,6
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.	45,5	0,2	0,0	0,7	1,2	-	47,6
Kurssierot	-0,5	-	-	-	0,0	-	-0,5
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-0,2	-	-	-	-0,6	-	-0,8
Tilikauden poisto	5,0	0,5	0,2	-	0,1	-	5,8
Siirrot erien välillä	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	-	0,1
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	49,8	0,7	0,3	0,7	0,7	-	52,2
Kirjanpitoarvo 31.12.	12,1	1,7	1,2	83,1	0,2	0,1	98,4

Vuonna 2015 aineettomiin hyödykkeisiin tehdyt investoinnit kohdistuvat ERP-toiminnanohjausjärjestelmään ja ohjelmistoihin sekä patentteihin ja tavaramerkkeihin. Vuonna 2014 aineettomiin hyödykkeisiin tehdyt investoinnit kohdistuivat pääasiassa ERP-toiminnanohjausjärjestelmään ja ohjelmistoihin.

IFRS 3 -standardin mukaan liikearvosta ei tehdä poistoja, vaan liikearvot testataan vuosittain mahdollisen arvonalentumisen varalta. Liikearvo kohdistuu konsernin raportoitaville segmenteille seuraavasti: Talotekniikka – Eurooppa 66,4 (66,2) miljoonaa euroa ja Uponor Infra 17,1 (17,1) miljoonaa euroa.

Arvonalentumistestit laaditaan jokaisessa rahavirtaa tuottavassa yksikössä erikseen. Liikearvojen rahavirtaennusteet kattavat viiden vuoden ajanjakson sisältäen jäännösarvon, joka lasketaan viidennen vuoden rahavirtaennusteen pohjalta. Rahavirtaennusteet perustuvat johdon hyväksymiin strategisiin suunnitelmiin, joiden keskeisimmät oletukset liittyvät markkinoiden, tuote- ja palveluvalikoiman kasvu- ja kannattavuuskehitykseen. Liikearvoa sisältävien rahavirtaa tuottavien yksiköiden taloudellinen vaikutusaika on oletettu rajoittamattomaksi, koska yksiköiden on arvioitu vaikuttavan rahavirtojen kerryttämiseen määrittelemättömän ajan.

Diskonttokorkona on käytetty sellaista korkotasoa, joka kuvastaa kyseisen rahavirtaa tuottavan yksikön keskimääräistä tuottovaatimusta ennen veroja. Testauslaskelmissa käytetty korko oli 7,9 (8,2) prosenttia Talotekniikka – Eurooppa -segmentille ja 7,8 (8,4) prosenttia Uponor Infra -segmentille. Arvonalentumistestausten tuloksena konserni ei alaskirjannut liikearvoja tilikaudella 2015.

Arvonalentumistestauksen yhteydessä suoritettiin herkkyyssanalyysi seuraaville muuttujille: myynti, bruttokateprosentti ja diskonttokorko. Myynnin pienentyminen enintään 3,7 prosentilla pitkän aikavälin ennusteisiin verrattuna ei altistaisi konsernia merkittävälle liikearvon alaskirjausriskille. Bruttokateprosentin lasku 1,4 % -yksiköllä ei aiheuttaisi arvonalentumiskirjauksia silloin kun liiketoimintaennusteet pysyvät muilta osin muuttumattomina. Diskonttokoron nousu 2,5 % -yksiköllä ei myöskään johtaisi alaskirjauksiin. Esitetyt herkkyydet liittyvät liiketoimintasegmenttiin Uponor Infra, sillä sen liikearvo on herkempi liikearvon alaskirjausriskille. Johdon näkemys on, ettei edellä mainittujen teoreettisten skenaarioiden perusoletusten muutoksia tulisi tulkita osoituksena niiden toteutumisen todennäköisyydestä.

Konsernilla ei ole aktivoituja tuotekehitysmenoja.

13. Aineelliset hyödykkeet

2015 M€	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Keskeneräiset hankinnat	Aineelliset hyödykkeet
Hankintameno 1.1.	19,0	146,0	375,3	59,3	21,0	620,6
Rakennemuutokset	-2,8	-4,2	-11,7	-1,7	-0,4	-20,8
Kurssierot	0,7	3,1	9,0	1,4	0,9	15,1
Lisäykset	0,6	18,5	18,8	5,8	5,1	48,8
Vähennykset	0,0	-4,2	-9,6	-2,8	0,0	-16,6
Siirrot erien välillä	-	0,0	4,5	0,0	-4,8	-0,3
Hankintameno 31.12.	17,5	159,2	386,3	62,0	21,8	646,8
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.	1,8	88,5	279,2	43,3	-	412,8
Rakennemuutokset	0,1	-1,3	-10,0	-1,6	-	-12,8
Kurssierot	0,0	0,9	6,2	0,8	-	7,9
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	0,0	-4,3	-9,0	-2,5	-	-15,8
Tilikauden poisto	0,0	4,2	20,9	5,4	-	30,5
Siirrot erien välillä	-	-	-0,2	0,0	-	-0,2
Arvon alentumiset	0,2	1,5	0,4	0,9	-	3,0
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	2,1	89,5	287,5	46,3	-	425,4
Kirjanpitoarvo 31.12.	15,4	69,7	98,8	15,7	21,8	221,4
Tuotannon koneiden ja laitteiden tasearvo			88,9			

2014 M€	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Keskeneräiset hankinnat	Aineelliset hyödykkeet
Hankintameno 1.1.	19,0	146,5	380,6	53,0	15,5	614,6
Kurssierot	0,8	2,4	6,2	1,5	0,2	11,1
Lisäykset	-	4,8	15,4	4,9	10,4	35,5
Vähennykset	-0,7	-5,4	-16,9	-14,7	-0,4	-38,1
Siirrot erien välillä	-0,1	-2,3	-10,0	14,6	-4,7	-2,5
Hankintameno 31.12.	19,0	146,0	375,3	59,3	21,0	620,6
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.	2,1	90,2	282,1	38,4	-	412,8
Kurssierot	0,0	0,4	4,5	1,5	-	6,4
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-0,2	-5,9	-22,3	-6,2	-	-34,6
Tilikauden poisto	0,0	4,3	20,7	5,2	-	30,2
Siirrot erien välillä	-0,1	-0,5	-5,8	3,9	-	-2,5
Arvon alentumiset	-	0,0	-	0,5	-	0,5
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	1,8	88,5	279,2	43,3	-	412,8
Kirjanpitoarvo 31.12.	17,2	57,5	96,1	16,0	21,0	207,8
Tuotannon koneiden ja laitteiden tasearvo			86,5			

Vuoden 2015 käyttöomaisuuden lisäykset kohdistuivat Pohjois-Amerikan Apple Valleyssä Minnesotassa sijaitsevan tehdas-kompleksin laajennukseen sekä Venäjällä paikallisia lämmönjake-lujärjestelmiä valmistavaan tehtaaseen.

Vuoden 2014 käyttöomaisuuden lisäykset kohdistuivat investointeja uuteen teknologiaan, kuten saumattomien alumiinikomposiittiputkien ja PEX -putkien valmistuslinjoihin sekä kapasiteetin lisäykseen Apple Valleyssä, Minnesotassa Pohjois-Amerikassa, jossa myös viides tuotantotilojen laajennus saatiin päätökseen vuoden loppuun mennessä.

Keskeneräiset investoinnit kasvoivat tilikauden 2015 aikana 0,8 miljoonalla eurolla tasepäivän 21,8 miljoonaan euroon.

Rakennemuutokset liittyvät tytäryhtiöiden myyntiin tai liike-toimintojen yhdistämisiin. Vuoden 2015 lukuihin sisältyy Wiik & Hoeglund Plc -yhtiön myynti Thaimaassa sekä Extron Engineering Oy:n myynti Suomessa.

Aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin sisältyy rahoitusleasingsopimuksilla hankittua omaisuutta seuraavasti:

2015 M€	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Muut	Rahoitus-leasing- järjestelyt yhteensä
Hankintameno 1.1.	0,7	11,3	0,6	12,6
Kurssierot	-	0,0	0,0	0,0
Lisäykset	-	-	0,1	0,1
Vähennykset	0,0	0,0	-	0,0
Hankintameno 31.12.	0,7	11,3	0,7	12,7
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.	0,0	7,9	0,2	8,1
Kurssierot	-	0,0	0,0	0,0
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-	-	0,0	0,0
Tilikauden poisto	-	0,3	0,1	0,4
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	-	8,2	0,3	8,5
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,7	3,1	0,4	4,2

2014 M€	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Muut	Rahoitus-leasing- järjestelyt yhteensä
Hankintameno 1.1.	0,9	12,1	0,6	13,6
Rakennemuutokset	-	0,1	0,0	0,1
Vähennykset	-0,2	-0,9	-	-1,1
Hankintameno 31.12.	0,7	11,3	0,6	12,6
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.	-	8,4	0,1	8,5
Kurssierot	-	0,0	0,0	-0,1
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-	-0,8	-	-0,8
Tilikauden poisto	-	0,3	0,1	0,4
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	-	7,9	0,2	8,1
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,7	3,4	0,4	4,5

14. Rahoitusvarat ja -velat arvostusryhmittäin

2015 M€	Suojaus- laskennassa olevat johdannaiset	Käypään arvoon tulosvaikuttei- sesti kirjattavat rahoitusvarat/-velat	Lainat ja muut saamiset	Myytävissä olevat rahoitusvarat	Jaksotettuun hankinta- menoon kirjattavat rahoitusvelat	Tase-erien kirjanpito- arvot	IFRS 7 Käyvän arvon hierarkiataso	Liite
Pitkäaikaiset rahoitusvarat								
Muut osakkeet ja osuudet				0,2		0,2		16
Pitkäaikaiset saamiset			20,6			20,6		17
Lyhytaikaiset rahoitusvarat								
Myyntisaamiset ja muut saamiset			178,1			178,1		19
Muut johdannaissojaimukset	0,0	1,4				1,4	2	30
Rahavarat			49,2			49,2		20
Kirjanpitoarvo arvostusryhmittäin	0,0	1,4	247,9	0,2		249,5		

2015 M€	Suojaus- laskennassa olevat johdannaiset	Käypään arvoon tulosvaikuttei- sesti kirjattavat rahoitusvarat/-velat	Lainat ja muut saamiset	Myytävissä olevat rahoitusvarat	Jaksotettuun hankinta- menoon kirjattavat rahoitusvelat	Tase-erien kirjanpito- arvot	IFRS 7 Käyvän arvon hierarkiataso	Liite
Pitkäaikaiset rahoitusvelat								
Korolliset velat					91,2	91,2		25
Sähköjohdannaiset	0,9					0,9	1	30
Lyhytaikaiset rahoitusvelat								
Korolliset velat					48,3	48,3		25
Sähköjohdannaiset	0,9					0,9	1	30
Muut johdannaisopimukset	2,7	0,5				3,2	2	30
Ostovelat ja muut velat					92,7	92,7		26
Kirjanpitoarvo arvostusryhmittäin	4,5	0,5			232,2	237,2		

2014 M€	Suojaus- laskennas- sa olevat johdannaiset	Käypään arvoon tulosvaikuttei- sesti kirjattavat rahoitusvarat/-velat	Lainat ja muut saamiset	Myytävissä olevat rahoitusvarat	Jaksotettuun hankintame- noon kirjattavat rahoitusvelat	Tase-erien kirjanpito- arvot	IFRS 7 Käyvän arvon hierarkiataso	Liite
Pitkäaikaiset rahoitusvarat								
Muut osakkeet ja osuudet				0,8		0,8		16
Pitkäaikaiset saamiset			10,3			10,3		17
Lyhytaikaiset rahoitusvarat								
Myyntisaamiset ja muut saamiset			152,4			152,4		19
Muut johdannaisopimukset	0,4	2,5				2,9	1, 2	30
Rahavarat			60,2			60,2		20
Kirjanpitoarvo arvostusryhmittäin	0,4	2,5	222,9	0,8		226,6		
Pitkäaikaiset rahoitusvelat								
Korolliset velat					126,3	126,3		25
Sähköjohdannaiset	0,6					0,6	1	30
Lyhytaikaiset rahoitusvelat								
Korolliset velat					15,9	15,9		25
Sähköjohdannaiset	0,4					0,4	1	30
Muut johdannaisopimukset	3,5	2,3				5,8	1, 2	30
Ostovelat ja muut velat					90,1	90,1		26
Kirjanpitoarvo arvostusryhmittäin	4,5	2,3			232,3	239,1		

Rahoitusvarojen ja -velkojen kirjanpitoarvon katsotaan vastaavan niiden käypää arvoa. Rahoitusvarat ja -velat on jaettu IFRS 7 -standardin mukaisiin käyvän arvon hierarkioihin.

Uponor soveltaa hierarkiaa seuraavasti:

- Sähkötermiinit on arvostettu pörssin markkinahintaan (Taso 1).
- Valuuttatermiinit ja valuuttavaihtosopimukset on arvostettu yleisiltä markkinoilta saaduista hintatiedoista, sekä käyttämällä yleisesti tunnettuja arvostusmalleja (Taso 2).

15. Osuudet osakkuusyhtiöissä

M€	2015	2014
Hankintameno 1.1.	0,1	0,0
Osuus tilikauden tuloksesta	0,3	0,3
Vähennykset	-0,2	-0,2
Muuntoerot	-	0,0
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,2	0,1

Konsernilla on kaksi saksalaista osakkuusyhtiötä: Punitec GmbH ja Punitec Verwaltungs GmbH, joiden tasearvo on 0,2 (0,1) miljoonaa euroa. Vuoden 2015 tuloksesta Punitec GmbH maksoi 0,2 (0,2) miljoonaa euroa osinkoa Uponorille. Konsernilla on myös yhteisyritys Uponor Middle East S.A.L. Sen kirja-arvo on merkityksetön.

16. Muut osakkeet ja osuudet

M€	2015	2014
Muut pitkäaikaiset varat	0,2	0,8
Yhteensä	0,2	0,8

Muut pitkäaikaiset varat sisältävät muita noteeraamattomia osakkeita ja osuuksia, jotka on arvostettu hankintamenoon, koska niiden käypää arvoa ei voida luotettavasti määrittää.

17. Pitkäaikaiset saamiset

M€	2015	2014
Muut lainasaamiset	0,2	0,2
Muut saamiset	20,4	10,1
Yhteensä	20,6	10,3

Muihin pitkäaikaisiin saamisiin sisältyy 10,2 miljoonan euron saamiseksi kirjatut sulkutilin rahavarat, jotka liittyvät tuomioistuinten hyväksymään ryhmäkanteiden sovintoratkaisuun Yhdysvalloissa vuonna 2015 sekä 9,6 (9,6) miljoonan euron verosaaminen liittyen avoinna olevaan verotuksen oikaisuvaatimukseen Suomessa. Lisätietoja Suomen verotuksen oikaisuvaatimukseen on esitetty liitteessä 27 Vuokrasitoumukset, ehdolliset varat ja ehdolliset velat.

18. Vaihto-omaisuus

M€	2015	2014
Aineet ja tarvikkeet	15,9	16,3
Puolivalmiit tavarat	15,3	15,4
Valmiit tuotteet/tavarat	81,2	85,7
Yhteensä	112,4	117,4

Vaihto-omaisuus on arvostettu FIFO-periaatteen mukaan laskettuun hankintamenoon tai sitä alempana todennäköiseen luovutushintaan. Tilikaudella kuluksi kirjattiin romutuksia ja alaskirjauksia 3,2 (3,4) miljoonaa euroa.

19. Myyntisaamiset ja muut saamiset

M€	2015	2014
Myyntisaamiset	154,5	137,3
Kauden verotettavaan tuloon perustuvat verosaamiset	2,9	3,0
Ennakkomaksut ja siirtosaamiset	5,3	8,8
Johdannaissopimukset	1,5	2,9
Lyhytaikaiset korolliset saamiset	0,3	0,3
Muut saamiset	23,6	15,1
Yhteensä	188,1	167,4

Konsernin arvion mukaan muiden kuin johdannaissopimuksiin perustuvien saamisten alkuperäinen kirjanpitoarvo vastaa niiden käypää arvoa.

Konserni on kirjannut tilikauden aikana kuluksi arvonalentumistappioita myyntisaamisista 0,6 (0,7) miljoonaa euroa. Konserni ei ole tietoinen muista sellaisista tekijöistä, jotka saattaisivat aiheuttaa lisää mahdollisia arvonalentumistappioita.

Myyntisaamisten ikäjakauma on esitetty liitetiedossa 29 Rahoitusriskien hallinta.

M€	2015	2014
Siirtosaamiset		
Muut verot	0,0	2,7
Muut siirtosaamiset	5,3	6,1
Yhteensä	5,3	8,8

20. Rahavarat

M€	2015	2014
Käteisvarat ja pankkitalletukset	25,3	28,8
Sidotut rahavarat	1,0	-
Lyhytaikaiset sijoitukset (1–3kk)	22,9	31,4
Yhteensä	49,2	60,2

21. Oma pääoma

Uponor Oyj:n osakepääoma oli 146 446 888 euroa ja osakkeiden lukumäärä 73 206 944 koko vuoden 2015 ajan. Kullakin osakkeella on yhtiökokouksessa yksi ääni. Osakkeella ei ole nimellisarvoa, eikä vähittäis- tai enimmäisosakepääomaa. Kaikki liikkeeseen laskeut osakkeet on maksettu täysimääräisesti.

Vuoden 2015 alussa yhtiön hallussa oli 140 378 omaa osaketta yhteisarvoltaan 1,0 miljoonaa euroa. Kauden aikana 42 818 yhtiön hallussa olevaa omaa osaketta siirrettiin yhtiön johdolle osana vuosien 2012–2014 kannustinohjelman. Vuoden 2015 lopussa yhtiön hallussa oli 97 560 omaa osaketta yhteisarvoltaan 0,7 miljoonaa euroa.

Yhtiön hallussa olevat omat osakkeet on hankittu 17.11.–5.12.2008 välisenä aikana. Takaisinoston peruste oli osakkeiden käyttö vastikkeena yhtiön osakesidonnaisissa kannustinohjelmissa. Omat osakkeet esitetään edellisten tilikausien voittovarojen vähennyksenä. Tilinpäätöksessä omilla osakkeilla ei ole tasearvoa.

Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto (SVOP) sisältää oman pääoman luonteiset sijoitukset, ja suojausrahastoon kirjataan suojauslaskennassa olevien johdannaisten käyvän arvon muutokset.

Muut rahastot sisältävät paikallisten lakien vaatimat rahastot.

22. Laskennalliset verot

M€	2015	2014
Laskennalliset verosaamiset		
Varaston sisäinen kate	0,6	0,6
Varaukset	8,7	6,1
Käyttämättömät verotappiot	3,3	3,4
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	0,3	0,8
Työsuhde-etuudet	2,3	2,9
Myytavissä olevien sijoitusten ja johdannaissopimusten arvostaminen	0,4	0,2
Muut väliaikaiset erot	5,4	5,4
Yhteensä	21,0	19,4

M€	2015	2014
Laskennalliset verovelat		
Poistoero ja verottamattomat varaukset	6,5	7,1
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	0,1	0,1
Myytavissä olevien sijoitusten ja johdannaissopimusten arvostaminen	0,3	0,6
Muut väliaikaiset erot	13,3	11,5
Yhteensä	20,2	19,3

M€	2015	2014
Laskennalliset verosaamiset		
1.1.	19,4	15,9
Kirjattu tulosvaikutteisesti	2,1	2,2
Kirjattu muihin laajan tuloksen eriin	-0,3	0,3
Kirjattu omaan pääomaan	-0,2	0,2
Kurssierot	0,7	0,8
Ostetut / myydyt liiketoiminnot	-0,7	-
31.12.	21,0	19,4

M€	2015	2014
Laskennalliset verovelat		
1.1.	19,3	15,7
Kirjattu tulosvaikutteisesti	0,3	2,3
Kirjattu muihin laajan tuloksen eriin	-0,3	0,0
Kirjattu omaan pääomaan	-0,2	0,3
Kurssierot	1,1	1,0
Ostetut / myydyt liiketoiminnot	0,0	-
31.12.	20,2	19,3

Konserni on kirjannut laskennallisen verosaamisen niistä vahvistetuista tappioista, jotka voidaan todennäköisesti hyödyntää tulevina vuosina saman valtion alueella syntyvää verotettavaa tuloa vastaan. Konsernilla oli 31.12.2015 verotuksellisia nettotappioita 16,2 (15,4) miljoonaa euroa, joista yhtiö on kirjannut laskennallista verosaamista. Vuonna 2015 taseeseen on jätetty kirjaamatta 32,6 (32,8) miljoonan euron arvosta verotuksessa vahvistettuja tappioita, joiden käyttöön liittyy epävarmuutta ja joista ei siksi ole kirjattu laskennallista verosaamista. Vuoden 2016 aikana vanhenee 2,4 miljoonan euron tappiot.

Konserni laskee Suomen ulkopuolisten yritysten jakamattomista voittovaroista laskennallisen verovelan ainoastaan siltä osin, kun niitä ei ole tarkoitus pysyvästi sijoittaa uudelleen kyseiseen liiketoimintaan ja niiden kotiuttamisesta seuraisi verokuluja.

23. Työsuhde-etuuksiin liittyvät velvoitteet

Konsernilla on useita eläkejärjestelyjä työntekijöiden eläketurvan kattamiseksi. Eläketurva perustuu kunkin maan paikalliseen lainsäädäntöön ja vakiintuneeseen käytäntöön. Konsernilla on sekä maksu- että etuusperusteisia eläkejärjestelyjä, jotka perustuvat vakuutusyhtiöiden suoriin veloituksiin tai vakuutusmatemaattisiin laskelmiin. Vakuutusmatemaattiset laskelmat on tehty konsernin ulkopuolisten auktorisoitujen vakuutusmatemaatikkojen toimesta. Vakuutusmatemaattisten eläkevastuulaskelmien diskonttokorkokanta määräytyy yritysten liikkeelle laskemien korkealaatuisten joukkovelkakirjalainojen markkinakorkojen tai valtion pitkäaikaisen velkasitoumusten korkojen perusteella. Käytetty diskonttokorko on maakohtainen. Eläke-edut määräytyvät yleensä perustuen työvuosien määrään sekä loppupalkkaan. Suurin osa konsernin etuusperusteisista järjestelyistä on Saksassa, Ruotsissa ja Kanadassa. Niiden osuus on noin 97 (96) % etuusperusteisten järjestelyjen konsernitaseeseen kirjatusta velvoitteesta. Etuusperusteiset järjestelyt Saksassa ja Ruotsissa ovat rahastoimattomia ja ne liittyvät eläkkeisiin. Järjestelyt on suljettu uusilta jäseniltä. Eläkkeet kertyvät nykyisin maksupohjaisten järjestelyjen kautta. Kanadassa järjestelyt koskevat sekä eläkkeitä että työsuhteen jälkeistä sairaus- ja henkivakuutusta. Eläkejärjestely on rahastoitu.

M€	2015	2014
Työsuhteen päättymisen jälkeisiin etuuksiin liittyvät velvoitteet:		
- Etuusperusteiset eläkejärjestelyt	25,2	28,0
Muut pitkäaikaiset työsuhde-etuudet	1,6	1,9
Yhteensä	26,8	29,9

Eläkeveloitteet ja muut etuspohjaiset veloitteet

M€	2015	2014
Työsuhde-etuksiin liittyvien saatavien ja veloitteiden täsmäytys		
Etuuspohjaisista järjestelyistä johtuva velvoite	33,9	37,6
Varojen käypä arvo	-8,7	-9,6
Nettovelka taseessa	25,2	28,0
Tuloslaskelman kulut		
Tilikauden työsuorituksen liittyvät menot	0,6	0,5
Korkomenot	0,7	0,9
Yhteensä	1,3	1,4
Tuloslaskelmaan kirjatut kulut toiminnoittain		
Hankinta ja valmistus	0,3	0,3
Varastointimenot	0,2	0,3
Myynti ja markkinointi	0,4	0,6
Hallinto	0,4	0,2
Muut	0,0	0,0
Yhteensä	1,3	1,4
Veloitteen nykyarvon muutos		
Velvoite 1.1.	37,6	31,5
Liiketoiminnan myynnit	-0,4	-
Työsuorituksesta johtuvat menot	0,6	0,5
Korkomenot	1,0	1,3
Uudelleen arvostukset	-2,0	5,5
Järjestelyyn osallistuvien suorittamat maksut	0,1	0,1
Kurssierot	-1,0	0,1
Maksetut etuudet	-2,0	-1,4
Velvoite 31.12.	33,9	37,6

Järjestelyyn kuuluvien varojen käypien arvojen muutos

Varojen käypä arvo 1.1.	9,6	8,5
Korkotuotot	0,3	0,5
Uudelleen arvostukset	-0,3	0,2
Työnantajan suorittamat maksut järjestelyyn	1,7	1,4
Järjestelyyn osallistuvien suorittamat maksut	0,1	0,1
Kurssierot	-0,7	0,3
Maksetut etuudet	-2,0	-1,4
Varojen käypä arvo 31.12.	8,7	9,6

Järjestelyyn kuuluvien varojen jakautuminen omaisuusryhmittäin, käypä arvo ja % järjestelyyn kuuluvista varoista

M€	2015		2014	
	Käypä arvo	%	Käypä arvo	%
Omanpääoman ehtoinen instrumentti	5,1	58,6	5,5	57,9
Velkainstrumentti	3,4	39,1	3,7	37,9
Varat vakuutusyhtiöissä	0,2	2,4	0,4	4,2
Yhteensä	8,7	100,0	9,6	100,0

Järjestelyyn kuuluvien nettovelkojen (varojen) jakautuminen maittain

	Saksa		Ruotsi		Kanada		Muut maat	
	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014
Etuuspohjaisista järjestelyistä johtuva velvoite	11,4	11,9	7,4	8,5	14,5	15,7	1,0	1,4
Varojen käypä arvo	-	-	-	-	8,5	9,2	0,2	0,4
Nettovelka (varat)	11,4	11,9	7,4	8,5	6,0	6,6	0,8	1,0

Käytetyt vakuutusmatemaattiset oletukset

	Saksa		Ruotsi		Kanada		Muut maat	
	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014
Diskonttokorkeus, %	2,2	2,0	3,0	2,5	4,0–4,25	4,0	2,2–2,5	1,5–2,5
Palkankorotus-oletus, %	3,0	3,0	n/a	n/a	3,0	3,0	n/a–2,25	n/a–3,0
Eläkkeiden korotusoletus, %	1,5	1,5	1,5	1,5	n/a	n/a	0,1–2,0	n/a–2,0

Herkkyysanalyysi diskonttokorolle	Vaikutus velan määrään
Nousu 0,5 %	Keskimäärin 7 % lasku
Lasku 0,5 %	Keskimäärin 8 % nousu

Konserni ennakoii maksavansa etuspohjaisiin järjestelyihin 1,6 (1,7) miljoonaa euroa vuonna 2016.

Seuraavassa taulukossa on esitetty eläkeveloitteiden oletettu maturiteettianalyysi:

Eläkeveloitteen maturiteetti	2016	2017	2018	2019	2020	2021–
Oletetut eläkemaksut	1,3	0,8	0,8	1,0	1,1	5,9

24. Varaukset

M€	Takuuvaraukset	Ympäristökuluvaraukset	Uudelleenjärjestelyvaraukset	Muut varaukset	Yhteensä
Varaukset 1.1.2015	6,5	3,2	2,0	4,5	16,2
Muuntoero	0,3	-	0,0	0,3	0,6
Varausten lisäykset	4,1	-	1,8	11,3	17,2
Käytetyt varaukset	-3,6	0,0	-1,6	-3,7	-8,9
Käyttämättömien varausten peruutukset	0,0	-	0,0	-0,1	-0,1
Varaukset 31.12.2015	7,3	3,2	2,2	12,3	25,0
Lyhytaikaiset varaukset	6,5	0,3	2,2	5,4	14,4
Pitkäaikaiset varaukset	0,8	2,9	-	6,9	10,6
Yhteensä	7,3	3,2	2,2	12,3	25,0

Takuuvaraukset olivat tilikauden lopulla 7,3 (6,5) miljoonaa euroa. Takuuvaraukset perustuvat aikaisempien vuosien kokemukseen viallisista tuotteista tarkoituksena varautua takuukorjauksiin tulevaisuudessa syntyviin kuluihin. Takuuajat poikkeavat eri maissa lainsäädännöstä ja kauppatavoista riippuen. Muut varaukset sisältävät laajennetun takuuvarauksen Uponorin keltaisesta messingistä valmistettujen ja Yhdysvalloissa myytyjen liitinten mahdollisen rikkoutumisen varalta. Laajennettu takuu liittyy tuomioistuinten hyväksymiin sovintoehtoihin ryhmäkanteiden sovintoratkaisussa 17.12.2015.

Uudelleenjärjestelyvarausten lisäykset liittyvät pääasiallisesti Talotekniikka – Eurooppa -segmentin toiminnan sopeuttamisohjelmaan. Käytetyt uudelleenjärjestelyvaraukset liittyivät Saksassa sijaitsevan jakelukeskuksen siirtämiseen uuteen toimitilaan ja Uponor Infran uudelleenjärjestelyihin Suomessa.

Ympäristövaraus oli tilikauden lopulla 3,2 (3,2) miljoonaa euroa ja se liittyy pääosin vuonna 2004 myytyyn Suomen kiinteistöliiketoimintaan.

25. Korolliset velat

M€	2015	2014
Pitkäaikaiset korolliset velat		
Joukkovelkakirjalaina	80,0	99,9
Lainat rahoituslaitoksilta	5,0	19,9
Rahoitusleasingvelat	5,9	6,5
Muut pitkäaikaiset korolliset velat	0,3	-
Yhteensä	91,2	126,3

Lyhytaikaiset korolliset velat

Lainat rahoituslaitoksilta	27,7	15,3
Joukkovelkakirjalainan lyhytaikainen osuus	19,9	-
Rahoitusleasingvelat	0,7	0,6
Yhteensä	48,3	15,9

M€	2017	2018	2019	2020	2021–
Pitkäaikaisten korollisten velkojen erääntymisajat					
Joukkovelkakirjalaina	-	80,0	-	-	-
Lainat rahoituslaitoksilta	5,0	-	-	-	-
Rahoitusleasing sopimukset	0,7	0,8	0,8	0,9	2,7
Muut pitkäaikaiset korolliset velat	0,1	0,1	0,1	0,0	-
Yhteensä	5,8	80,9	0,9	0,9	2,7

	2015	2014
Korollisten velkojen korkokannan vaihteluvälit, % p.a.		
Lainat rahoituslaitoksilta	1,5	1,579–5,300
Joukkovelkakirjalaina ^{*)}	1,709–2,009	1,926–2,226
Muut pitkäaikaiset korolliset velat	1,0–1,06	-

^{*)} Konserni on suojannut koronvaihtosopimuksilla puolet joukkovelkakirjalainan koroista kesäkuulle 2018 saakka.

Vuonna 2013 konserni nosti 35 miljoonan pitkäaikaisen viisivuotisen bilateraallilainan, joka liittyy Uponorin ja KWH Yhtymän yhdessä perustamaan yhteisyritykseen, Uponor Infra Oy:hyn. Vuoden 2015 lopussa jäljellä oleva bilateraallilaina on 11 miljoonaa euroa. Konsernilla on kaksi suuruudeltaan yhteensä 100 miljoonan euron määräistä joukkovelkakirjalainaa; viiden vuoden vaihtuvakorkoisen lainan määrä on 20 miljoonaa euroa ja seitsemän vuoden vaihtuvakorkoisen lainan määrä on 80 miljoonaa euroa. Konserni laski nämä liikkeelle 2011. Lainat maksetaan kokonaisuudessaan takaisin eräpäivinä 2016 ja 2018. Lainojen pääomasta 50 miljoonaa euroa on suojattu kiinteäkorkoisella koronvaihtosopimuksella. Joukkovelkakirjalainaan on netottu liikkeeseenlaskukulut.

Tilinpäätöspäivänä konsernilla ei ollut liikkeeseen laskettuja yritystodistuksia.

M€	2015	2014
Rahoitusleasingvelat		
Vähimmäisleasingmaksut		
Alle 1 vuosi	1,0	1,0
1–5 vuotta	4,2	4,1
Yli 5 vuotta	2,8	3,8
Yhteensä	8,0	8,9
Tulevat rahoituskulut	1,4	1,8
Rahoitusleasingvastuut – vähimmäisleasingmaksujen nykyarvo	6,6	7,1
Vähimmäisleasingmaksujen nykyarvo		
Alle 1 vuosi	0,7	0,6
1–5 vuotta	3,2	2,9
Yli 5 vuotta	2,7	3,6
Yhteensä	6,6	7,1

Konsernin rahoitusleasing sopimukset kohdistuvat pääasiassa toimisto-, tehdas- ja varastorakennuksiin. Konsernin rahoitusleasing sopimusten aktivoidut kustannukset 31.12.2015 olivat 4,2 (4,5) miljoonaa euroa, jotka sisältyvät taseen aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin. Näiden aktivointien poistot olivat vuonna 2015 yhteensä 0,4 (0,4) miljoonaa euroa. Yhteenlasketut leasingmaksut vuonna 2015 olivat 0,9 (1,8) miljoonaa euroa, johon sisältyi korkokustannusta 0,5 (0,6) miljoonaa euroa.

Merkittävin leasingvastuu on muodostunut rahoitusleasing sopimuksesta, joka solmittiin vuonna 1999, liittyen toimisto- ja tehdasrakennuksiin Saksassa. Tilikaudella 2015 ei tehty uusia merkittäviä rahoitusleasing sopimuksia.

26. Osto- ja muut velat

M€	2015	2014
Ostovelat	63,8	67,6
Kauden verotettavaan tuloon perustuvat verovelat	3,3	5,0
Siirtovelat	82,8	72,5
Saadut ennakot	0,2	1,5
Johdannaissopimukset	4,2	6,2
Muut lyhytaikaiset velat	28,9	22,5
Yhteensä	183,2	175,3
Siirtovelat		
Henkilökulut	40,7	32,8
Bonukset	18,4	17,6
Verot	0,9	1,0
Korot	0,3	0,3
Muut	22,5	20,8
Yhteensä	82,8	72,5

27. Vastuositoumukset, ehdolliset varat ja velat

M€	2015	2014
Investointisitoumukset	5,7	1,9
Muut sitoumukset	1,5	1,1
- Omien velkojen puolesta annetut vakuudet		
Annetut pantit	0,1	0,5
Kiinnitykset	-	14,3
Takaukset	4,8	5,1
- Tytäryhtiöiden puolesta annetut vakuudet		
Annetut pantit	-	0,0
Takaukset	19,6	18,8

Lisäksi emoyhtiö on antanut tytäryhtiöidensä puolesta letter of comfort -tyyppisiä sitoumuksia, jotka eivät sisälly edellämainittuihin lukuihin.

Annetut pantit	0,1	0,5
Kiinnitykset	-	14,3
Takaukset	24,4	24,0
Yhteensä	24,5	38,8

Vastuositoumukset on esitetty parhaan arvion mukaan vastuun määrästä.

Uponor Oyj:n espanjalaisessa tytäryhtiössä Uponor Hispania, SA:ssa suoritettiin verotarkastus joulukuun 2011 ja toukokuun 2012 välisenä aikana. Se koski tilivuosia 2006 ja 2007. Tarkastuksen johdosta verottaja vaatii Uponor Hispanialta 3,9 miljoonaa euroa veroja, viivekorkoja ja veronlisäyksiä. Vaatimus liittyy joidenkin kulujen verovähennyskelpoisuuteen. Tällaisia kuluja ovat esimerkiksi konsernin palveluveloituksiin ja mainontaan liittyvät kulut. Uponor Hispania ei hyväksy veroviranomaisten kantaa vaan on hakenut muutosta päätökseen. Asian käsittelyn ajaksi Uponor

Hispania on antanut vuonna 2012 Espanjan verottajalle 2,7 miljoonan euron arvoisen pankkitakauksen, joka kattaa vaaditut verot ja viivekorot. Pankkitakaus sisältyy emoyhtiön konserniyhtiöiden puolesta antamiin takauksiin.

Uponor Oyj ja sen tytäryhtiö Uponor Business Solutions Oy maksoivat vuoden 2012 alussa 15,0 miljoonaa euroa veroja, veronkorotuksia ja viivemaksuja perustuen verovuosien 2005–2009 jälkiverotus- ja verotuksen oikaisupäätöksiin. Jälkiverotus- ja verotuksen oikaisupäätökset perustuvat verotarkastukseen, joka koski vuosia 2004–2007. Kiista koskee lähinnä yhtiön sisäisten palveluveloitusten markkinaehtoista siirtohinnoittelua. Uponor haki muutosta päätöksiin verotuksen oikaisulautakunnalta. Verotuksen oikaisulautakunta hylkäsi Uponor Business Solutions Oy:n oikaisuvaatimuksen huhtikuussa 2013 ja pääosiltaan Uponor Oyj:n oikaisuvaatimuksen kesäkuussa 2013. Heinäkuussa 2013 Uponor haki hallinto-oikeudelta muutosta oikaisulautakunnan päätöksiin. Uponor ryhtyi myös toimenpiteisiin mahdollisen kaksinkertaisen verotuksen poistamiseksi. Marraskuussa 2015 hallinto-oikeus antoi hylkäävän päätöksen valituksiin. Hallinto-oikeuden hylkäävä päätös ei johda uusiin maksuihin tai maksun palautuksiin, eikä näin ollen vaikuta Uponor-konsernin rahavirtaan. Uponor on tyytymätön hallinto-oikeuden hylkäävään päätökseen ja on hakenut valituslupaa korkeimmasta hallinto-oikeudesta. Veronkorotus (1,9 miljoonaa euroa) ja viivekorot (3,3 miljoonaa euroa) on kirjattu kuluksi vuonna 2011, verotettavan tulon lisäyksestä aiheutunut tulovero (9,8 miljoonaa euroa) on kirjattu saamiseksi veroviranomaiselta vuonna 2012. Verottaja palautti Uponor Oyj:lle 0,3 miljoonaa euroa kesäkuussa 2013; saaminen veroviranomaiselta laski 9,6 miljoonaan euroon. Saaminen verottajalta on siirretty taseen pitkäaikaisiin saamisiin, sillä tapauksen käsittely voi viedä vuosia. Mikäli yhtiö vastoin odotuksia häviäisi verotuspäätöksen valituksen, jäisivät yhtiölle maksuunpannut viivekorot ja veronkorotukset yhtiön tappioksi. Mikäli verotuspäätöksen valitus hyväksyttäisiin, maksetut veronkorotukset ja viivekorot palautettaisiin yhtiölle.

Uponor on mukana useissa oikeusprosesseissa eri maissa. Konsernin tämän hetkisen näkemyksen mukaan näillä oikeusprosesseilla ei tule olemaan olennaista vaikutusta konsernin tulokseen tai taloudelliseen asemaan.

28. Muut vuokrasopimukset

M€	2015	2014
Vastaiset vähimmäisvuokrat		
Alle 1 vuosi	11,1	10,6
1–5 vuotta	24,7	23,6
Yli 5 vuotta	10,1	10,4
Yhteensä	45,9	44,6

Konserni on vuokrannut käyttöönsä toimisto- ja varastorakennuksia erityyppisin vuokrasopimuksin. Lisäksi muut käyttöomaisuuden vuokrasopimukset, jotka eivät ole rahoitusleasingsopimuksia, luokitellaan muiksi vuokrasopimuksiksi. Niiden vuokrat merkitään kuluiksi vuokra-ajan kuluessa.

29. Rahoitusriskien hallinta

Rahoitusriskien hallinnan tavoitteena on varmistaa riittävä maksuvalmius kustannustehokkaasti sekä minimoida rahoitusmarkkinoiden epävarmuustekijöistä aiheutuvat haitalliset vaikutukset konsernin tuloskehitykseen. Rahoitusriskien hallinnan yleiset toimintaperiaatteet on määritelty konsernin hallituksen hyväksymässä rahoituspolitiikassa.

Käytännön tasolla konsernin Rahoituskomitea ohjaa ja valvoo rahoitusriskien käytännön hallintaa. Sen puheenjohtajana toimii konsernin toimitusjohtaja, ja muina jäseninä konsernin talousjohtaja sekä rahoitus- ja riskienhallintojohtaja. Riskien hallinnassa käytetään vain rahoitusinstrumentteja, joiden markkina-arvoa ja riskiprofiilia voidaan seurata luotettavasti ja keskeytyksettä. Suojaustransaktiot toteutetaan konsernin johdon hyväksymien kirjallisten riskienhallintaperiaatteiden mukaisesti muun muassa valuutta-, korko-, likviditeetti- ja vastapuoliriskien osalta.

Rahoitusriskien hallinta on keskitetty konsernin sisäisenä pankkina toimivaan emoyhtiön rahoitustoimintoon, jonka tehtävänä on tunnistaa, arvioida ja suojata konsernin rahoitusriskit. Rahoitustoiminto huolehtii myös konsernin varain- ja riskienhallintaan liittyvien transaktioiden suorittamisesta ulkoisilla markkinoilla sekä palvelee liiketoimintayksiköitä rahoituksen eri osa-alueilla.

Valuuttakurssiriski

Toiminnan kansainvälisyys altistaa konsernin eri valuuttojen välisille valuuttariskeille, joita syntyy muun muassa valuuttamääristen myyntisaatavien ja ostovelkojen, konsernin sisäisen kaupankäynnin sekä valuuttamääristen lainojen, talletusten ja pankkitilisaldojen seurauksena. Konsernin suojauspolitiikan mukaisesti tytäryhtiöt suojaavat kaikki merkittävät transaktioriskinsä konsernin sisäisillä valuuttatermiinisopimuksilla. Rahoitustoiminto vastaa nettovaluuttapositioden arvioinnista ja positioiden suojaamisesta ulkoisilla valuuttamarkkinoilla. Suojausinstrumentteina käytetään pääasiallisesti valuuttatermiineitä ja -optioita. Yksittäiset valuuttajohdannais-sopimukset ovat kestoltaan korkeintaan vuoden pituisia.

Tuotantoyksiköt laskuttavat myyntiyksiköitä pääsääntöisesti niiden paikallisessa valuutassa. Tämä mahdollistaa valuuttakurssiriskien keskittymisen tuotantoyksiköihin, joilla on paremmat resurssit valuuttariskien hallinnoimiseen yhdessä konsernin rahoitustoiminnon kanssa. Näin ollen valuuttariskiä syntyy sisäisessä kaupankäynnissä lähinnä Saksan, Ruotsin, Yhdysvaltojen ja Suomen tuotantoyksiköiden sellaisessa myynnistä, joka tapahtuu muussa kuin kotivaluutassa.

Konsernin tytäryhtiöt arvioivat kuukausittain valuuttamääräisiä kassavirtojaan seuraavien 12 kuukauden jaksoissa ja suojaavat konsernin suojauspolitiikan mukaisen osan valuuttamääräisistä nettokassavirroistaan. Euron lisäksi keskeiset laskutusvaluutat olivat Yhdysvaltain dollari (USD), Ruotsin kruunu (SEK), Kanadan dollari (CAD) ja Tanskan kruunu (DKK). Nämä valuutat muodostivat noin 51,9 prosenttia konsernin ulkoisista myyntisaamisista 31.12.2015. Konsernin oma tuotanto ja siitä syntyvät kustannukset Yhdysvalloissa ja Ruotsissa tasapainottavat merkittävästi valuuttamääräistä transaktioriskiä ko. yksiköiden paikallisen myynnin osalta.

Konsernin valuuttariskipositio 31.12.2015

Valuutta, M€	EUR USD	EUR SEK	USD CAD	EUR CAD	EUR DKK	Yhteensä
Positio ennen suojauksia	30,6	9,7	0,5	7,8	5,1	53,7
Valuuttasuojaukset	-45,6	-45,4	12,9	-16,0	3,7	-90,4
Nettopositio	-15,0	-35,7	13,4	-8,2	8,8	-36,7

Herkkyysanalyysi (+/-10 %)

Valuutta, M€	EUR USD	EUR SEK	USD CAD	EUR CAD	EUR DKK	Yhteensä
Tuloslaskelma	0,1	1,2	1,3	0,8	0,9	4,3
Oma pääoma (muuntoerot)	1,4	2,4				3,8

Konsernin valuuttariskipositio 31.12.2014

Valuutta, M€	EUR SEK	EUR USD	NOK SEK	USD CAD	DKK SEK	Yhteensä
Positio ennen suojauksia	-14,5	4,4	-0,3	5,6	5,4	0,6
Valuuttasuojaukset	0,1	-26,6	11,5	-12,0	5,4	-21,6
Nettopositio	-14,4	-22,2	11,2	-6,4	10,8	-21,0

Herkkyysanalyysi (+/-10 %)

Valuutta, M€	EUR SEK	EUR USD	NOK SEK	USD CAD	DKK SEK	Yhteensä
Tuloslaskelma	0,2	0,8	1,1	0,7	1,1	3,9
Oma pääoma (muuntoerot)	1,2	3,0				4,2

Esitetty valuuttapositio sisältää ainoastaan rahoitusinstrumentit IFRS 7 -määritelmien mukaisesti. Positio on vieraan valuutan määräisten rahoitusvarojen ja -velkojen summa tilinpäätöspäivänä. Positio ei sisällä nettoinvestoinneiksi luokiteltuja sisäisiä lainoja eikä ennustettuja myyntejä ja ostoja, joita ei ole vielä kirjattu taseeseen saamisiksi tai veloiksi. Taulukossa esitetty valuuttariskin herkkyyssanalyysi arvioi 10 prosentin valuuttakurssimuutoksen euromääräisen vaikutuksen valuuttapareittain tuloslaskelmaan ja taseeseen.

Konserni altistuu valuuttakurssivaihteluista aiheutuvalle translaatoriskille, kun euroalueen ulkopuolisten tytäryhtiöiden valuuttamääräiset varat ja velat muunnetaan konsernin raportointivaluutan määräiseksi. Merkittävimmät valuuttamääräiset tase-erät kohdistuvat Yhdysvaltain dollariin (USD) ja Ruotsin kruunuun (SEK). Translaatoriski vaikuttaa taseen muutosten kautta kirjanpidolliseen tulokseen ja tunnuslukuihin, mutta ei kassavirtoihin. Mikäli euro vahvistuisi 10 prosenttia Yhdysvaltain dollaria ja Ruotsin kruunua vastaan, olisi ilman veroja laskettu oman pääoman muuntoero vaikutus 3,8 miljoonaa euroa. Konsernin suojauspolitiikan mukaisesti euroalueen ulkopuolisia tase-eriä ei suojata.

Poikkeuksen muodostavat valuuttamääräisten sisäisten lainojen pääomat, jotka suojataan kokonaisuudessaan. Lisäksi konsernin rahoituskomitean erikseen määrittelemät lainat ovat suojauskannan piirissä. Näiden lainojen ja lainojen valuuttasuojien käyvän arvon muutoksia ei kirjata tulokseen, vaan ne vaikuttavat omaan pääomaan siltä osin kuin suojaus on tehokas.

Korkoriski

Konserni altistuu korkoriskille markkinakorkojen muutosten vaikuttaessa rahoituskustannuksiin ja aiheuttaessa muutoksia tase-erien arvoihin. Rahoitustoiminto vastaa korkoriskin hallinnasta rahoituspolitiikan määrittämissä puitteissa tavoitteenaan korkoposition tasapainottaminen ja korkokulujen optimoiminen.

Korkoriskien hallitsemiseksi lainanotto hajautetaan kiinteä- ja vaihtuvakorkoisiin luottoihin. Tällä hetkellä kaikki ulkoiset lainat ovat vaihtuvakorkoisia. Korkoposition korkosidonnaisuusajankäytöllään lainojen korkojaksojen valinnoilla. Myös johdannaisinstrumentteja kuten koronvaihtosopimuksia, korkotermiinejä ja korko-optioita voidaan käyttää. Rahoitustoiminnon tehtäviin kuuluu myös huolehtia muun muassa ulkoisten rahoituserien sekä niillä rahoitettujen tase-erien ajallisesta vastaavuudesta. Konsernin lyhyet rahamarkkinasijoitukset altistavat sen rahavirran korkoriskille, mutta ko. sijoitusten vaikutus ei ole kokonaisuuden kannalta merkittävä.

Rahoitusinstrumenteista aiheutuva IFRS 7 -standardin tarkoittama herkkyys markkinakorkojen muutoksesta on seuraava: markkinakorkojen yhden prosenttiyksikön nousun tai laskun vaikutus ennen veroja tuloslaskelmaan on +/- 0,5 (-/+ 0,6) miljoonaa euroa ja omaan pääomaan +/- 1,3 (+/- 1,8) miljoonaa euroa. Tuloslaskelmaan vaikuttava korkopositio sisältää vaihtuvakorkoiset rahoitusvelat ja -saamiset, sekä koronvaihtosopimukset, joihin ei sovelleta suojauskantaa. Vaikutus omaan pääomaan syntyy suojauskannan piirissä olevan koronvaihtosopimuksen käyvän arvon muutoksen vaikutuksesta.

Likviditeetti- ja jälleerahoitusriski

Likviditeetti- ja jälleerahoitusriski syntyy, kun yritys ei pysty rahoittamaan toimintaansa luottokelpoisuuttaan vastaavilla ehdoilla tai lainkaan. Rahoituksen saatavuus ja joustavuus pyritään takaamaan lainojen tasapainoisen maturiteettijakauman ja riittävien luottolimiittireservien avulla sekä käyttämällä rahoituksen hankinnassa erilaisia rahoitusmuotoja useista eri lähteistä. Konsernin maksuvalmiutta hallitaan tehokkaiden kassanhallintaratkaisuiden avulla sekä sijoittamalla kassavaroja ainoastaan matalan riskin kohteisiin, jotka ovat nopeasti ja selkeään markkinahintaan muunnettavissa käteisvaroiksi.

Rahoitustoiminto koordinoi konsernin vieraan pääoman hankinnan emoyhtiön kautta. Poikkeustapauksissa eli lähinnä käytännöllisyys- ja lainsäädännöllisistä syistä rahoitustoiminto voi toteuttaa yksittäisten tytäryhtiöiden nimissä paikallisia käyttöpääomalimiittejä tai muita luottojärjestelyjä, joiden takaajana toimii konsernin emoyhtiö.

Merkittävimmät voimassa olevat rahoitusjärjestelyt 31.12.2015 olivat:

- Joukkovelkakirjalaina 80 miljoonaa euroa, eräännyty vuonna 2018

- Joukkovelkakirjalaina 20 miljoonaa euroa, eräännyty vuonna 2016
- Useita komittoituja, pankkia sitovia luottolimiittejä, joiden määrä on yhteensä 200 miljoonaa euroa, joista 100 miljoonaa euroa eräännyty vuonna 2019 ja 100 miljoonaa euroa 2020.

Kahdenvälisiä komittoituja luottolimiittejä ei käytetty raportointikaudella. 50 miljoonaa euroa luottolimiiteistä uusittiin vuoden 2015 kolmannella neljänneksellä.

Näiden lisäksi konsernilla on yhteensä 150 miljoonan euron suuruinen kotimainen yritystodistusohjelma. Raportointikauden päättyessä Uponorin yritystodistuksia ei ollut liikkeeseen laskettuina.

Raportointikauden päättyessä konsernilla oli 49,2 (60,2) miljoonaa euroa rahavaroja.

Rahoitusvelkojen lyhennysten ja rahoituskulujen rahavirrat sopimuksiin perustuen 31.12.2015

M€	2016	2017	2018	2019	2020–
Joukkovelkakirjalaina	21,8	1,7	80,9		
Lainat rahoituslaitoksilta	6,1	5,1			
Rahoitusleasingvelat	1,0	1,1	1,1	1,0	3,8
Muut pitkäaikaiset korolliset velat		0,1	0,1	0,1	0,0
Käytössä olevat pankkitilien luottolimiitit	21,7				
Ostovelat	63,8				

Johdannaisopimukset

Valuuttajohdannaiset					
- suoritettavat rahavirrat	196,1				
- saatavat rahavirrat	196,8				
Korkojohdannaiset	1,0	1,0	0,4		
Sähköjohdannaiset	1,0	0,6	0,2	0,1	

Rahoitusvelkojen lyhennysten ja rahoituskulujen rahavirrat sopimuksiin perustuen 31.12.2014

M€	2015	2016	2017	2018	2019–
Joukkovelkakirjalaina	2,2	22,0	2,0	81,0	
Yritystodistukset	13,4	6,3	6,2	8,1	
Rahoitusleasingvelat	1,0	1,0	1,0	1,1	4,8
Käytössä olevat pankkitilien luottolimiitit	2,7				
Ostovelat	67,6				

Johdannaisopimukset

Valuuttajohdannaiset					
- suoritettavat rahavirrat	227,1				
- saatavat rahavirrat	227,3				
Korkojohdannaiset	1,0	1,0	0,8	0,4	
Sähköjohdannaiset	0,4	0,3	0,3	0,0	0,0

Vastapuoli- ja luottoriski

Rahoitusinstrumentteihin liittyvä vastapuoliriski on määritelty riskiksi siitä, että vastapuoli ei kykene tai ei ole halukas täyttämään tehdyn sopimuksen mukaisia velvoitteitaan.

Vastapuoliriskin minimoimiseksi konsernin kassavaroja sijoitetaan ja johdannaissopimuksia tehdään ainoastaan konsernin luottokelpoisuusehdot täyttävien vastapuolien kanssa. Konsernin normaalissa liiketoiminnassa ei tilikauden aikana aiheutunut merkittäviä luottotappioita. Konsernin vastapuoliriskin enimmäismäärä on rahoitusvarojen kirjanpitoarvo 31.12.2015.

Konsernin myyntisaatavien luottoriskikeskittymää pienentää laaja ja maantieteellisesti jakautunut asiakaskunta. Asiakaskoh- taisia luottolimiittejä sekä heidän taloudellista tilaansa seurataan säännöllisesti. Myyntisaatavat luottovakuutetaan soveltuvin osin. Tilikauden aikana tulosvaikutteisesti kirjattujen arvonalentumistap- pioiden määrä oli kaikkiaan 0,6 (0,7) miljoonaa euroa.

M€	2015	2014
Myyntisaamisten ikäjakauma		
Erääntymättömät	128,9	107,0
Erääntyneet 1–30 päivää	16,0	20,9
Erääntyneet 31–60 päivää	2,6	2,7
Erääntyneet 61–90 päivää	1,0	2,4
Erääntyneet yli 90 päivää	6,1	4,3
Yhteensä	154,6	137,3

Hintariski

Konserni altistuu raaka-aineiden, kuten muovin, alumiinin, kupa- rin ja sinkin, sekä sähkön hintariskille liiketoiminnassaan. Raaka- aineiden hintariskiä suojataan pitkällä kiinteähintaisilla toimi- tussopimuksilla aina kun se on taloudellisesti järkevää. Metallien hintariskin osalta myös johdannaissinstrumentteja voidaan käyttää täydentämään kiinteähintaisia sopimuksia. Käytettävät johdan- naisinstrumentit ovat LME-pohjaisia (London Metal Exchange) ja jälkimarkkinakelpoisia. Metallin hintariskin suojausten johdannaiss- instrumentteihin ei sovelleta suojauslaskentaa.

Rahoitustoiminto vastaa suojaustoimenpiteistä sähkön hinta- riskin hallinnoimiseksi Pohjoismaissa konsernin sähkösuojaus- politiikassa määriteltyjen puitteiden mukaisesti. Suojaustavoitteet saavutetaan pääasiallisesti käyttämällä sähköjohdannaissia. Säh- köjohdannaissiin sovelletaankin suojauslaskentaa.

Alla olevassa taulukossa esitetään avoinna olevien sähköjoh- dannaisten herkkyys sähkön hintamuutoksille, jos sähkön markki- nahinta nousisi tai laskisi 10 % muiden tekijöiden pysyessä muut- tumattomina. Luvut on esitetty ennen verojen vaikutusta. Käypään arvoon kirjattavat sähköjohdannaissit vaikuttavat tuloslaskelmaan. Niiden sähköjohdannaisten, jotka täyttävät IAS 39 suojauslasken- nan ehdot, arvomuutokset vaikuttavat omaan pääomaan.

M€	2015	2014
Muutos omassa pääomassa	+/- 0,3	+/- 0,5

30. Johdannaissopimukset ja suojauslaskenta

M€	2015	2014
Nimellisarvot		
Korkojohdannaissit:		
Koronvaihtosopimukset	61,0	170,0
Valuuttajohdannaissit:		
Terminisopimukset		
- ei suojauslaskennassa	192,6	176,5
- suojauslaskennassa	37,4	51,9
Ostetut valuuttaoptiot	-	9,4
Asetetut valuuttaoptiot	-	9,4
Hyödykejohdannaissit:		
Terminisopimukset		
- suojauslaskennassa	5,0	7,1

M€	2015			2014		
	Positiivinen käypä arvo	Negatiivinen käypä arvo	Netto käypä arvo	Positiivinen käypä arvo	Negatiivinen käypä arvo	Netto käypä arvo
Käyvät arvot						
Korkojohdannaissit:						
Koronvaihtosopimukset	0,0	-2,4	-2,4	0,6	-3,7	-3,1
Valuuttajohdannaissit:						
Terminisopimukset						
- ei suojauslaskennassa	1,4	-0,5	1,0	2,0	-1,9	0,1
- suojauslaskennassa	-	-0,3	-0,3	0,3	-0,2	0,1
Ostetut valuuttaoptiot	-	-	-	0,6	-	0,6
Asetetut valuuttaoptiot	-	-	-	-	0,0	0,0
Hyödykejohdannaissit						
- suojauslaskennassa	-	-1,8	-1,8	-	-0,9	-0,9

Rahavirran suojauksiin kohdistettujen sähkö- ja korkojohdannaiss- ten käypien arvojen muutokset kirjataan oman pääoman suojaus- rahastoon siltä osin kuin suojaus on tehokas.

Sähköjohdannaisten käyvän arvon muutoksen tappiona kirjat- tiin 0,3 (voittoa 0,1) miljoonaa euroa suojausrahastoon tilikauden aikana. Tehottoman osuuden vaikutus tilikauden tulokseen oli tap- piota 0,3 (voittoa 0,2) miljoonaa euroa. Suojausrahastosta kirjat- tiin tappiota 0,2 (0,2) miljoonaa euroa tuloslaskelmaan. Se sisältyi hankinnan ja valmistuksen kuluihin.

Korkojohdannaisten käyvän arvon muutoksen voitto 0,3 (tappio 1,0) miljoonaa euroa kirjattiin suojausrahastoon tilikauden aikana. Luvussa on huomioitu verovaikutus. Suojaussuhteesta ei kirjattu tehostomuutta tilikauden aikana.

31. Pääoman hallinta

Konsernin pääoman hallinnan tavoitteena on luoda tehokas pääomarakenne, jonka avulla varmistetaan konsernin normaalit toimintaedellytykset ja kasvumahdollisuudet, ja sitä kautta lisätä osakkeenomistajien pitkän aikavälin tuottoa.

Investointipäätösten lisäksi osingonjako on merkittävin keino vaikuttaa pääomarakenteeseen. Konsernin pitkän aikavälin tavoitteena on maksaa vuosittain perusosinko, joka on vähintään 50 prosenttia osakekohtaisesta vuosituloksesta.

Konsernin pääomarakenteen kehitystä seurataan nettovelkaantumisasteella (gearing). Nettovelkaantumisastetta laskettaessa korollinen nettovelka jaetaan oman pääoman määrällä. Korolliseen nettovelkaan sisältyvät korolliset velat vähennettynä rahavaroilla. Konsernin tavoitteena on pitää tilikauden vuosineljänneksen kautta laskettu nettovelkaantuneisuusaste 30–70 prosentin vaihteluvälillä. Tilikauden 2015 keskimääräinen (ka) gearing oli 40,4 (45,8) %.

M€	2015	2014
Korolliset velat	139,5	142,2
Rahavarat	49,2	60,2
Sidotut rahavarat	1,0	-
Korollinen nettovelka	91,3	82,0
Oma pääoma yhteensä	311,7	297,9
Nettovelkaantumisaste, %	29,3	27,6
Nettovelkaantumisaste keskimäärin, %	40,4	45,8

Konsernin rahoitussopimuksissa on sovittu tyypillisistä kovenanttiehdoista koskien nettovelkaantuneisuusastetta ja käyttökatteen suhdetta nettoraioituskuluihin. Näiden tunnuslukujen toteutuneet tasot ovat täyttäneet lainakovenanttien vaatimukset selkeästi.

32. Johdon kannustinjärjestelmä ja osakeperusteiset maksut

Uponorilla on osakeperusteisia kannustinohjelmia sen ylimmälle johdolle. Olemassa olevat ohjelmat on kuvattu alla.

Vuodet 2015–2017 kattava ohjelma julkaistiin joulukuussa 2014 ja se perustuu kolmen vuoden jaksolle asetettujen ansaintavoitteiden saavuttamiseen. Ohjelman piiriin kuuluu enintään 25 konsernin johtoryhmään ja johtajistoon kuuluvaa henkilöä. Enimmillään ansaittu osakepalkkio vastaa yhteensä enintään 350 000 osakkeen arvoa, joka sisältää rahana maksettavan osuuden.

Ehdot vuosien 2013–2015 ja 2014–2016 kannustinohjelmille ovat seuraavat:

Kukin kannustinohjelmaan osallistuva tekee ennalta määritellyn vähimmäis- ja enimmäismäärän rajoissa olevan sijoituksen yhtiön osakkeisiin. Ohjelman palkkio koostuu seuraavista osista:

- 1) osakesijoitukseen perustuvasta osakekannustimesta kolmen vuoden odotusjaksolla
- 2) yhtiön tuloskehityksestä riippuvasta suoriteperusteisesta osakekannustimesta kolmen vuoden ansaintajaksolla

Sekä osakesijoitukseen perustuvan ohjelman että suoriteperusteisen osakekannustinohjelman perusteella annettaviin osakkeisiin liittyy niiden antamisen jälkeen yhden vuoden pituinen jakso, jonka kuluessa osakkeita ei voi luovuttaa eteenpäin.

Vuosien 2014–2016 ohjelman piiriin kuuluu enintään kymmenen konsernin johtoon kuuluvaa henkilöä. Osakesijoituksen perusteella annettavien palkkioiden enimmäisarvo vastaa 8 500 osaketta ja suoriteperusteisen osakekannustimen perusteella annettavien osakepalkkioiden arvo vastaa 170 000 osaketta.

Vuosien 2013–2015 ohjelman piiriin kuuluu enintään kaksi toista konsernin johtoon kuuluvaa henkilöä. Osakesijoituksen perusteella annettavien palkkioiden enimmäisarvo vastaa 13 000 osaketta ja suoriteperusteisen osakekannustimen perusteella annettavien osakepalkkioiden arvo vastaa 260 000 osaketta.

Johdon kannustinohjelmien vaikutus konsernin liikevoittoon oli -1,0 (0,3) miljoonaa euroa, taseen omaan pääomaan 0,3 (-0,1) miljoonaa euroa ja ohjelmaan osallistuvien verojen maksamista varten kirjattiin velkaosuuksia 0,9 (0,5) miljoonaa euroa.

Lisäksi Uponor Oyj:n hallitus päätti 14.12.2015 jatkaa hallituksen vuonna 2014 päättämää yhtiön johdon suoriteperusteista osakekannustinohjelmia. Ohjelman piiriin kuuluu 25–30 konsernin johtoryhmään ja johtajistoon kuuluvaa henkilöä. Ohjelma kattaa kalenterivuodet 2016–2018. Tällä ohjelmalla ei ollut vaikutusta konsernin tilinpäätökseen vuonna 2015.

33. Osuudet tytäryrityksissä ja määräysvallattomien omistajien osuudet

Tytäryhtiöt on listattu liitetiedossa 34 Lähipiiritiedot.

Uponor Oyj:n tytäryhtiöllä Uponor Infra Oy:llä on merkittävä määräysvallattomien omistajien osuus liittyen sen omistusrakenteeseen. Uponorilla on määräysvalta 55,3 prosentin suoralla omistussuudella ja äänenemmistö, sillä Uponorilla on puheenjohtajuus Uponor Infra Oy:n hallituksessa. KWH Yhtymä Oy omistaa 44,7 prosenttia Uponor Infra Oy:stä. Uponor Infra Oy on alakonsernin emoyhtiö ja sen osalta esitetään alakonsernin luvut. Alakonsernin rakenne käy ilmi tytäryhtiölistasta.

Yritys ja kotipaikka	Määräysvallattomien omistajien omistusosuus		Määräysvallattomien omistajien osuus tilikauden tuloksesta		Määräysvallattomien omistajien osuus pääomasta	
	2015	2014	2015	2014	2015	2014
Uponor Infra Oy, Suomi, Helsinki	44,7 %	44,7 %	-0,6	-0,5	63,7	66,8

Taloudellinen informaatio Uponor Infra Oy -konsernista:

M€	2015	2014
Uponor Infra Oy -konserni		
Liikevaihto	312,0	351,3
Tilikauden tulos	-1,2	-1,4
Tilikauden laaja tulos	0,4	-3,7
Tilikauden tuloksen jakautuminen		
- Emoyhtiön omistajille	-1,2	-1,5
- Määräysvallattomille omistajille	0,0	0,1
Tilikauden laajan tuloksen jakautuminen		
- Emoyhtiön omistajille	0,0	-4,2
- Määräysvallattomille omistajille	0,4	0,5
Pitkäaikaiset varat		
Pitkäaikaiset varat	81,4	93,3
Lyhytaikaiset varat		
Lyhytaikaiset varat	130,6	145,7
Pitkäaikaiset velat		
Pitkäaikaiset velat	16,7	32,8
Lyhytaikaiset velat		
Lyhytaikaiset velat	62,2	70,1
Liiketoiminnan rahavirta		
Liiketoiminnan rahavirta	14,6	-2,3
Investointien rahavirta		
Investointien rahavirta	-1,8	-6,7
Rahoituksen rahavirta		
Rahoituksen rahavirta	-12,9	1,8

Uponor Infra konsernin tilikauden 2014 tulokseen sisältyy vähemmistölle kuuluva osuus, joka liittyy Wiik & Hoeglund Plc:n omistukseen. Tämä ei ole merkittävä Uponor konsernin näkökulmasta. Uponor Infra Oy myi Wiik & Hoeglund Plc -yhtiön helmikuussa 2015.

Uponor Infra Oy ei maksanut osinkoja omistajilleen vuonna 2015 tai vertailukaudella.

34. Lähipiiritiedot

Konsernin lähipiiriin kuuluvat tytär- ja osakkuusyrietykset sekä johon kuuluvat avainhenkilöt: hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa sekä konsernin johtoryhmä.

Lähipiiritapahtumina on esitetty sellaiset liiketoimet lähipiiriin kanssa, jotka eivät eliminoidu konsernitilinpäätöksessä.

Johdon ja hallituksen palkitseminen

T€	2015	2014
Johtoryhmän saamat palkat ja palkkiot		
Palkat ja palkkiot	2 543,6	2 182,0
Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet		
- maksuperusteiset eläkkeet	288,1	223,5
Osakeperusteiset etuudet	675,5	-248,0
Yhteensä	3 507,2	2 157,5

Johtoryhmän palkat ja palkkiot sisältävät palkat, luontaisedut ja lyhyen aikavälin kannustimet.

Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet sisältävät johtoryhmän osalta paikallisten lakisääteisten eläkejärjestelyjen kulut sekä toimitusjohtajalle ja hänen sijaiselleen otetut maksuperusteiset lisäeläkevakuutukset. Konsernilla ei ole näihin liittyen muita sitoumuksia.

Osakeperusteiset etuudet sisältävät johdon pitkän aikavälin kannustinohjelmista kaudelle kirjatut kulut (lisätietoja liitteessä 32).

Yllä esitettyyn sisältyvät myös toimitusjohtajan ja hänen sijaisensa palkat ja palkkiot.

T€	2015	2014
Johdon palkat ja palkkiot:		
toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa		
Luomakoski, Jyri, toimitusjohtaja	842,3	491,7
Bondestam, Sebastian, toimitusjohtajan sijainen	425,9	265,9

Toimitusjohtajan ja hänen sijaisensa eläikä määritetään työeläkelain (TyEL) mukaan, mutta sekä yritys että toimitusjohtaja voi vaatia toimitusjohtajan eläkkeelle jäämistä 63 vuotiaana. Toimitusjohtajan ja hänen sijaisensa eläke karttuu työeläkelain (TyEL) mukaisesti. Lisäksi yhtiö on ottanut maksuperusteisen eläkevakuutuksen toimitusjohtajalle, johon yhtiö maksaa vuosittain 40 000 euroa, ja hänen sijaiselleen, johon yhtiö maksaa vuosittain hallituksen erikseen päättämän summan. Lisäksi vuonna 2015 yhtiö on ottanut toimitusjohtajalle eläkekapitalisaatiosopimuksen, johon yhtiö on maksanut 40 000 euroa.

T€	2015	2014
Hallituksen palkkiot		
Eloranta, Jorma, puheenjohtaja	98,8	81,2
Paasikivi, Annika, varapuheenjohtaja 19.3.2014 alkaen	62,2	58,6
Ihamuotila, Timo, tarkastusvaliokunnan puheenjohtaja	58,0	58,0
Nygren, Eva	50,0	54,8
Rosendal, Jari	53,0	53,0
Lengauer, Markus, 17.3.2015 alkaen	54,2	-
Simon, Rainer S., 17.3.2015 asti	2,4	53,0
Paasikivi, Jari, puheenjohtaja 19.3.2014 asti	-	3,0
Yhteensä	378,6	361,6

Lisäksi yhtiö maksaa hallituksen jäsenille vapaaehtoista vakuutusta, joka oikeuttaa kaikki hallituksen jäsenet Suomen TyEL-eläkejärjestelmään perustuvaan eläkkeeseen eläkkeelle jäämisen yhteydessä.

Muut lähipiiritiedot

Lähipiiriin kuuluvilla henkilöillä ei ollut 31.12.2015 eikä 31.12.2014 rahalainaa yhtiöltä tai sen tytäryhtiöiltä.

Lisäksi yhtiön lähipiiriin kuuluvat henkilöt ovat tehneet vähäisiä transaktioita konserniin kuuluvien yhtiöiden kanssa.

Yhtiön johdon osakkeenomistukset on esitetty tilinpäätöksen Hallinto- ja ohjausjärjestelmän esittelyn yhteydessä.

M€	2015	2014
Liiketoimet osakkuusyhtiöiden kanssa		
Jatkuvat toiminnot		
Ostot	1,9	1,6
Saamiset ja velat kauden lopussa		
Lainasaamiset	0,3	0,3
Ostovelat ja muut velat	0,1	0,1

Tytäryhtiöt

Konserniyhtiöt

Nimi	Valtio ja kotipaikka
Uponor Beteiligungs GmbH	Saksa, Hassfurt
Uponor GmbH	Saksa, Hassfurt
Uponor S.A.R.L.	Ranska, Saint Quentin Fallavier
Uponor Middle East S.A.L. (Off Shore) (50,0 %)	Libanon, Beirut
Uponor S.r.l.	Italia, Badia Polesine
Uponor Holding GmbH	Saksa, Hassfurt
Zent-Frenger GmbH	Saksa, Heppenheim
Uponor Hispania, S.A.U.	Espanja, Móstoles
Uponor A/S	Tanska, Brøndby
Uponor Eesti Oü	Viro, Tallinna
Uponor Suomi Oy	Suomi, Nastola
Uponor Business Solutions Oy	Suomi, Vantaa
Nwater Oy	Suomi, Tampere
Uponor Asia Oy (*)	Suomi, Helsinki
Uponor Technikes Lyseis gia Ktiria AE	Kreikka, Ateena
Uponor Kft. (Uponor Épületgépészeti Korlátolt Felelősségű Társaság)	Unkari, Budapest
Cork Pipe Plant Limited	Irlanti, Bishopstown
SIA Uponor Latvia	Latvia, Riika
UAB Uponor	Liettua, Vilna
Uponor, s.r.o.	Tšekki, Praha
Uponor AS	Norja, Vestby
Uponor Sp. z o.o.	Puola, Plonie
Uponor Portugal - Sistemas para Fluidos, Lda.	Portugali, V.N. Gaia
Uponor AG	Sveitsi, Pfungen
JSC "Uponor Rus"	Venäjä, Moskova
Uponor Innovation AB	Ruotsi, Borås
Uponor AB	Ruotsi, Virsbo
Uponor Vertriebs GmbH	Itävalta, Guntramsdorf
Uponor Limited	Englanti, Lutterworth
Uponor Building Energy Limited	Englanti, Skelmanthorpe
Uponor NA Holding, Inc.	Yhdysvallat, Delaware
Uponor NA Asset Leasing, Inc.	Yhdysvallat, Delaware
Uponor North America, Inc.	Yhdysvallat, Delaware
Tulsa Pipe Plant, Inc. (*)	Yhdysvallat, Delaware
Hot Water Systems North America, Inc.	Yhdysvallat, Delaware
Uponor Ltd	Kanada, Saskatchewan
Radiant Technology, Inc.	Yhdysvallat, Delaware
Uponor, Inc.	Yhdysvallat, Illinois
Uponor Innovations, LLC	Yhdysvallat, Delaware
Uponor Trading (Beijing) Co., Ltd.	Kiina, Beijing
Uponor Hong Kong Ltd	Hong Kong
Uponor Romania S.R.L.	Romania, Bucharest

Nimi	Valtio ja kotipaikka
Uponor Insurance Limited	Guernsey
Uponor Infra Oy (omistusosuus 55,3 % Uponor Oyj, 44,7 % KWH-yhtymä Oy)	Suomi, Helsinki
Jita Oy	Suomi, Virrat
Uponor Infra AB	Ruotsi, Virsbo
Uponor Infra A/S	Tanska, Holbæk
Uponor Infra AS	Norja, Vestby
Uponor Infra Ltd	Kanada, Mississauga
Uponor Infra Holding Corp.	Yhdysvallat, Delaware
Uponor Infra Corp.	Yhdysvallat, California
Uponor Infra Tech GmbH	Saksa, Fulda
Uponor Infra Limited (99 % Uponor Infra A/S, 1 % Uponor Infra Oy)	Englanti, Milton Keynes
Uponor Infra Sp. z o.o.	Puola, Varsova
Uponor Infra Oü	Viro, Tartu
CJSC "Uponor Infra"	Venäjä, Pietari
Koy Tuusulan Pakkasraitti 12	Suomi, Tuusula
KWH Pipe (Malaysia) Sdn. Bhd. (*)	Malesia, Kuala Lumpur
KWH Pipe Holdings (L) Ltd.	Malesia, Labuan
KWH Pipe (India) Ltd. (76 % KWH Pipe Holdings (L) Ltd., 24 % Uponor Infra Oy) (*)	Intia, Mumbai
Uponor Infra Fintherm a.s.	Tšekki, Praha
KWH Pipe Espana SA (*)	Espanja, Madrid
KWH Pipe (Portugal) Tubos Lda. (*)	Portugali, Palmela

Osakkuusyhtiöt

Nimi	Valtio ja kotipaikka
Punitec GmbH & Co. KG	Saksa, Gochsheim
Punitec Verwaltungs GmbH	Saksa, Gochsheim

(*) Lepäävä yhtiö

35. Tilikauden jälkeiset tapahtumat

Uponor Holding GmbH sai 4. tammikuuta 2016 päätökseen 30. marraskuuta 2015 julkistetun hankkeen ostaa kahden saksalaisyhtiön, eli Delta Systemtechnik GmbH:n ja KaMo-ryhmän osakekannat kokonaisuudessaan. Lisätietoja on esitetty liitetiedossa 4 Liiketoimintojen yhdistäminen.

Emoyhtiön tilinpäätös (FAS)

Emoyhtiön tuloslaskelma

M€	Liite	2015	%	2014	%
Liikevaihto	2	26,5	100,0	21,4	100,0
Liiketoiminnan muut tuotot	3	0,0	0,0	0,0	0,0
Henkilöstökulut	4	6,4	24,2	4,8	22,4
Poistot ja arvonalennukset	5	0,2	0,8	0,3	1,4
Liiketoiminnan muut kulut	3	27,5	103,8	23,2	108,4
Liiketappio		-7,6	-28,7	-6,8	-31,8
Rahoitustuotot ja -kulut	6	68,7	259,2	31,1	145,3
Voitto ennen satunnaiseriä		61,1	230,6	24,3	113,6
Satunnaiset tuotot ja kulut	7	7,6	28,7	7,9	36,9
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja		68,7	259,2	32,2	150,5
Poistoeron muutos		0,0	0,0	0,1	0,5
Tuloverot	8	0,0	0,0	0,0	0,0
Tilikauden tulos		68,7	259,2	32,3	150,9

Emoyhtiön tase

M€	Liite	31.12.2015	31.12.2014
Vastaavaa			
Pysyvät vastaavat			
Aineettomat hyödykkeet			
Aineettomat oikeudet		0,3	0,4
Aineettomat hyödykkeet	9	0,3	0,4
Aineelliset hyödykkeet			
Koneet ja kalusto		0,1	0,2
Aineelliset hyödykkeet	9	0,1	0,2
Sijoitukset			
Konserniyhtiöosakkeet		285,0	283,0
Muut osakkeet ja osuudet		0,0	0,0
Lainasaamiset		94,6	89,0
Sijoitukset	10	379,7	372,0
Pysyvät vastaavat yhteensä		380,1	372,6
Vaihtuvat vastaavat			
Pitkäaikaiset saamiset			
Laskennalliset verosaamiset		0,5	0,5
Pitkäaikaiset saamiset	11	0,5	0,5
Lyhytaikaiset saamiset			
Myyntisaamiset		3,8	3,3
Lainasaamiset		99,1	71,2
Siirtosaamiset		0,9	0,5
Muut saamiset		34,3	34,1
Lyhytaikaiset saamiset	12	138,2	109,1
Rahat ja pankkisaamiset			
Rahat ja pankkisaamiset		32,6	46,7
Rahat ja pankkisaamiset		32,6	46,7
Vaihtuvat vastaavat yhteensä		171,2	156,3
Vastaavaa yhteensä		551,3	528,9

M€	Liite	31.12.2015	31.12.2014
Vastattavaa			
Oma pääoma			
Osakepääoma		146,4	146,4
Ylikurssirahasto		50,2	50,2
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto		0,1	0,1
Edellisten tilikausien voitto		67,0	65,0
Tilikauden tulos		68,7	32,3
Oma pääoma yhteensä	13	332,3	294,1
Tilinpäätössiirtojen kertymä			
Poistoero	14	0,2	0,1
Tilinpäätössiirtojen kertymä yhteensä		0,2	0,1
Pakolliset varaukset	15	2,5	2,5
Vieras pääoma			
Pitkäaikaiset velat			
Joukkovelkakirjalainat		80,0	100,0
Pitkäaikaiset velat	16	80,0	100,0
Lyhytaikainen vieras pääoma			
Joukkovelkakirjalainat		20,0	0,0
Ostovelat		3,2	2,5
Siirtovelat		3,1	2,9
Muut lyhytaikaiset velat		110,0	126,8
Lyhytaikainen vieras pääoma	17	136,3	132,2
Vieras pääoma yhteensä		216,3	232,2
Vastattavaa yhteensä		551,3	528,9

Emoyhtiön rahoituslaskelma

M€	1.1.–31.12.2015	1.1.–31.12.2014
Liiketoiminnan rahavirta		
Liikevoitto	-7,6	-6,8
Suunnitelmanmukaiset poistot	0,2	0,3
Muut tuotot ja kulut, joihin ei liity maksua	0,0	-0,1
Rahavirta ennen käyttö pääoman muutosta	-7,4	-6,6
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja		
Lyhytaikaisten saamisten lisäys (-) / vähennys (+)	-9,7	4,8
Lyhytaikaisten velkojen lisäys (+) / vähennys (-)	-33,1	7,5
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	-42,8	12,3
Saadut osingot liiketoiminnasta	82,3	34,4
Saadut konserniavustukset liiketoiminnasta	9,1	5,8
Liiketoiminnan rahavirta	41,2	45,9
Investointien rahavirta		
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-0,1	-0,1
Myönnettyt lainat	-51,5	-1,1
Lainasaamisten takaisinmaksut	8,1	2,0
Muutokset tytäryhtiöosakkeiden investoinneissa	-2,2	-3,9
Saadut korot investoinneista	3,4	4,0
Saadut osingot investoinneista	0,0	0,0
Investointien rahavirta	-42,3	0,9
Rahavirta ennen rahoitusta	-1,1	46,8
Rahoituksen rahavirta		
Lainojen nostot	26,0	21,0
Lainojen takaisinmaksut	-26,0	-21,0
Lyhytaikaisten lainojen muutokset	19,8	0,0
Maksetut korot ja maksut rahoituskuluista	-2,1	-2,4
Maksetut osingot ja muu voitonjako	-30,7	-27,8
Maksetut verot	0,0	-0,3
Rahoituksen rahavirta	-13,0	-30,5
Rahavarojen muutos lisäys (+) / vähennys (-)	-14,1	16,3
Rahavarat 1.1.	46,7	30,4
Rahavarat 31.12.	32,6	46,7
Muutos taseen mukaan	-14,1	16,3

Emoyhtiön tilinpäätöksen liitetiedot

1. Emoyhtiön tilinpäätöksen laadintaperiaatteet

Emoyhtiön tilinpäätös on laadittu noudattaen Suomen kirjanpitolainsäädäntöä. Uponor -konsernin tilinpäätös on laadittu kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti, ja emoyhtiö noudattaa konsernin laatimisperiaatteita aina kun se on ollut mahdollista. Alla on esitetty lähinnä ne laatimisperiaatteet, joissa käytäntö poikkeaa konsernin periaatteista. Muilta osin noudatetaan konsernin laatimisperiaatteita.

Liikevaihto

Emoyhtiön liiketoiminta koostuu konsernitoiminnoista ja liikevaihto palveluveloituksista konserniyhtiöiltä.

Lainan liikkeeseenlaskukulut

Lainan liikkeeseenlaskukulut on jaksotettu lineaarisesti vaihtuviin vastaaviin.

Eläkejärjestelyt

Eläkejärjestelyt Yhtiön eläkevastuut on hoidettu eläkevakuutusyhtiöissä. Eläke-eduista aiheutuneet kustannukset kirjataan kuluihin sillä tilikaudella, jolla vastaava työsuoritus on tapahtunut.

Satunnaiset tuotot ja kulut

Satunnaiset tuotot ja kulut koostuvat saaduista ja annetuista konserniavustuksista, jotka eliminoidaan konsernitasolla.

Rahoitusvarat, rahoitusvelat ja johdannaisopimukset

Johdannaisinstrumentit on arvostettu markkinaehtoisesti käypään arvoon. Arvonmuutokset on kirjattu tulosvaikutteisesti rahoituseriin. Emoyhtiön kirjanpidossa ei sovelleta suojauslaskentaa. Muutoin johdannaisopimusten arvostusmenetelmistä on kerrottu konsernin laatimisperiaateissa.

Vuokrasopimukset

Kaikki leasingmaksut on käsitelty vuokratuloina.

2. Liikevaihto

M€	2015	2014
Palvelutuotot		
- Konserniyhtiöt	26,5	21,4
- Ulkoinen	0,0	0,0
Yhteensä	26,5	21,4

3. Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut

M€	2015	2014
Liiketoiminnan muut tuotot		
Muut	-	0,0
Yhteensä	-	0,0

M€	2015	2014
Liiketoiminnan muut kulut		
Matkakulut	1,3	1,3
Ostetut palvelut	12,2	10,9
Muut	14,0	11,0
Yhteensä	27,5	23,2

M€	2015	2014
Tilintarkastajan palkkiot		
- Tilintarkastuspalkkiot	0,1	0,1
- Veroneuvonta	0,0	0,0
- Muut palvelut	0,0	0,0

4. Henkilöstökulut

M€	2015	2014
Palkat ja palkkiot	5,5	4,2
Eläkekulut	0,6	0,4
Henkilösivukulut	0,3	0,2
Yhteensä	6,4	4,8
Yhtiön palveluksessa oli tilikauden aikana keskimäärin		
Toimihenkilöitä	44	38
Johdon palkat ja palkkiot T€ *)		
Toimitusjohtaja	842,3	491,7
Hallitus	378,6	361,6
Yhteensä	1220,9	853,3

*) erittelyt henkilöittäin on esitetty konsernitilinpäätöksen liitetiedoissa.

Rahalliset yhtiön johdolle

Yhtiön toimitusjohtajalla ja hallituksen jäsenillä ei ollut 31.12.2015 rahallista yhtiöltä tai sen tytäryhtiöiltä.

Toimitusjohtajan eläkesitoumukset

Toimitusjohtajan eläkeikä määritellään työeläkelain (TyEL) mukaisesti, mutta sekä yritys että toimitusjohtaja voi vaatia toimitusjohtajan eläkkeelle jäämistä 63 vuotiaana. Toimitusjohtajan eläke karttuu työeläkelain (TyEL) mukaisesti.

Lisäksi yhtiö on ottanut maksuperusteisen eläkevakuutuksen toimitusjohtajalle, johon yhtiö maksaa vuosittain 40 000 euroa. Lisäksi vuonna 2015 yhtiö on ottanut toimitusjohtajalle eläkekapitalisaatio-sopimuksen, johon yhtiö on maksanut 40 000 euroa.

5. Poistot

M€	2015	2014
Aineettomat hyödykkeet	0,1	0,3
Aineelliset hyödykkeet	0,1	0,1
Yhteensä	0,2	0,3

6. Rahoitustuotot- ja kulut

M€	2015	2014
Korkotuotot	0,8	1,9
Korkotuotot tytäryhtiöiltä	3,9	4,7
- Osakkuusyhtiöt	0,0	0,0
Osinkotuotot	0,0	0,0
Osinkotuotot tytäryhtiöiltä	82,3	34,4
Korkokulut	-8,2	-7,6
Korkokulut tytäryhtiöille	-0,1	-0,1
Muut rahoituskulut	-0,1	-0,1
Muut rahoitustuotot	0,0	-
Arvon alentumiset pysyvien vastaavien sijoituksista	-8,3	0,0
Tuotot osuuksista saman konsernin yrityksistä	0,0	-
Voitot ja tappiot johdannaisista		
Toteutuneet	-0,1	3,6
Toteutumattomat	-0,2	-2,4
Kurssierot		
Toteutuneet	-1,2	-1,5
Toteutumattomat	-0,2	-1,8
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	68,7	31,1

7. Satunnaiset tuotot

M€	2015	2014
Konserniavustukset	7,6	7,9
Yhteensä	7,6	7,9

8. Verot

M€	2015	2014
Tilikaudelta	0,0	0,0
Edellisiltä kausilta	0,0	0,0
Laskennallisen verovelan muutos	0,0	0,0
Yhteensä	0,0	0,0

9. Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

2015 M€	Aineettomat oikeudet	Keskeneräiset aineettomat hankinnat	Koneet ja kalusto	Keskeneräiset hankinnat	Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet
Hankintameno 1.1.	2,8	0,0	0,5	0,0	3,3
Lisäykset	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1
Vähennykset	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Hankintameno 31.12.	2,8	0,0	0,5	0,0	3,3
Kertyneet poistot 1.1.	2,4	0,0	0,3	0,0	2,7
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tilikauden poisto	0,1	0,0	0,1	0,0	0,2
Kertyneet poistot 31.12.	2,5	0,0	0,4	0,0	2,9
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,3	0,0	0,1	0,0	0,4

2014 M€	Aineettomat oikeudet	Keskeneräiset aineettomat hankinnat	Koneet ja kalusto	Keskeneräiset hankinnat	Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet
Hankintameno 1.1.	2,7	0,0	0,5	0,0	3,2
Lisäykset	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1
Vähennykset	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Siirrot erien välillä	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Hankintameno 31.12.	2,8	0,0	0,5	0,0	3,3
Kertyneet poistot 1.1.	2,1	0,0	0,3	0,0	2,4
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tilikauden poisto	0,3	0,0	0,1	0,0	0,3
Kertyneet poistot 31.12.	2,4	0,0	0,3	0,0	2,7
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,4	0,0	0,2	0,0	0,6

10. Sijoitukset

M€	2015	2014
Konserniyhtiöosakkeet kirjanpitoarvo 1.1.	283,0	272,5
Lisäykset	10,3	10,5
Vähennykset	0,9	0,0
Konserniyhtiöosakkeet hankintameno 31.12.	292,4	283,0
Arvonalentumiset	7,4	0,0
Konserniyhtiöosakkeet kirjanpitoarvo 31.12.	285,0	283,0
Muut osakkeet ja osuudet 1.1.	0,0	0,0
Vähennykset	0,0	0,0
Muut osakkeet ja osuudet 31.12.	0,0	0,0
Lainasaamiset	89,3	83,7
- Konserniyhtiöt	0,0	0,0
- Pääomalaina	5,0	5,0
- Muut	0,3	0,4
Lainasaamiset yhteensä	94,6	89,0
Yhteensä	379,7	372,1

Vuoden 2015 arvonalentumiset liittyvät Uponor Ltd:n ja Cork Pipe Plant Ltd:n osakkeisiin.

11. Pitkäaikaiset saamiset

M€	2015	2014
Laskennalliset verosaamiset	0,5	0,5
Yhteensä	0,5	0,5

Laskennallinen verosaaminen on kirjattu taseen pakollisista varauksista. Laskennalliset verosaamiset sisältävät lyhytaikaisia verosaamia yhteensä 0,05 miljoonaa euroa.

12. Lyhytaikaiset saamiset

M€	2015	2014
Konserniyhtiöiltä		
- myyntisaamiset	3,8	3,3
- lainasaamiset	98,8	70,9
- siirtosaamiset	0,1	0,0
- muut saamiset	31,0	29,1
Yhteensä	133,6	103,4
Osakkuusyhtiöt		
- lainasaamiset	0,3	0,3

M€	2015	2014
Muilta		
- myyntisaamiset	0,0	0,0
- siirtosaamiset	0,8	0,5
- muut saamiset	3,4	4,9
Yhteensä	4,2	5,4
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	138,2	109,1
Siirtosaamiset		
Korkotuotot	0,1	0,0
Verot	0,1	0,1
Muut	0,7	0,3
Yhteensä	0,9	0,5

13. Oman pääoman muutokset

M€	2015	2014
Sidottu oma pääoma		
Osakepääoma 1.1.	146,4	146,4
Osakepääoma 31.12.	146,4	146,4
Ylikurssirahasto 1.1.	50,2	50,2
Ylikurssirahasto 31.12.	50,2	50,2
Sidottu oma pääoma yhteensä	196,6	196,6
Vapaa oma pääoma		
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 1.1.	0,1	0,1
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 31.12.	0,1	0,1
Voitto edellisiltä tilikausilta 1.1.	97,4	92,8
Osingonjako	-30,7	-27,8
Omat osakkeet	0,3	-
Voitto edellisiltä tilikausilta 31.12.	67,0	65,0
Tilikauden tulos	68,7	32,3
Vapaa oma pääoma yhteensä	135,7	97,4
Oma pääoma 31.12.	332,3	294,1
Jakokelpoiset varat		
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	0,1	0,1
Edellisten tilikausien voitto	67,7	66,0
Tilikauden voitto	68,7	32,3
Omat osakkeet	-0,7	-1,0
Jakokelpoiset varat 31.12.	135,7	97,4

14. Poistoero

M€	2015	2014
- Muut pitkävaikutteiset menot	0,2	0,1
- Koneet ja kalusto	0,0	0,0
Yhteensä	0,2	0,1

Poistoerosta aiheutuu laskennallista verovelkaa, jota emoyhtiön erillistilinpäätöksessä ei ole kirjattu.

15. Pakolliset varaukset

M€	2015	2014
Eläkevastuu	0,0	0,0
Ympäristövaraus	2,5	2,5
Yhteensä	2,5	2,5

16. Pitkäaikainen vieras pääoma

M€	2015	2014
Joukkovelkakirjalainat	80,0	100,0
Yhteensä	80,0	100,0

Pitkäaikaisten korollisten velkojen erääntymisajat

M€	2018
Joukkovelkakirjalainat	80,0

17. Lyhytaikainen vieras pääoma

M€	2015	2014
Konserniyhtiöiltä		
- ostovelat	2,3	1,6
- siirtovelat	0,0	1,0
- muut lyhytaikaiset velat	104,9	119,9
Yhteensä	107,1	122,5

Muilta

- joukkovelkakirjalainat	20,0	0,0
- ostovelat	1,0	0,9
- siirtovelat	3,1	1,9
- muut lyhytaikaiset velat	5,2	6,9
Yhteensä	29,2	9,7

Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä **136,3** 132,2

Siirtovelat

Henkilökulut	0,8	0,5
Bonukset	0,8	0,5
Verot	0,1	0,1
Korot	0,2	0,2
Muut	1,1	1,5
Yhteensä	3,1	2,9

18. Vastuusitoumukset

M€	2015	2014
Konserniyritysten puolesta annetut vakuudet		
Takaukset	29,9	31,0
Takaukset	29,9	31,0

Käyttöleasingvastuudet (sisältää vuokravastuut)

Käyttöleasingvastuut, erääntyminen seuraavien 12 kuukauden aikana	0,7	0,7
Käyttöleasingvastuut, erääntyminen yli 12 kuukauden kuluttua	3,1	3,5
Leasingvastuut	3,8	4,2
Yhteensä	33,7	35,2

Lisäksi emoyhtiö on antanut tytäryhtiöidensä puolesta letter of comfort -tyyppisiä sitoumuksia, jotka eivät sisälly edellämainittuihin lukuihin.

19. Johdannaisopimukset

M€	2015	2014
	Nimellisarvot	

Korkojohdannaiset:		
Koronvaihtosopimukset	61,0	170,0

Käyvät arvot

Korkojohdannaiset:		
Koronvaihtosopimukset	-2,4	-3,1

Nimellisarvot

Valuuttajohdannaiset:		
Termiinisopimukset	230,0	225,5
Konsernin sisäiset termiinisopimukset	89,4	105,0
Ostetut valuuttaoptiot		9,4
Asetetut valuuttaoptiot		9,4

Hyödykejohdannaiset:

Sähköjohdannaiset	5,0	7,1
Energia 149 100MWh (208 137)		

Käyvät arvot

Valuuttajohdannaiset:		
Termiinisopimukset	0,6	0,3
Konsernin sisäiset termiinisopimukset	-1,1	-1,1
Ostetut valuuttaoptiot		0,6
Asetetut valuuttaoptiot		0,0

Hyödykejohdannaiset:

Sähköjohdannaiset	-1,8	-0,9
-------------------	------	------

Tilintarkastuskertomus

Uponor Oyj:n yhtiökokoukselle

Olemme tilintarkastaneet Uponor Oyj:n kirjanpidon, tilinpäätöksen, toimintakertomuksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1.–31.12.2015.

Tilinpäätös sisältää konsernin laajan tuloslaskelman, taseen, laskelman oman pääoman muutoksista, rahavirtalaskelman ja liitetiedot sekä emoyhtiön tuloslaskelman, taseen, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Hallituksen ja toimitusjohtajan vastuu

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta ja siitä, että konsernitilinpäätös antaa oikeat ja riittävät tiedot EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti ja että tilinpäätös ja toimintakertomus antavat oikeat ja riittävät tiedot Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti. Hallitus vastaa kirjanpidon ja varainhoidon valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä ja toimitusjohtaja siitä, että kirjanpito on lainmukainen ja varainhoito luotettavalla tavalla järjestetty.

Tilintarkastajan velvollisuudet

Velvollisuutenamme on antaa suorittamamme tilintarkastuksen perusteella lausunto tilinpäätöksestä, konsernitilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta. Tilintarkastuslaki edellyttää, että noudattamme ammattieettisiä periaatteita. Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvä tilintarkastustapa edellyttää, että suunnittelemme ja suoritamme tilintarkastuksen hankkiaksemme kohtuullisen varmuuden siitä, onko tilinpäätöksessä tai toimintakertomuksessa olennaista virheellisyttä, ja siitä, ovatko emoyhtiön hallituksen jäsenet tai toimitusjohtaja syyllistyneet tekoon tai laiminlyöntiin, josta saattaa seurata vahingonkorvausvelvollisuus yhtiötä kohtaan, taikka rikkoneet osakeyhtiölakia tai yhtiöjärjestystä.

Tilintarkastukseen kuuluu toimenpiteitä tilintarkastusevidenssin hankkimiseksi tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen sisältyvistä luvuista ja niissä esitettävistä muista tiedoista. Toimenpiteiden valinta perustuu tilintarkastajan harkintaan, johon kuuluu väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvan olennaisen virheellisuuden riskien arviointi. Näitä riskejä arvioidessaan tilintarkastaja ottaa huomioon sisäisen valvonnan, joka on yhtiössä merkityksellistä

oikeat ja riittävät tiedot antavan tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisen kannalta. Tilintarkastaja arvioi sisäistä valvontaa pystyäkseen suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta ei siinä tarkoituksessa, että hän antaisi lausunnon yhtiön sisäisen valvonnan tehokkuudesta. Tilintarkastukseen kuuluu myös sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuuden, toimivan johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden kohtuullisuuden sekä tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen yleisen esittämistavan arvioiminen.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntonne perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Lausunto konsernitilinpäätöksestä

Lausuntonamme esitämme, että konsernitilinpäätös antaa EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot konsernin taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista.

Lausunto tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös ja toimintakertomus antavat Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat ristiriidattomia.

Muut lausunnot

Puollamme tilinpäätöksen vahvistamista. Hallituksen esitys jakokelpoisten varojen käsittelystä on osakeyhtiölain mukainen. Puollamme vastuuvapauden myöntämistä emoyhtiön hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilikaudelta.

Vantaalla, 12. helmikuuta 2016

Deloitte & Touche Oy
KHT-yhteisö

Teppo Rantanen
KHT

Vuosineljännestitiedot

	2015				2014			
	10–12	7–9	4–6	1–3	10–12	7–9	4–6	1–3
Jatkuvat toiminnot								
Liikevaihto, M€	262,0	274,1	277,6	237,1	251,5	277,0	264,5	230,9
- Talotekniikka – Eurooppa	114,3	121,2	119,0	112,6	112,7	123,5	122,0	120,9
- Talotekniikka – Pohjois-Amerikka	74,0	75,1	69,8	56,9	56,1	54,7	49,5	40,5
- Talotekniikka – Pohjois-Amerikka, \$	80,2	83,6	77,6	63,2	70,0	71,8	67,9	55,5
- Yhdyskuntatekniikka	75,0	79,0	89,7	68,3	84,9	100,3	95,3	70,8
Bruttokate, M€	91,4	95,0	98,6	85,2	83,2	92,2	86,7	78,1
- Bruttokate, %	34,9	34,7	35,5	35,9	33,1	33,3	32,8	33,8
Liikevoitto, M€	14,0	23,6	22,5	11,3	11,8	29,2	17,6	4,8
- Talotekniikka – Eurooppa	3,3	8,4	6,2	6,1	4,7	15,0	9,6	5,7
- Talotekniikka – Pohjois-Amerikka	12,2	15,7	15,0	8,1	9,3	9,2	8,6	4,4
- Talotekniikka – Pohjois-Amerikka, \$	13,1	17,5	16,8	8,9	11,7	12,1	11,7	6,1
- Yhdyskuntatekniikka	-1,2	-0,3	3,0	-1,3	-0,9	4,2	0,4	-4,2
- Muut	-0,9	-0,2	-1,4	-1,3	-1,6	0,5	-0,7	-0,8
Liikevoitto, % liikevaihdosta	5,3	8,6	8,1	4,8	4,7	10,5	6,6	2,1
- Talotekniikka – Eurooppa	2,9	6,9	5,2	5,4	4,2	12,1	7,9	4,7
- Talotekniikka – Pohjois-Amerikka	16,4	20,9	21,5	14,1	16,6	16,8	17,2	11,0
- Yhdyskuntatekniikka	-1,5	-0,4	3,0	-0,2	-0,1	4,2	0,4	-6,0
Kauden tulos, M€	4,4	15,4	13,3	4,0	8,3	16,8	9,4	1,8
Taseen loppusumma, M€	707,8	740,0	716,8	692,5	681,8	701,7	697,9	690,5
Tulos/osake, €	0,07	0,21	0,17	0,06	0,12	0,21	0,13	0,04
Oma pääoma/osake, €	3,39	3,26	3,08	2,96	3,16	3,10	2,80	2,66
Markkina-arvo, €	995,6	851,4	989,0	1 153,0	841,1	780,4	984,6	968,5
Sijoitetun pääoman tuotto, % (p.a)	15,5	17,3	14,0	7,2	14,2	14,8	8,8	3,5
Korollinen nettovelka kauden lopussa, M€	91,3	114,8	138,8	130,9	82,0	122,9	154,3	147,8
Velkaantumisasaste, %	29,3	37,9	47,8	46,7	27,6	41,7	56,9	56,9
Velkaantumisasaste, %, rullaava, neljä vuosineljännestä	40,4	40,0	41,0	43,2	45,8	47,3	48,3	52,7
Bruttoinvestoinnit, M€	19,7	11,9	10,4	8,1	14,3	9,0	8,0	4,4
- % liikevaihdosta	7,5	4,3	3,7	3,4	5,7	3,2	3,0	1,9

Uponoria seuraavat analytytikot

**Carnegie Investment
Bank AB**
Tommy Ilmoni

Danske Bank Oyj
Ari Järvinen

Evli Pankki Oyj
Mika Karppinen

Handelsbanken
Robin Santavirta / Marcela Klang

Inderes Oy
Petri Aho

Nordea Bank Finland Oyj
Johannes Grasberger

Pohjola Pankki Oyj
Matias Rautionmaa

SEB Equities
Anssi Kiviniemi

Katso tarkemmat yhteystiedot
verkkosivuiltamme
<http://sijoittajat.uponor.fi>.

Uponor ei vastaa esitetystä
arvioista.

Uponor IR -mobiilisovellus

MyIRApp on ladattavissa iPhoneille ja iPadille, sekä Android laitteisiin
alla olevista linkeistä.

www.appstore.com

play.google.com

Ulkoasu ja taitto: Innocorp Oy
Paino: Lönnberg Oy, 2016
Paperi: LumiArt Gloss 300 g / Edixion 120 g

4041 0017
Painotuote

uponor

Uponor Oyj
Äyritie 20
PL 37
01511 Vantaa

P 020 129 211
F 020 129 2841
W www.uponor.fi